

Územně analytické podklady

ORP Litomyšl

6. úplná aktualizace

2024

Podklady pro rozbor udržitelného rozvoje
území

Textová část

Pořizovatel:

Městský úřad Litomyšl
Odbor výstavby a územního plánování
J. E. Purkyně 918
570 20 Litomyšl

Zpracovatelský kolektiv:

RNDr. Michala Vavříňová
Ing. Zbyněk Dobiáš

Obsah

Úvod	4
A. Zjištění a vyhodnocení stavu a vývoje území, jeho hodnot a limity využití území	14
A.1 Širší územní vztahy	14
A.1.1 Poloha ORP Litomyšl	14
A.1.2 Základní geografické a sociodemografické údaje	15
A.1.3 Výjezd a dojezd za prací a vzděláváním	19
A.1.4 Doprava	21
A.1.5 Technická infrastruktura	25
A.2 Prostorové a funkční uspořádání území	28
A.2.1 PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ ÚZEMÍ – KRAJINA	28
A.2.2 Sídla	29
A.3 Struktura osídlení	32
A.4 Sociodemografické podmínky a bydlení	37
A.5 Příroda a krajina	40
A.5.1 Obecná ochrana přírody	40
A.5.2 Zvláštní ochrana přírody a krajiny	44
A.6 Vodní režim a horninové prostředí	47
A.6.1 Vodní režim	47
A.6.2 Horninové prostředí	48
A.7 Kvalita životního prostředí	50
A.8 Zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí lesa	54
A.8.1 Zemědělský půdní fond	54
A.8.2 Pozemky určené k plnění funkcí lesa	58
A.9 Občanská vybavenost včetně její dostupnosti a veřejná prostranství	60
A.10 Dopravní a technická infrastruktura včetně její dostupnosti	63
A.10.1 Dopravní infrastruktura	63
A.10.2 Technická infrastruktura	66
A.11 Ekonomické a hospodářské podmínky	69
A.12 Rekreační a cestovní ruch	72
A.13 Bezpečnost a ochrana obyvatel	77
Seznam obrázků	78

Úvod

Předmětem dokumentace je „6. úplná aktualizace územně analytických podkladů pro správní území obce s rozšířenou působností Litomyšl 2024“, zpracovaná v souladu s požadavky zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu a příslušné prováděcí vyhlášky č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti. Tyto právní předpisy byly sice k 01.01.2024 zrušeny, nicméně vzhledem ke skutečnosti, že zpracování 6. aktualizace ÚAP bylo zahájeno přede dnem nabytí účinnosti zákona č. 283/2021 Sb., stavebního zákona v platném znění a jeho prováděcí vyhlášky č. 157/2024 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a jednotném standardu v platném znění, postupuje se při úplné aktualizaci územně analytických podkladů obcí v souladu s § 38 této vyhlášky, tedy podle ustanovení obsažených ve vyhlášce č. 500/2006 Sb. ve znění účinném do 31.12.2023.

Aktualizované územně analytické podklady slouží především jako podklad pro tvorbu územně plánovací dokumentace, jejich změn a aktualizací, dále pro územně analytické podklady kraje. ÚAP slouží také jako podklad pro vyhodnocování vlivu ÚPD na udržitelný rozvoj, posuzování vlivu záměrů na životní prostředí, poskytování územně plánovacích informací a v neposlední řadě jsou podkladem pro rozhodování stavebních úřadů a dalších správních orgánů s pravomocemi rozhodování na území obcí. Data o území mohou sloužit také pro tvorbu technické mapy města.

Sledované jevy datové báze ÚAP (dle přílohy č. 1 k vyhlášce č. 500/2006 Sb.):

Část A	Sledovaný jev
1	zastavěné území
1a	plochy s rozdílným způsobem využití
1b	zastavitelné plochy, plochy přestavby a plochy změn v krajině
2	zařízení výroby
3	zařízení občanského vybavení
3a	veřejná prostranství
4	zrušen
4a	brownfieldy
5	zrušen
5a	památkové rezervace a památkové zóny a jejich ochranná pásma
6	zrušen
7	zrušen
8	zrušen
8a	nemovité národní kulturní památky a nemovité kulturní památky a jejich ochranná pásma
9	zrušen
10	statky zapsané na Seznamu světového dědictví a jejich nárazníkové zóny

11	urbanistické a krajinné hodnoty
11a	struktura a výška zástavby
12	zrušen
13	zrušen
13a	architektonicky nebo urbanisticky cenné stavby nebo soubory staveb, historicky významné stavby, místa nebo soubory staveb
14	zrušen
15	zrušen
16	území s archeologickými nálezy
17	zrušen
17a	krajinný ráz
17b	krajiny a krajinné okrsky
18	zrušen
19	zrušen
20	zrušen
21	územní systém ekologické stability
22	zrušen
23	zrušen
23a	významné krajinné prvky
24	přechodně chráněné plochy
25	zrušen
25a	velkoplošná zvláště chráněná území, jejich zóny a ochranná pásma a klidové zóny národních parků
26	zrušen
27	zrušen
27a	maloplošná zvláště chráněná území a jejich ochranná pásma
28	zrušen
29	zrušen
30	přírodní parky
31	zrušen
32	památné stromy a informace o jejich ochranném pásmu
33	biosférické rezervace UNESCO, geoparky UNESCO, národní geoparky
34	NATURA 2000 - evropsky významné lokality
35	NATURA 2000 - ptačí oblasti
35a	smluvně chráněná území

36	lokality výskytu zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů s národním významem
36a	mokřady dle Ramsarské úmluvy
36b	biotop vybraných zvláště chráněných druhů velkých savců
37	zrušen
37a	lesy, jejich kategorizace a vzdálenost 50 m od okraje lesa
38	zrušen
39	zrušen
40	zrušen
41	bonitované půdně ekologické jednotky a třídy ochrany zemědělského půdního fondu
42	zrušen
42a	plochy vodní a větrné eroze
43	investice do půdy za účelem zlepšení půdní úrodnosti
43a	plochy vhodné k zalesnění, plochy vhodné k zatravnění
44	vodní zdroje pro zásobování pitnou vodou a jejich ochranná pásma
45	chráněné oblasti přirozené akumulace vod
46	zranitelné oblasti povrchových a podzemních vod
46a	povrchové vody využívané ke koupání
47	vodní útvary povrchových a podzemních vod, vodní nádrže a jejich ochranná pásma
48	zrušen
48a	území chráněná pro akumulaci povrchových vod
49	povodí vodního toku, rozvodnice
50	zrušen
50a	záplavová území včetně aktivních zón
51	zrušen
52	zrušen
52a	kategorie území podle map povodňového ohrožení v oblastech s významným povodňovým rizikem
52b	kritické body a jejich povodí
53	území ohrožená zvláštními povodněmi
54	zrušen
54a	stavby, objekty a zařízení na ochranu před povodněmi a území určená k řízeným rozlivům povodní

55	přírodní léčivé zdroje, zdroje přírodní minerální vody a jejich ochranná pásma
56	lázeňská místa včetně vymezení vnitřních a vnějších území lázeňského místa
57	dobývací prostory
58	chráněná ložisková území
59	chráněná území pro zvláštní zásahy do zemské kůry
60	ložiska nerostných surovin
61	poddolovaná území
62	sesuvná území a území jiných geologických rizik
63	stará důlní díla
64	staré zátěže území a kontaminované plochy
64a	uzavřená a opuštěná úložná místa těžebního odpadu
65	oblasti s překročenými imisními limity
65a	hlukové zóny obcí
66	zrušen
67	technologické objekty zásobování vodou a jejich ochranná pásma
68	vodovodní řady a jejich ochranná pásma
69	technologické objekty odvádění a čištění odpadních vod a jejich ochranná pásma
70	kanalizační stoky a jejich ochranná pásma
71	výrobní elektrárny a jejich ochranná pásma
72	elektrické stanice a jejich ochranná pásma
73	nadzemní a podzemní vedení elektrizační soustavy a jejich ochranná pásma
74	technologické objekty zásobování plynem a jejich ochranná a bezpečnostní pásma
75	vedení plynovodů a jejich ochranná a bezpečnostní pásma
76	technologické objekty zásobování jinými produkty a jejich ochranná pásma
77	zrušen
77a	vedení pro zásobování jinými produkty a jejich ochranná pásma
78	zrušen
79	technologické objekty zásobování teplem a jejich ochranná pásma
80	teplovody a jejich ochranná pásma
81	zrušen
82	zrušen
82a	elektronické komunikace, jejich ochranná pásma a zájmová území

82b	sdílené liniové sítě
83	jaderná zařízení
84	objekty a zařízení zařazené do skupiny A nebo B s umístěnými nebezpečnými látkami
85	sklárky a jejich ochranná pásma
86	spalovny a zařízení zpracovávající biologicky rozložitelné odpady a jejich ochranná pásma
87	zařízení na odstraňování nebezpečného odpadu a jejich ochranná pásma
88	zrušen
89	zrušen
90	zrušen
91	zrušen
92	zrušen
93	zrušen
93a	pozemní komunikace, jejich kategorie a jejich ochranná pásma
93b	terminály a logistická centra
94	zrušen
94a	železniční dráhy, jejich kategorie a jejich ochranná pásma
95	zrušen
96	zrušen
97	zrušen
98	lanové dráhy a jejich ochranná pásma
99	zrušen
100	tramvajové dráhy a jejich ochranná pásma
101	trolejbusové dráhy a jejich ochranná pásma
102	zrušen
102a	letišť a letecké stavby a jejich ochranná pásma a zájmová území
103	zrušen
104	sledované vodní cesty
105	hraniční přechody
105a	linky a zastávky veřejné hromadné dopravy
106	cyklostezky, cyklotrasy, hipostezky, turistické stezky, běžecké trasy, sjezdovky
107	objekty důležité pro obranu státu a jejich ochranná pásma a zájmová území
108	vojenské újezdy a jejich zájmová území
109	vymezené zóny havarijního plánování

110	zrušen
110a	objekty civilní a požární ochrany
111	zrušen
112	zrušen
112a	stavby důležité pro bezpečnost státu a vymezená území pro zajištění bezpečnosti státu
113	zrušen
113a	pohřebiště, krematoria, válečné hroby a pietní místa
114	jiná ochranná pásma
115	zrušen
116	zrušen
116a	plán společných zařízení
117	zrušen
118	další záměry, pokud nejsou vyjádřeny jinou položkou
118a	vymezení správních územních celků
119	další dostupné informace

Část B	Sledovaný jev
1	vývoj počtu obyvatelstva
2	zrušen
2a	věkové složení obyvatelstva
3	zrušen
4	zrušen
4a	vzdělanostní složení obyvatelstva
5	zrušen
6	sídelní struktura
7	ekonomická aktivita podle odvětví
7a	daňové příjmy rozpočtů obcí a krajů
7b	hrubý domácí produkt
8	nezaměstnanost
9	zrušen
9a	vyjížd'ka a dojížd'ka do zaměstnání a škol
10	zrušen
11	výstavba domů a bytů
12	zrušen

12a	obydlenost bytového fondu
13	stáří a struktura bytového a domovního fondu
14	zrušen
15	rekreační oblasti
16	počet staveb pro rodinnou rekreaci
17	kapacita a kategorie ubytovacích zařízení
18	zrušen
19	zrušen
19a	podíl obyvatel napojených na veřejnou technickou infrastrukturu
20	zrušen
21	zrušen
22	podíl zemědělské půdy z celkové výměry územního celku
23	zrušen
23a	podíl druhů pozemků z celkové výměry zemědělské půdy
24	zrušen
25	zrušen
26	zrušen
26a	podíl tříd ochrany zemědělské půdy z celkové výměry územního celku
27	zrušen
27a	podíl jednotlivých druhů pozemků z celkové výměry územního celku
28	zrušen
29	zrušen
30	zrušen
31	zrušen
32	hranice přírodních lesních oblastí
33	hranice bioregionů
34	hranice klimatických regionů
34a	regionalizace území dle míry ohrožení suchem
35	zrušen
35a	počet obcí a obyvatel na území s překročeným imisním limitem
36	zrušen
37	další dostupné informace o území

Podklady

Výchozím podkladem pro 6. úplnou aktualizaci byla dokumentace „5. úplná aktualizace územně analytických podkladů pro správní území obce s rozšířenou působností Litomyšl 2020“, aktuální data od poskytovatelů údajů, podklady z platných územních plánů a další.

Seznam obcí náležejících do správního obvodu obce s rozšířenou působností Litomyšl: Benátky, Bohuňovice, Budislav, Cerekvice nad Loučnou, Čistá, Desná, Dolní Újezd, Horky, Horní Újezd, Chmelík, Chotěnov, Chotovice, Janov, Jarošov, Litomyšl, Lubná, Makov, Morašice, Němčice, Nová Sídla, Nová Ves u Jarošova, Osík, Poříčí u Litomyšl, Příluka, Řídký, Sebranice, Sedliště, Sloupnice, Strakov, Suchá Lhota, Trstěnice, Tržek, Újezdec, Vidlatá Seč, Vlčkov.

Název obce	Počet k. ú.	Názvy k. ú.	Počet obyvatel (2023)	Výměra obce (ha)	Pověřený obecní úřad
Benátky	1	Benátky u Litomyšl	403	479	Litomyšl
Bohuňovice	1	Bohuňovice u Litomyše	111	423	Litomyšl
Budislav	1	Budislav u Litomyše	508	806	Litomyšl
Cerekvice nad Loučnou	2	Cerekvice nad Loučnou, Pekla	891	829	Litomyšl
Čistá	1	Čistá u Litomyšl	1037	2522	Litomyšl
Desná	1	Desná u Litomyše	374	478	Litomyšl
Dolní Újezd	1	Dolní Újezd u Litomyše	1954	1971	Litomyšl
Horky	1	Horky	147	267	Litomyšl
Horní Újezd	1	Horky Újezd u Litomyše	420	774	Litomyšl
Chmelík	1	Chmelík	204	954	Litomyšl
Chotěnov	2	Chotěnov, Olšany u Chotěnova	134	400	Litomyšl
Chotovice	1	Chotovice	158	320	Litomyšl
Janov	1	Janov u Litomyšl	1003	2470	Litomyšl
Jarošov	1	Jarošov u Litomyše	175	482	Litomyšl
Litomyšl	8	Kornice, Lány u Litomyšl, Litomyšl, Nedošín, Nová Ves u Litomyšl, Pazucha, Pohodlí, Záhrad'	10493	3344	Litomyšl
Lubná	1	Lubná u Poličky	1985	937	Litomyšl
Makov	1	Makov u Litomyše	690	337	Litomyšl
Morašice	3	Lažany u Litomyše, Morašice u Litomyše, Říkovice u Litomyše	738	1242	Litomyšl
Němčice	2	Němčice u České Třebové, Zhoř u České Třebové	1038	1315	Litomyšl
Nová Sídla	1	Nová Sídla	260	295	Litomyšl
Nová Ves u Jarošova	1	Nová Ves u Jarošova	67	238	Litomyšl
Osík	1	Osík	1046	1261	Litomyšl

Název obce	Počet k. ú.	Názvy k. ú.	Počet obyvatel (2023)	Výměra obce (ha)	Pověřený obecní úřad
Poříčí u Litomyšl	2	Mladočov, Poříčí u Litomyšle	520	651	Litomyšl
Přiluka	1	Přiluka	173	381	Litomyšl
Řídký	1	Řídký	59	141	Litomyšl
Sebranice	3	Kaliště u Sebranic, Pohora, Sebranice u Litomyšle	984	1169	Litomyšl
Sedliště	1	Sedliště u Litomyšl	369	230	Litomyšl
Sloupnice	2	Dolní Sloupnice, Horní Sloupnice	1836	2792	Litomyšl
Strakov	1	Strakov	262	853	Litomyšl
Suchá Lhota	1	Suchá Lhota	81	219	Litomyšl
Trstěnice	1	Trstěnice u Litomyšle	549	2148	Litomyšl
Tržek	1	Tržek u Litomyšle	153	171	Litomyšl
Újezdec	1	Újezdec u Litomyšle	124	346	Litomyšl
Vidlatá Seč	1	Vidlatá Seč	290	610	Litomyšl
Vlčkov	1	Vlčkov	108	285	Litomyšl

Obr. 1: Správní území ORP Litomyšl (zdroj: csu.gov.cz)

Stav územně plánovací dokumentace v ORP Litomyšl		
Obec	Aktuálně platná ÚPD	Datum nabití účinnosti
Benátky	územní plán Benátky	25.10.2012
Bohuňovice	územní plán Bohuňovice	15.12.2003
	změna č. 1 územního plánu Bohuňovice	1.5.2010
Budislav	územní plán Budislav	22.8.2014
Cerekvice nad Loučnou	územní plán Cerekvice nad Loučnou	17.6.2011
Čistá	územní plán Čistá – úplné znění po změně č. 1	2.2.2024
Desná	územní plán Desná	21.5.2020
Dolní Újezd	územní plán Dolní Újezd	10.3.2018
Horky	územní plán Horky	4.11.2015
Horní Újezd	územní plán Horní Újezd	19.10.2024
Chmelík	územní plán Chmelík	25.3.2021
Chotěnov	územní plán Chotěnov	5.1.2019
Chotovice	územní plán Chotovice	26.3.2023
Janov	územní plán Janov – úplné znění po změně č. 1 a 4	10.2.2023
Jarošov	územní plán Jarošov	27.5.2021
Litomyšl	územní plán Litomyšl – úplné znění po změně č. 5a	16.3.2024
Lubná	územní plán Lubná – úplné znění po změně č. 3	21.10.2022
Makov	územní plán Makov	16.10.2008
Morašice	územní plán Morašice	6.2.2019
Němčice	územní plán Němčice – úplné znění po změně č. 2	24.6.2022
Nová Sídla	územní plán Nová Sídla	18.3.2022
Nová Ves u Jarošova	vymezení zastavěného území Nová Ves u Jarošova	27.10.2009
Osík	územní plán Osík	16.2.2024
Poříčí u Litomyšl	územní plán Poříčí u Litomyšle	5.2.2020
Příluka	územní plán Příluka	1.12.2021
Řídký	územní plán Řídký	4.10.2024
Sebranice	územní plán Sebranice	9.03.2017
	územní plán Sebranice – úplné znění po změně č. 1	28.02.2019
Sedliště	územní plán Sedliště	15.2.2021
Sloupnice	územní plán Sloupnice – úplné znění po změně č. 1	15.7.2022
Strakov	územní plán Strakov	28.2.2020
Suchá Lhota	územní plán Suchá Lhota	16.9.2022
Trstěnice	územní plán Trstěnice	3.11.2005
	změna č. 1 územního plánu Trstěnice	12.5.2011
Tržek	územní plán Tržek	24.3.2022
Újezdec	územní plán Újezdec	9.12.2006
	změna č.1 územního plánu Újezdec	23.2.2012
Vidlatá Seč	územní plán Vidlatá Seč	18.4.2024
Vlčkov	územní plán Vlčkov	15.9.2023

A. Zjištění a vyhodnocení stavu a vývoje území, jeho hodnot a limity využití území

A.1 Širší územní vztahy

A.1.1 Poloha ORP Litomyšl

Pardubický kraj se nachází ve východní části Čech, zahrnuje však i severozápadní okraj historického území Moravy. Polohu kraje dále určují sousedící kraje – Středočeský, Královéhradecký, Olomoucký, Jihomoravský a Vysočina. Spolu s krajem Královéhradeckým a Libereckým tvoří region soudržnosti Severovýchod (tzv. NUTS 2). Část severovýchodní hranice kraje je zároveň i státní česko-polskou hranicí, odtud je kraj ohraničen jižní částí Orlických hor a nejzápadnějšími svahy Hrubého Jeseníku. Jih a jihovýchod je lemován vrchovinnými oblastmi Žďárských vrchů a Železných hor, střed a západ kraje je tvořen úrodnou Polabskou nížinou. Orlické hory, Žďárské vrchy a Železné hory přitom patří k chráněným krajinným oblastem kraje.

Svou rozlohou 4 519 km² (5,7 % rozlohy ČR) je Pardubický kraj pátým nejmenším krajem ČR. Z celkové výměry kraje připadá 59,7 % na zemědělskou půdu, přitom orná půda tvoří 42,5 %. Lesní pozemky pokrývají 29,9 % rozlohy kraje. Nejvyšším bodem kraje je Králícký Sněžník (1 424 m n. m.), který je součástí stejnojmenného třetího nejvyššího pohoří České republiky. Centrální a vrcholová část pohoří Králíckého Sněžníku se zbytky původní vegetace a vrchovištním rašeliništěm byla vyhlášena národní přírodní rezervací. Nejnižší bod kraje se nachází na hladině Labe u Kojic, při západní hranici kraje (201 m n. m.).

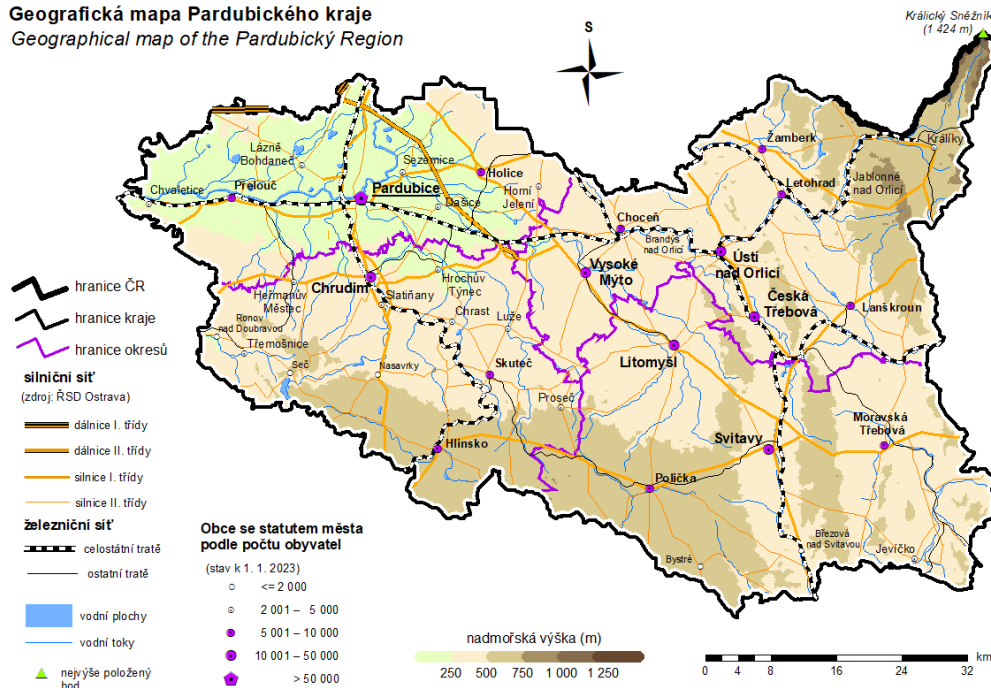
Správní obvod obce s rozšířenou působností města Litomyšl leží na východě Čech, na východním okraji Pardubického kraje, v návaznosti na ORP Svitavy, ORP Česká Třebová, ORP Ústí nad Orlicí, ORP Vysoké Mýto, ORP Chrudim a ORP Polička. Pardubický kraj zahrnuje území okresů: Chrudim, Pardubice, Svitavy a Ústí nad Orlicí. Litomyšlsko je součástí okresu Svitavy. Územní charakteristika a vazby správního obvodu obce s rozšířenou působností města Litomyšl vychází z centrální polohy v rámci Pardubického kraje, a tím je dopravní vazba na centrum kraje město Pardubice. Litomyšlsko je obklopeno Svitavskou pahorkatinou na východě a Železnými horami na západě.

A.1.2 Základní geografické a sociodemografické údaje

Obr. 2: Správní obvody Pardubického kraje (zdroj: csu.gov.cz)

Geografická mapa Pardubického kraje
Geographical map of the Pardubický Region

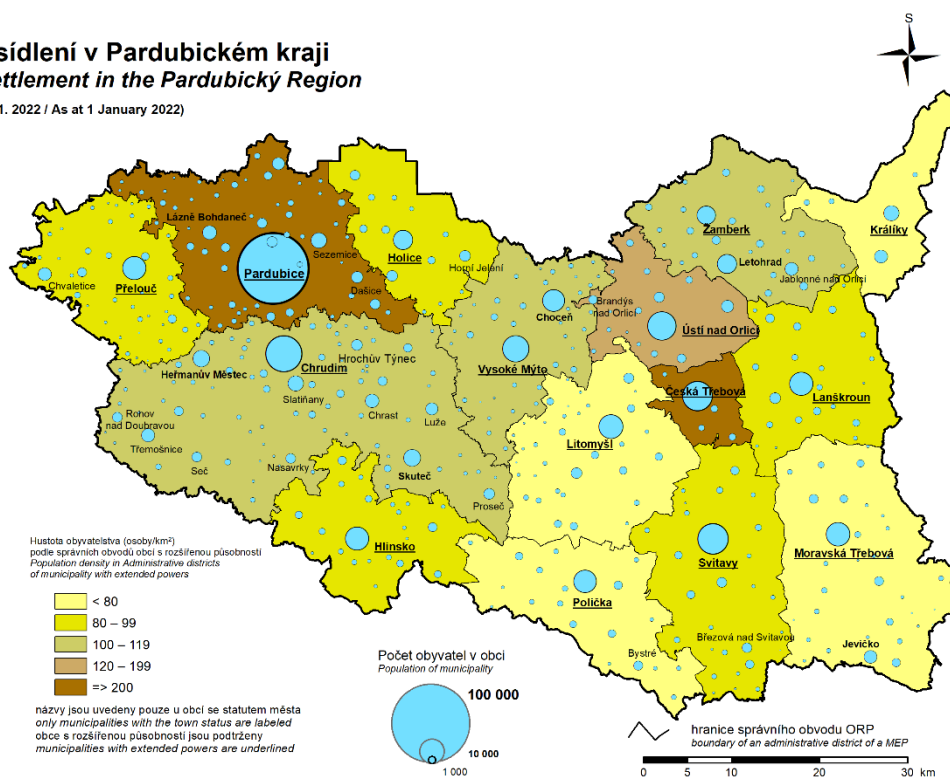

Obr. 3: Geografická mapa Pardubického kraje (zdroj: csu.gov.cz)

Vybrané geografické údaje správních obvodů ORP v Pardubickém kraji (zdroj: csu.gov.cz)						
Kraj, správní obvod ORP	Rozloha v km ²	Počet obyvatel	Počet obyvatel sídla	Hustota osídlení (obyv./km ²)	Počet obcí	Z toho se statutem města
Pardubický kraj	4 519	528 761	92 149	117	451	38
Česká Třebová	80	17 834	15 203	223	5	1
Hlinsko	247	21 127	9 596	86	22	1
Holice	214	18 656	6 813	87	14	2
Chrudim	746	85 271	23 443	114	86	12
Králíky	159	8 557	4 143	54	5	1
Lanškroun	275	23 082	9 709	84	22	1
Litomyšl	337	27 691	10 441	82	35	1
Moravská Třebová	417	25 961	9 685	62	33	2
Pardubice	409	134 359	92 149	329	56	4
Polička	273	19 904	8 910	73	20	2
Přelouč	257	26 522	9 971	103	42	2
Svitavy	352	31 020	16 186	88	28	2
Ústí nad Orlicí	191	26 493	14 141	139	16	2
Vysoké Mýto	282	32 804	12 333	116	40	2
Žamberk	282	29 480	5 951	105	27	3

Osídlení v Pardubickém kraji Settlement in the Pardubický Region

(1. 1. 2022 / As at 1 January 2022)

Obr. 4: Hustota osídlení (zdroj: csu.gov.cz)

ORP Litomyšl patří v rámci Pardubického kraje a dle výše uvedené tabulky a mapového diagramu k nejméně osídleným ORP kraje z hlediska počet obyvatel na km² (4. nejmenší – 82

osob/km²). Je to dáno především větší rozlohou ORP (5. největší – 337 km²), kde převažují zejména zemědělské plochy a zemědělská výroba a také lesy na úkor sídel.

Vybrané sociodemografické údaje správních obvodů ORP v Pardubickém kraji (zdroj: csu.gov.cz)				
Kraj, správní obvod ORP	Index stáří	Celkový přírůstek/úbytek obyvatel	Průměrný věk mužů	Průměrný věk žen
Pardubický kraj	128,5	14 243	41,3	44
Česká Třebová	147	190	42,3	45,1
Hlinsko	141,7	362	41,9	44,8
Holice	113,7	711	40,4	43,1
Chrudim	131,2	2 290	41,4	44,3
Králíky	144,1	181	42,2	44,7
Lanškroun	119,8	584	40,7	43,5
Litomyšl	118,9	911	40,9	43,1
Moravská Třebová	146,5	186	42,2	45
Pardubice	121,7	5 476	40,8	43,8
Polička	129	469	41,3	44,0
Přelouč	131	1 126	41,5	44,1
Svitavy	137,6	144	41,6	44,4
Ústí nad Orlicí	137	387	41,5	44,6
Vysoké Mýto	131,9	722	41,4	44,3
Žamberk	118,1	504	41	43,1

Pozn.: Index stáří = počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0 – 14 let.

Z výše uvedené tabulky mj. vyplývá, že v rámci Pardubického kraje má ORP Litomyšl 2. nejmenší index stáří a 5. největší přírůstek obyvatel.

Vybrané ukazatele za ORP Litomyšl v letech 2001 – 2023 (zdroj: csu.gov.cz)

UKAZATEL	2001	2005	2010	2015	2020	2021	2022	2023
Počet obcí	35	35	35	35	35	35	35	35
Počet částí obcí	62	62	62	62	62	62	62	62
Počet základních sídelních jednotek	78	78	78	79	80	82	82	82
Počet katastrálních území	51	51	51	51	51	51	51	51
Počet obcí se statutem města	1	1	1	1	1	1	1	1
Počet obcí se statutem městyse	x	x	-	-	-	-	-	-
POZEMKY (ha)								
Výměra v ha (k 31. 12.)	33 712	33 711	33 710	33 706	33 711	33 711	33 711	33 711
zemědělská půda	23 354	23 312	23 278	23 224	23 190	23 186	23 191	23 184
lesní pozemky	7 787	7 851	7 863	7 876	7 885	7 884	7 884	7 884
zastavěné plochy	413	417	424	423	428	429	429	432
Hustota zalidnění (osoby/km ²)	77,4	77,6	79,4	79,0	80,4	79,4	82,1	82,5
OBYVATELSTVO								
Počet obyvatel (k 31. 12.)	26 082	26 171	26 773	26 636	27 108	26 780	27 691	27 804
Živě narození	227	259	278	285	289	311	313	234

UKAZATEL	2001	2005	2010	2015	2020	2021	2022	2023
Zemřelí celkem	312	259	273	265	348	325	313	285
podíl zemřelých na novotvary (%)	24,0	21,6	26,4	20,0	23,9	17,2	22,4	22,8
podíl zemřelých na nemoci oběhové soustavy (%)	51,6	45,2	49,5	50,6	37,4	44,9	45,7	48,8
podíl zemřelých na nemoci dýchací soustavy (%)	8,0	14,3	3,7	5,7	5,7	4,0	6,1	5,3
Přirozený přírůstek obyvatel (narození – zemřelí)	-85	-	5	20	-59	-14	-	-51
Přistěhovalí	275	410	335	309	384	462	1 332	764
Vystěhovalí	362	355	343	367	422	393	421	600
Přírůstek obyvatel stěhováním (přistěhovalí – vystěhovalí)	-87	55	-8	-58	-38	69	911	164
Celkový přírůstek (úbytek) obyvatel	-172	55	-3	-38	-97	55	911	113
Sňatky	119	132	103	142	130	132	149	104
Rozvody	50	59	71	59	44	39	27	59
Potraty	120	77	98	73	49	67	54	50
Průměrný věk mužů (roky)	36,4	37,7	38,8	40,3	41,2	41,2	40,9	41,1
Průměrný věk žen (roky)	39,2	40,2	41,4	42,6	43,3	43,4	43,1	43,3
Podíl obyvatel ve věku 65 a více let (%)	13,6	14,0	15,1	18,0	19,8	20,3	20,0	20,2
Index stáří (počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0–14 let)	75,8	84,6	98,4	115,4	122,0	122,8	118,9	122,2
NEZAMĚSTNANOST (dle MPSV k 31. 12.)								
Uchazeči o zaměstnání evidovaní úřadem práce	1 094	1 263	1 238	799	326	252	380	458
dosažitelní (%)		95,8	98,9	100,0	97,2	91,3	91,6	94,3
osoby se zdravotním postižením (%)	10,9	13,0	14,1	16,8	18,7	25,4	17,1	15,9
absolventi (%)	10,9	8,7	7,3	5,4	5,2	4,8	4,7	5,9
osoby s délkou evidence nad 12 měsíců (%)	36,0	40,9	34,7	36,0	10,7	16,3	10,8	13,5
Pracovní místa v evidenci úřadu práce	142	74	125	307	643	636	566	500
Počet uchazečů na 1 pracovní místo v evidenci ÚP	7,7	17,1	9,9	2,6	0,5	0,4	0,7	0,9
Podíl nezaměstnaných osob (%)		6,65	6,59	4,47	1,81	1,33	2,06	2,47
EKONOMICKÉ SUBJEKTY SE SÍDLEM NA ÚZEMÍ SPRÁVNÍHO OBVODU (k 31. 12.)								
Ekonomické subjekty celkem (podle RES)	4 713	5 213	5 639	5 986	6 446	6 526	6 615	6 060
fyzické osoby	4 015	4 320	4 502	4 981	5 249	5 308	5 356	4 763
z toho zemědělství podnikatelé	338	348	144	159	195	199	204	192
právnícké osoby	698	893	1 137	1 005	1 197	1 218	1 259	1 297
z toho obchodní společnosti	265	316	378	421	561	575	610	646
Podíl ekonomických subjektů podle vybraných odvětví ekonomické činnosti (%)								
zemědělství, lesnictví a rybářství	9,5	8,9	6,3	6,9	7,9	8,1	8,3	8,4
průmysl celkem	15,6	15,5	15,7	15,2	15,6	15,7	15,8	15,8
stavebnictví	11,5	12,2	14,0	12,7	13,1	13,1	13,0	12,1
obchod, ubytování, stravování a pohostinství	33,9	31,4	29,1	27,0	25,7	25,0	24,4	21,5

UKAZATEL	2001	2005	2010	2015	2020	2021	2022	2023
Počet subjektů podle počtu zaměstnanců								
bez zaměstnanců	3 500	1 665	1 991	2 116	2 411	2 509	2 526	2 557
1–9 zaměstnanci (mikropodniky)	426	458	466	445	457	459	479	458
10–49 zaměstnanci (malé podniky)	110	123	122	108	108	109	114	122
50–249 zaměstnanci (střední podniky)	39	37	25	29	29	30	29	30
250 a více zaměstnanci (velké podniky)	4	4	6	3	5	4	4	5
nezjištěno	634	2 926	3 029	3 285	3 436	3 415	3 463	2 888
BYTY								
Dokončené byty	57	64	64	65	65	69	69	108
Dokončené byty na 1 000 obyvatel	2,2	2,5	2,4	2,4	2,4	2,6	2,5	3,9
Podíl bytů v nových rodinných domech (%)	66,7	82,8	96,9	73,8	90,8	69,6	87,0	75,0
Průměrná obytná plocha 1 dokončeného bytu (m ²)	80,7	94,5	91,0	87,0	97,7	88,9	83,5	84,3
CESTOVNÍ RUCH								
Hromadná ubytovací zařízení	13	13	19	20	22	22	22	21
lůžka	798	1 021	1 254	1 127	1 468	1 382	1 333	1 394

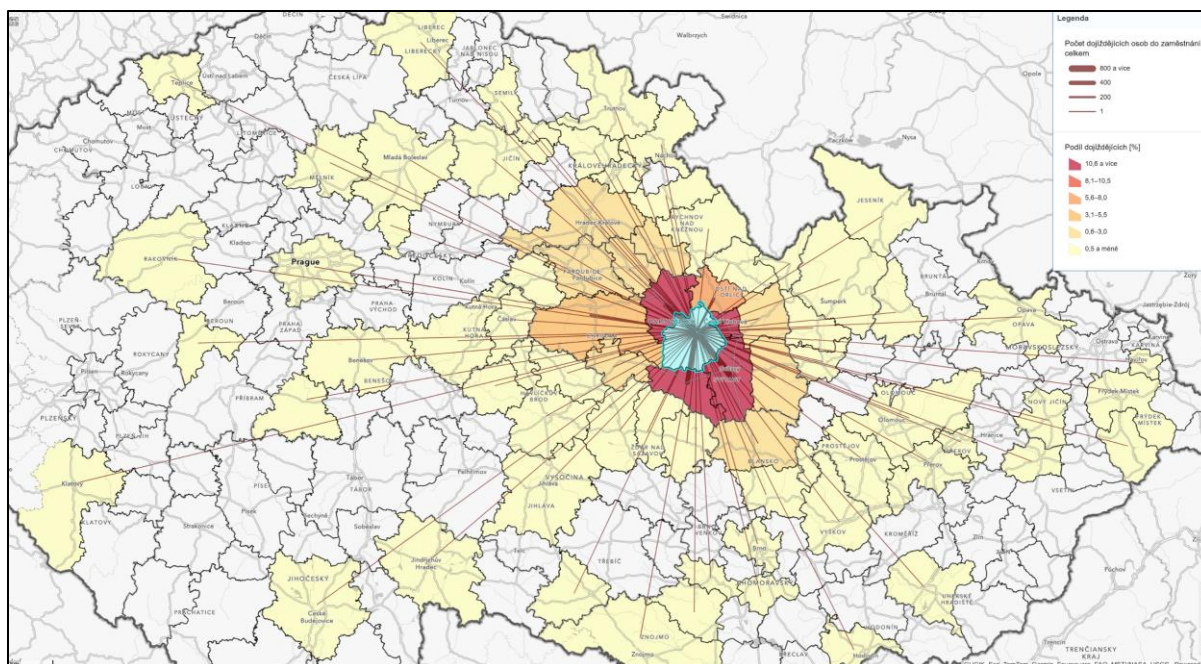
Z výše uvedené tabulky mj. vyplývá, že počet obcí a katastrů zůstává konstantní. Lesní pozemky za uvedené období zůstávají téměř stejné, mírně roste velikost zastavěných ploch na úkor zemědělských ploch. Jedná se ale o mírný nárůst za období deseti let o cca 8 ha. Co se týká počtu obyvatel v ORP Litomyšl tak mírně roste, na čemž se podílí zejména nově přistěhované osoby. Srovnání narozených/zemřelých je již několik let v negativním poměru. Nezaměstnanost se poslední 4 roky osciluje kolem 2 %.

A.1.3 Výjezd a dojezd za prací a vzděláváním

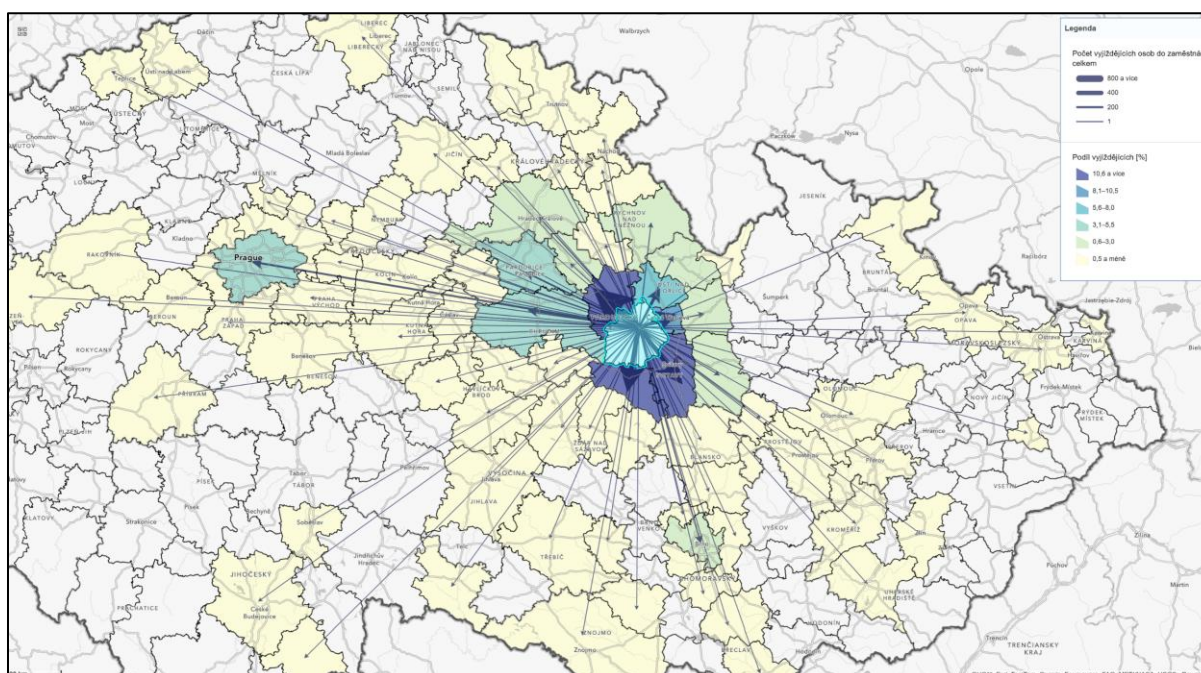
V ORP Litomyšl a zejména Litomyšli se nachází několik významných zaměstnavatelů. Jedná se např. o tyto firmy:

- **ADFORS SAINT-GOBAIN** – výrobce skloviny, která se dále zpracovává.
- **umdasch Story Design** – výrobce vnitřního vybavení prodejen, obchodů a kanceláří.
- **HRG tiskárna** – zabývá se ofsetovým a digitálním tiskem.
- **Zemědělské družstvo Dolní Újezd** – zabývá se rostlinou a živočišnou výrobou.
- **Zemědělské družstvo chovatelů a pěstitelů Litomyšl** – pěstováním obilovin, máku a píce, živočišná výroba (odchov jalovic) a bioplynové stanice o výkonu 1 MWh.
- **CIMBRIA HMD, s.r.o.** – výroba a prodej strojů a technologií pro posklizňové zpracování osiva, plnění sypkých materiálů do papírových pytlů, vážení a paletizaci.

Z níže uvedeného obrázku (Obr. 5) je patrné, že pro ORP Litomyšl a zejména město Litomyšl slouží jako pracovní centrum pro obyvatele nejen ORP Litomyšl, ale také pro obyvatele ORP Svitavy, Česká Třebová, Polička a Vysoké Mýto. Na druhou stranu z obrázku „celkové pracovní vyjížděky do zaměstnání z ORP Litomyšl“ (Obr. 6) je patrné, že obyvatele ORP Litomyšl rovněž poměrně hojně vyjíždějí za zaměstnání do zmíněných ORP. Poměrně významná je i dojížděka do zaměstnání do vzdálenějších ORP jako jsou ORP Chrudim a Litomyšl. A nevýznamná není ani dojížděka do zaměstnání oblasti hlavního města Prahy. To je způsobeno poměrně dobrou návazností na přímý železniční koridor a dobudováváním dálnice D35.

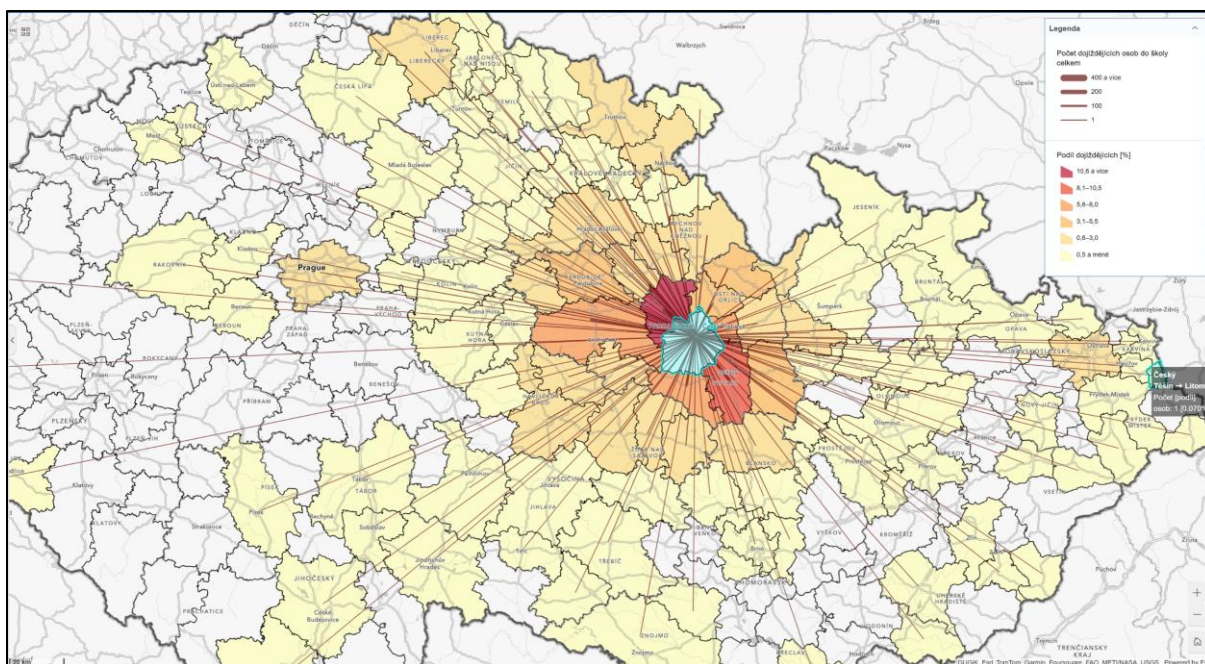

Obr. 5: Zobrazení celkové pracovní dojížd'ky do zaměstnání do ORP Litomyšl (zdroj: csu.gov.cz)

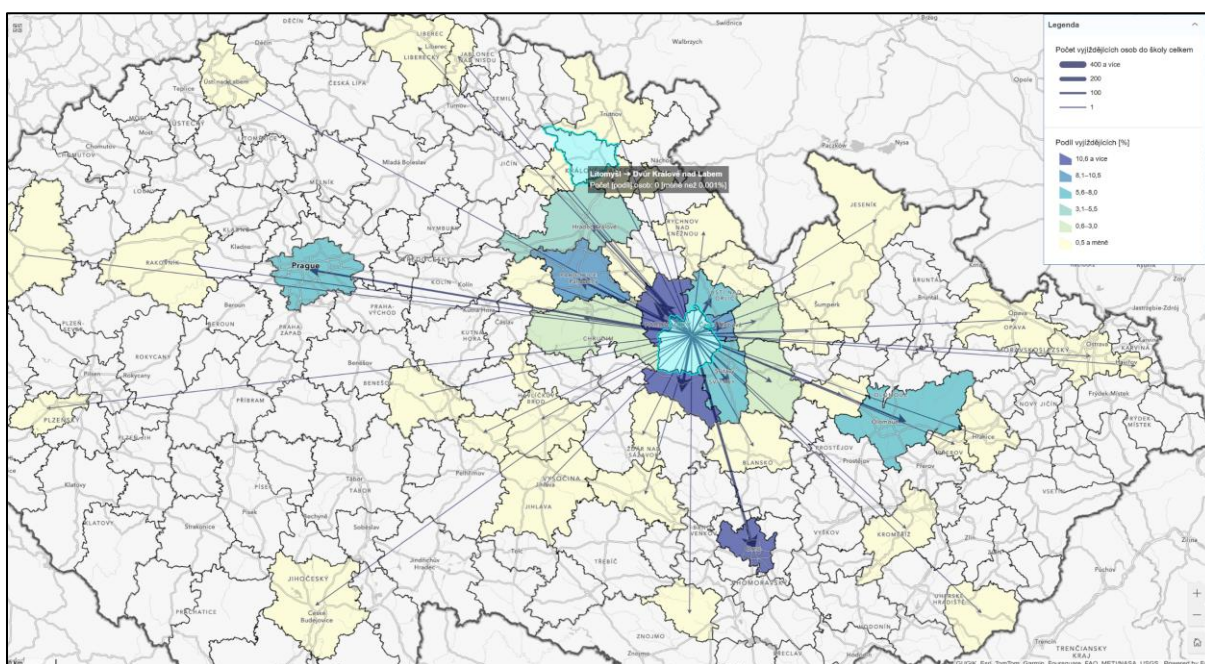

Obr. 6: Zobrazení celkové pracovní vyjížd'ky do zaměstnání z ORP Litomyšl (zdroj: csu.gov.cz)

Z obrázků níže (Obr. 7 a Obr. 8), které znázorňují dojížd'ku, resp. vyjížd'ku za vzděláním do/z ORP Litomyšl vyplývá následující. Ve městě Litomyšl se nachází několik středních škol (Gymnázium, Střední škola zahradnická a technická, Soukromá střední odborná škola TRADING CENTRE s.r.o., Vyšší odborná škola pedagogická a Střední pedagogická škola), do kterých dojíždějí studenti nejen z ORP Litomyšl, ale i okolních ORP, zejména Vysoké Mýto a Svitavy. Z obr. 7 je patrná i jednotková celorepubliková dojížd'ka za vzděláním do ORP Litomyšl, protože v Litomyšli se nachází vysoká škola Fakulta restaurování Univerzity Pardubice.

Obr. 7: Zobrazení celkové dojížd'ky za vzděláváním do ORP Litomyšle (zdroj: csu.gov.cz)

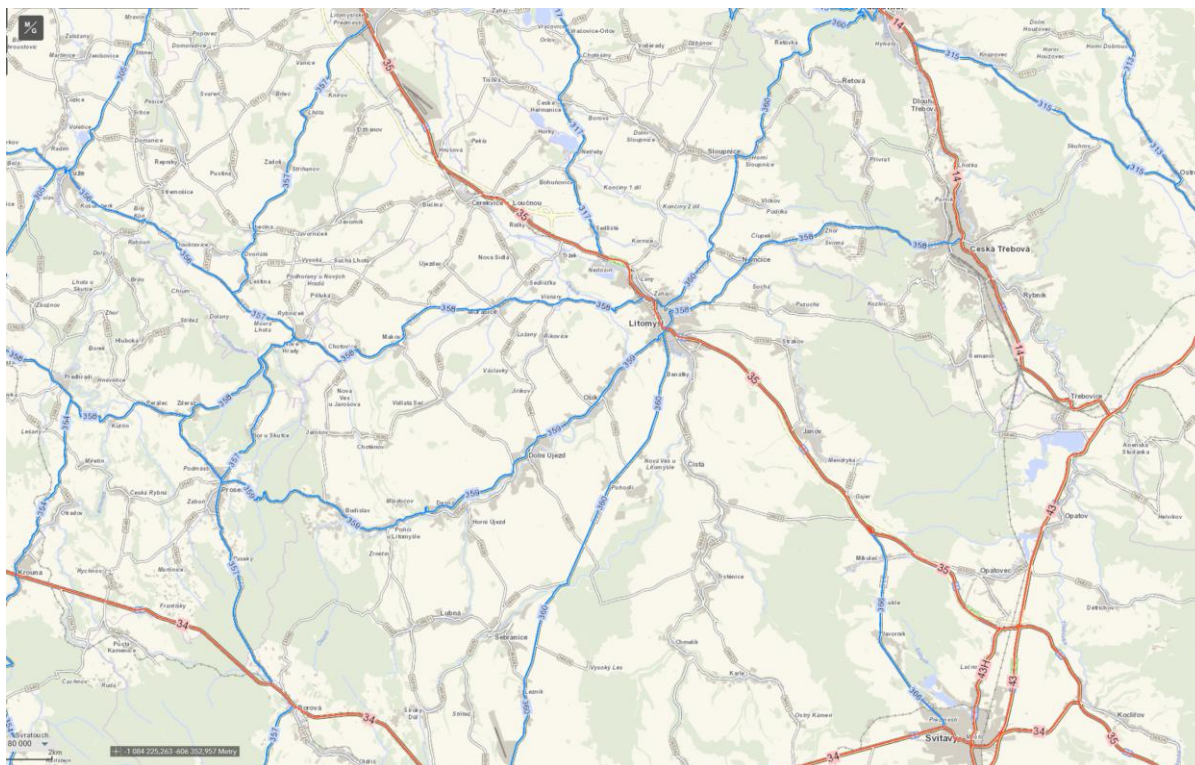

Obr. 8: Zobrazení celkové vyjížd'ky za vzděláváním z ORP Litomyšl (zdroj: csu.gov.cz)

A.1.4 Doprava

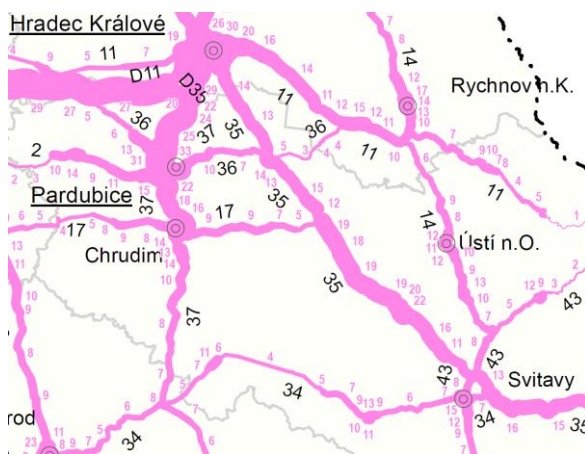
Silniční doprava

Z hlediska dopravních vztahů je řešené území napojeno na nadřazenou silniční síť silnic I. třídy. ORP Litomyšl a zejména město Litomyšl protíná z jihovýchodu na severozápad silnice I. třídy č. 35. Tato silnice celostátního významu je trasována od státní hranice České republiky se Slovenskem přes Rožnov p. Radhoštěm – Hranice – Lipník – Olomouc – Mohelnice – Moravská Třebová – Litomyšl – Hradec Králové – Hořice – Turnov – Liberec až po státní hranice České republiky s Polskem. Dále přes ORP Litomyšl z hlediska širších vztahů vede několik silnic II. třídy, tzv. nadmístního významu (viz. Obr. 9).

Obr. 9: Silniční síť (zdroj: geoporta.rsd.cz)

Z obrázku níže (Obr. 10), na kterém je uvedena intenzita dopravy mj. na silnicích I. třídy, je patrné, že silnice I/35 je v oblasti ORP Litomyšle zatížena cca 20 000 vozidly za 24 hodin. Dle tohoto ukazatele jde o jednu z nejvytíženějších silnic Pardubického kraje. V současné době již probíhá výstavba dálnice D35, která by na území ORP Litomyšl měla být dokončena někdy v roce 2027. Tím dojde ke zklidnění dopravy ve městě Litomyšl a na okrajích obcí, kolem kterých je trasována současná vytižená silnice I/35.

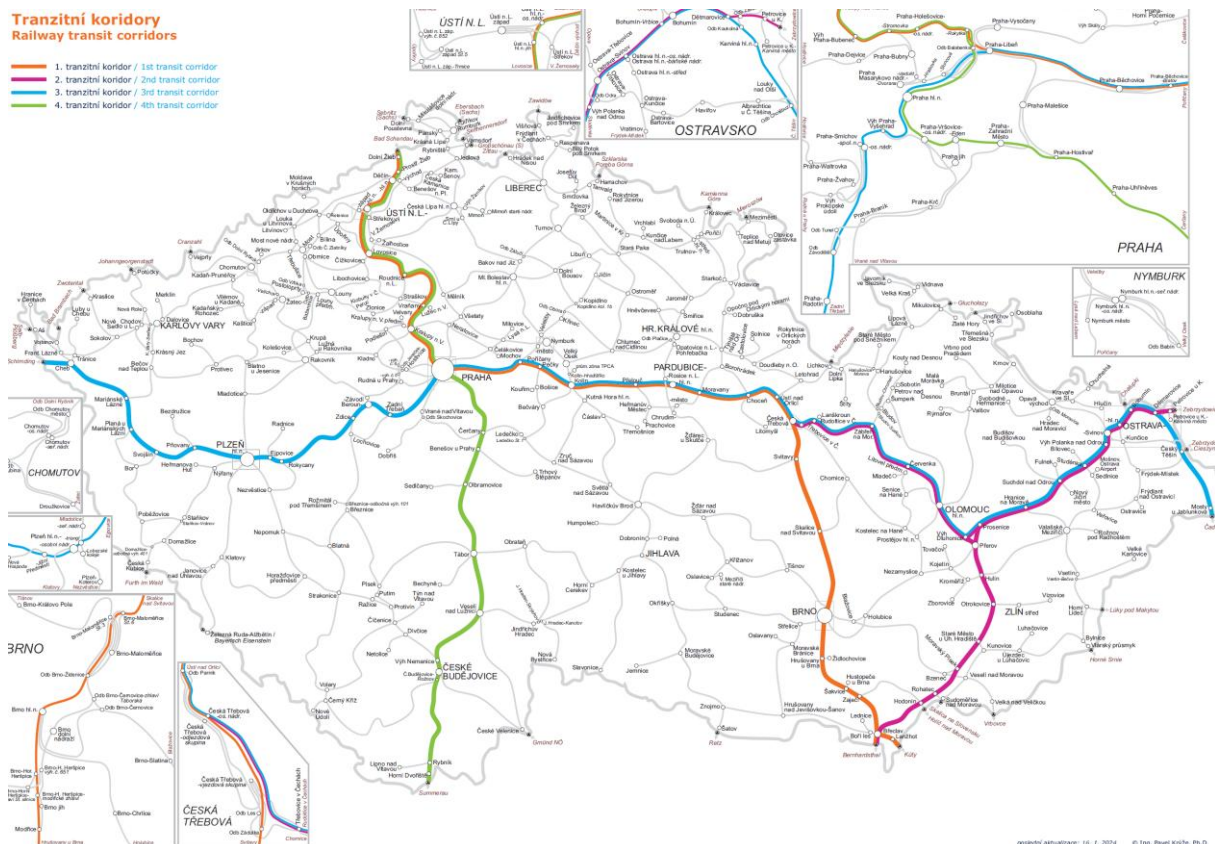

Obr. 10: Intenzita dopravy na dálnicích a silnicích I. třídy v roce 2020 (zdroj: rsd.cz)

Železniční doprava

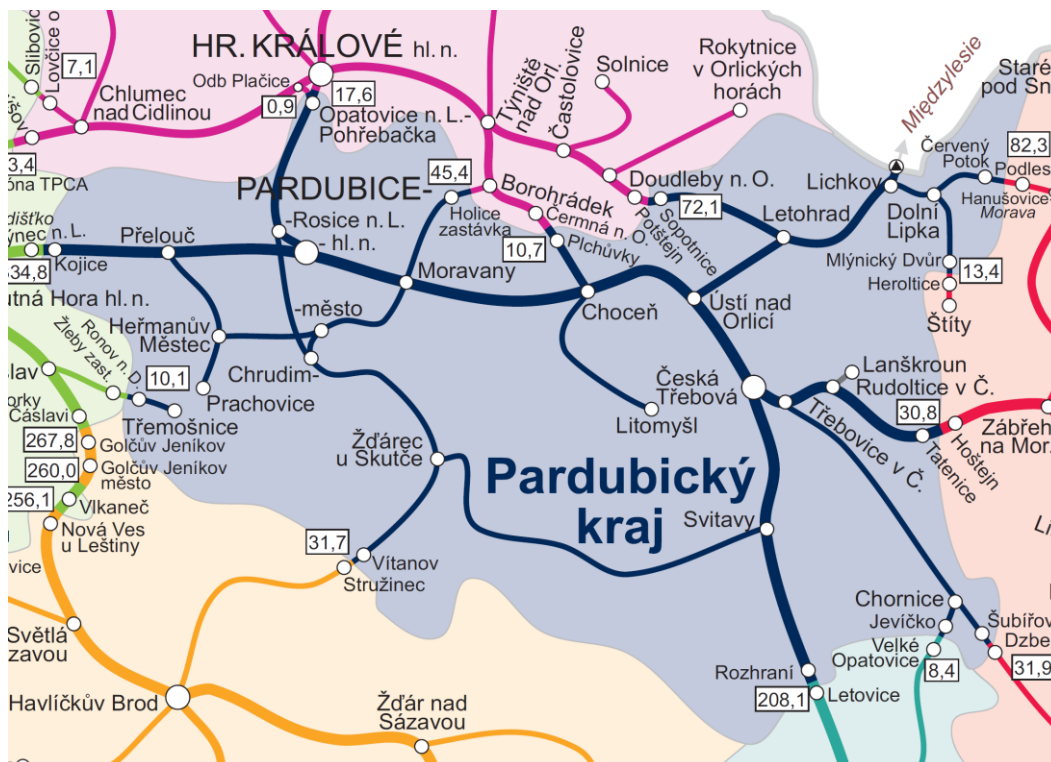
Hlavní železniční systém je tvořen celostátními a regionálními tratěmi. Trasovány jsou přes Českou Třebovou, která je významným železničním uzlem. Přes Českou Třebovou jsou trasovány hned 2 tranzitní železniční koridory:

- I. železniční koridor: (Berlin - Dresden) - Děčín - Praha - Pardubice - Česká Třebová - Brno - Břeclav - (Wien / Bratislava - Budapest);
- III. železniční koridor (Le Havre - Paris - Frankfurt a.M.) - Cheb - Plzeň - Praha - Ostrava - (Žilina - Košice - Lvov); odbočná větev Plzeň - Domažlice - (Nürnberg).

Obr. 11: Tranzitní koridory (zdroj: www.spravazeleznic.cz)

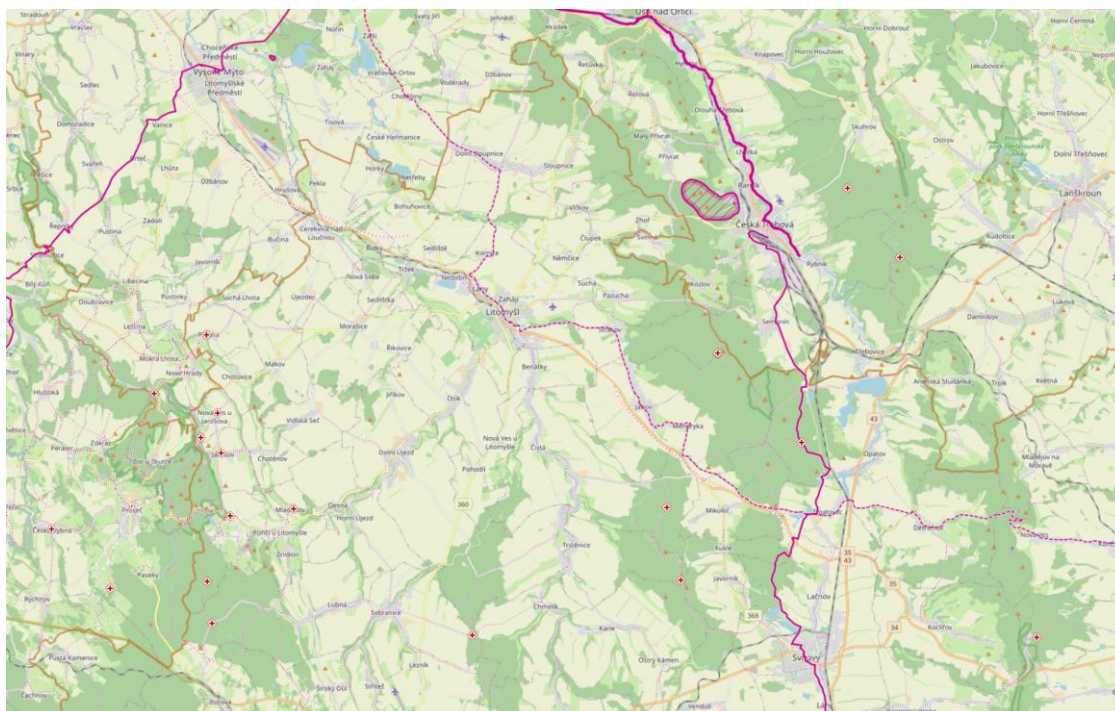
ORP Litomyšl je napojeno na nadřazenou železniční síť prostřednictvím regionální tratě č. 018 Litomyšl – Chocẽ (Obr. 12). Jedná se o jednokolejnou trať nevyhovujících parametrů, která neumožňuje konkurenceschopnou cestovní rychlost. Proto většina cestujících, kteří směřují na tranzitní koridory, využívají raději autobusovou dopravu do České Třebové, odkud pokračují železniční dopravou.

Obr. 12: Železniční síť v rámci působnosti krajů (zdroj: www.spravazeleznic.cz)

Cyklistická doprava

Z hlediska širších vztahů vede přes území ORP Litomyšl cyklistická trasa č. 182 Moravská Třebová – Chocně. Trasa vede převážně po silnicích III. třídy, místně po cyklostezkách a polních cestách.

Obr. 13: Cyklotrasy a cyklostezky Pardubického kraje (zdroj: pardubickykraj.cz)

A.1.5 Technická infrastruktura

Vodní hospodářství

Nejvýznamnějším vodním tokem protékajícím Litomyšlskem je řeka Loučná, do které se na území obce Tržek vlévá další významný tok, řeka Desná. Řeka Loučná se v Pardubicích vlévá do řeky. Ostatní vodní toky (potoky) jsou spíše lokálního významu a vyskytují se napříč ORP Litomyšl (viz Obr. 14).

Dále celé ORP Litomyšl leží na obrovské zásobárně podzemní vody – Chráněná oblast přirozené akumulace vod Východočeská křída (Vysokomýtská synklinála).

Obr. 14: Geografická mapa ORP Litomyšl (zdroj: csu.gov.cz)

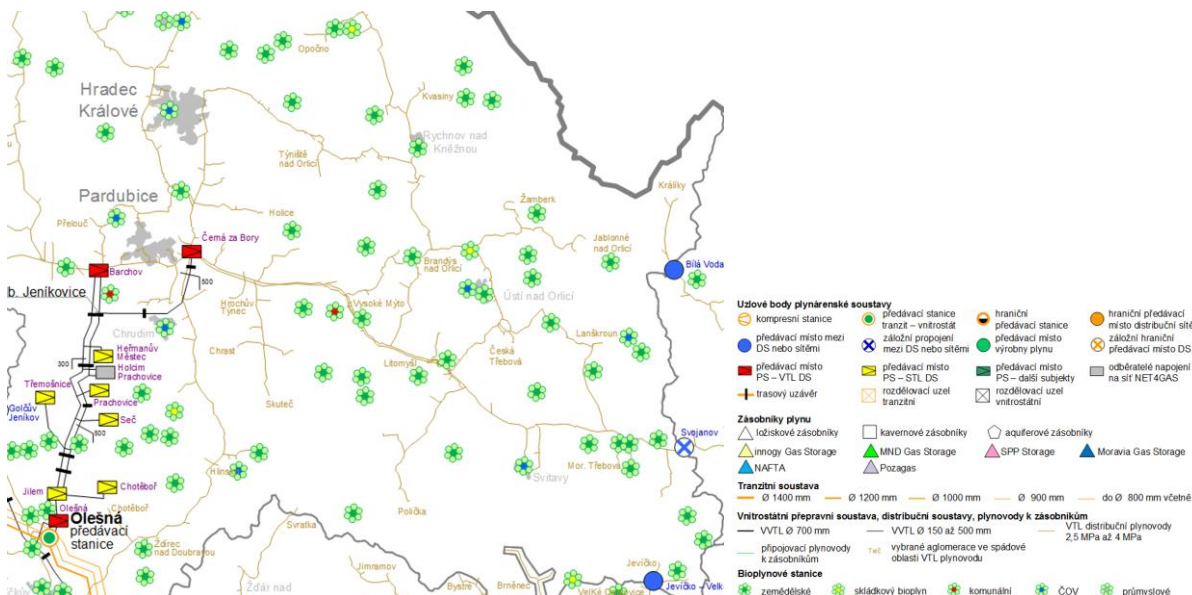
Energetika

Přes území ORP Litomyšl vede významná trasa elektrizační soustavy 400 kV (viz Obr. 15). Toto vedení je plánováno zkapacitnit (dle Zásad územního rozvoje Pardubického kraje).

Z hlediska plynárenské soustavy jsou přes řešené území vedeny trasy vnitrostátních plynovodů a nacházejí se zde většinou u zemědělských družstev zemědělské bioplynové stanice (viz Obr. 16).

Obr. 15: Elektrizační soustava ČR (zdroj: ote-cr.cz)

Obr. 16: Plynárenská soustava ČR (zdroj: ote-cr.cz)

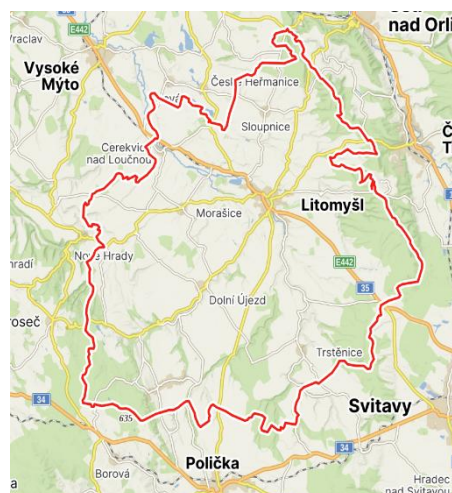
Krajina a rekreace

Litomyšlsko leží zčásti v rovinné krajině Loučenské tabule, částečně do regionu zasahuje také Svitavská pahorkatina. Nejvýznamnější historickou památkou je zámecký areál v Litomyšli, který byl v roce 1999 zapsán do seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Jeho atraktivitu zvýšila revitalizace zámeckého návrší (za přispění evropských fondů) včetně chrámu Nalezení sv. Kříže a Regionálního muzea (jeho revitalizace obsadila 1. místo v soutěži muzeí Gloria musaealis 2014 jako „muzejní počín roku“). Město je proslulé jako rodiště českého hudebního skladatele Bedřicha Smetany, na jehož počest je zde každoročně pořádán operní festival. V roce 2024 proběhl již 66. ročník národního hudebního festivalu Smetanova Litomyšl. Protipandemická opatření narušila v roce 2020 úspěšně se rozvíjející tradici „Lázní ducha“, jedinečného kulturního počínu v Litomyšli. V roce 2022 bylo pořádání této akce obnoveno. Turisty láká prohlídka téměř 500 metrů dlouhého litomyšlského náměstí s řadou renesančních

i barokních domů. Kromě Regionálního muzea lze v Litomyšli navštívit i Portmoneum, dům vyzdobený unikátními kresbami Josefa Váchala. S historií je spjata i lokalita Růžový palouček s výskytem zvláštního druhu stepních růží u Morašic. K rozvoji turistiky přispívají rekreační možnosti obce Budislav, v jejímž sousedství se nachází oblast pískovcových skalních útvarů Touloucovy a Městské Maštale. Nádherný výhled do okolí nabízí Touloucova rozhledna na Jarošovském kopci. Mezi turisty a chalupáři jsou na Litomyšlsku oblíbené „samoobslužné občerstvovny“ (např. Močidlo v Lubné, Podlubníček v Horním Újezdě, Žíznivá studánka v Přílucce), kde si příchozí mohou koupit nápoje a další občerstvení a zaplatí do kasičky, popř. mobilním telefonem pomocí QR kódu.

A.2 Prostorové a funkční uspořádání území

Základní statistické údaje o území ORP Litomyšl	
kód ORP	1163
kód dle ČSÚ	5307
název ORP	Litomyšl
kraj	Pardubický
počet obcí v působnosti	35
počet částí obcí	62
počet katastrálních území	51
počet zák. sídelních jednotek	82

Obr. 17: ORP Litomyšl (zdroj: mapy.cz)

Území ORP Litomyšl leží na ploše o velikosti 33 712 ha, tj. 7,5 % rozlohy kraje. Ve 35 obcích, které tvoří správní obvod, žilo ke 31.12.2023 celkem 27 804 obyvatel (5,24 % obyvatelstva kraje). Hustota zalidnění (82,5 obyvatel/km²) je výrazně pod krajským průměrem (116 obyvatel/km²). V sídle správního obvodu – městě Litomyšl – které je zde jednou obcí se statutem města, žije 10 493 obyvatel, tj. 37,74 % obyvatel.

Region patří mezi méně osídlené v rámci Pardubického kraje. ORP Litomyšl se nachází ve střední části Pardubického kraje.

A.2.1 PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ ÚZEMÍ – KRAJINA

Téměř celé území Litomyšlska leží ve Východočeské tabuli, v celku Svitavská pahorkatina a převážně v části podcelku Loučenská tabule. Celý východní okraj území spadá do podcelku Českotřebovská vrchovina a okrsku Kozlovský hřbet. Nevětší část území leží v okrsku Litomyšlský úval, který se rozkládá v centrální části. Z jihu na něj navazuje Poličská tabule, z jihovýchodu Novohradská stupňovina a částečně Budislavské skály. Ze severozápadu velmi okrajově zasahují ještě okrsky Vraclavský hřbet a Vysokomýtská kotlina. Oblast Českomoravské vrchoviny – Borovský les zasahuje do území v jihozápadní části.

Převážnou část území okolo města Litomyšl tvoří členitá pahorkatina s místy hluboce zaříznutými údolími Loučné a jejími přítoky.

Nadmořská výška se pohybuje mezi 280 a 699 m n. m. Nejvyšším bodem je vrch Skalka 699 m n. m. na jihozápadě řešeného území.

Obr. 18: Mapa a fotografie z Litomyšlska (zdroj: mapy.cz)

Krajina ORP Litomyšl je rozmanitá, s mírně zvlněným terénem a mírnými kopci. Hlavní charakteristikou je převaha zemědělské krajiny (vyšší podíl zemědělské půdy na celkové ploše území ORP Litomyšl v porovnání s využitím ploch Pardubického kraje i ČR), která je protkána polními cestami a drobnými lesními porosty. Na území správního obvodu Litomyšl se nacházejí pouze dvě maloplošná chráněná území. Přírodní rezervace Touloucovy maštale, která leží jižně od obce Budislav. Druhou lokalitou je přírodní rezervace Nedošínský háj, která je situována mezi obcemi Nedošín a Tržek. Nízké je také zastoupení vodních ploch, na území Litomyšlska není situována žádná větší vodní plocha.

Sídlení struktura je stabilizovaná, jediným městským centrem je Litomyšl, které je administrativním a kulturním centrem regionu (město má bohatou historii – např. renesanční zámek zapsaný na seznamu UNESCO, barokní kostel Nalezení svatého Kříže. Nedílnou součástí města je také moderní architektura). Dominantní jsou tedy venkovské oblasti s převahou menších sídel. Tato struktura odráží jak historický význam města Litomyšl, tak i přírodní podmínky a krajinné charakteristiky Litomyšlska.

A.2.2 Sídla

Litomyšlsko bylo osídleno již v době kamenné. První písemná zmínka uvedená v Kosmově kronice se vztahuje k roku 981. Územím Litomyšlska procházela evropsky významná obchodní cesta – tzv. Trstěnická stezka spojující Čechy s Moravou, případně s Uhrami. O Trstěnické stezce se hovoří jako o nejdůležitější stezce na českém území a jedné z hlavních východo-západních cest spojujících západ Evropy přes Česko s Pobaltím či s Orientem.

Typickým sídelním útvarem v ORP Litomyšl jsou lánové vsi. K hlavnímu rozvoji vesnického osídlení docházelo ve 13. století. v rámci osídlování nových zemědělsky využitelných oblastí. Vesnická sídla kopírují reliéf krajiny a historické souvislosti. V některých obcích je možné vysledovat rozšíření prostoru s průjezdnou komunikací a vytvoření „návesního prostoru“, v tomto prostoru dochází ke kumulaci obslužných funkcí obce. Typická je absence jasně vymezených centrálních prostorů – návší.

Zástavba v obcích má zřejmě gotický základ a řada dřevěných roubených staveb nacházejících se v obcích na Litomyšlsku má svůj původ v tzv. „frankých dvorcích“, které přinesla do našich zemí kolonizace ve XIII. a XIV. století. Pro tyto velké selské statky (i zděné) je typický čtvercový dvůr, jehož jednu stranu obvykle vytvářelo obytné stavení s komorou, na druhé protilehlé straně se nacházela stodola, vpředu byla brána s vjezdem, nad níž často býval špýchar a zadní stranu tvořily chlévy, konírný a kolny. Ve všech případech převládají objekty se sedlovou nebo polovalbovou střechou. Hřeben střechy je rovnoběžný s delší stranou přestřešeného objektu. Štítové domy jsou symetrické.

Na území SO ORP Litomyšl se nachází tyto kategorie obcí: město – Litomyšl, zbývající jsou obce. Některé obce jsou tvořeny i více sídleními jednotkami.

Město Litomyšl je centrem celého ORP, soustředěno je zde více než 10 000 obyvatel, tj. necelá 1/3 obyvatelstva celého SO ORP. Na město Litomyšl svou polohou navazuje obec Benátky, blízka je např. obec Strakov, Osík, Tržek.

Funkční uspořádání území vychází z členění území na zastavěné a nezastavěné, z vymezení ploch s rozdílným způsobem využití v platné územně plánovací dokumentaci. Hlavními funkcemi, které řešené území plní jsou funkce hospodářská (zemědělská půda tvoří 69 % rozlohy řešeného území), významnou plochu zabírají také lesní pozemky (23 %), zastavěné území včetně všech ostatních ploch zaujímá cca 8 %. Hlavní funkcí sídel v SO Litomyšl je bydlení.

Významná je také rekreační funkce. Přírodně cenné a atraktivní území se nachází podél západní hranice ORP Litomyšl, kde se rozkládá Přírodní rezervace Maštale. Dalším významným turistickým cílem je město Litomyšl.

Výměry a podíly druhů pozemků v SO ORP Litomyšl (2023, Zdroj: ČSÚ)		
Sledovaný ukazatel	v ha	v %
Celková výměra (ha)	33711,0	100,0
Zemědělská půda	23184,0	68,8
<i>Orná půda</i>	18905,0	56,1
<i>Chmelnice</i>	0,0	0,0
<i>Vinice</i>	0,0	0,0
<i>Zahrada</i>	1013,0	3,0
<i>Ovocný sad</i>	163,0	0,5
<i>Trvalý travní porost</i>	3103,0	9,2
Nezemědělská půda	10527,0	31,2
Lesní pozemek	7884,0	23,4
Vodní plocha	184,0	0,5
Zastavěná plocha a nádvoří	432,0	1,3
Ostatní plocha	2027,0	6,0
Koeficient ekologické stability	0,58 (bez jednotky)	0,58 (bez jednotky)

Zastavěné území (jev A001)

Zastavěné území je převzato z platných územních plánů, nebo je vymezeno úřadem územního plánování, a je zobrazeno ve všech výkresech.

Jeho aktualizace je řešena v rámci změny územního plánu v souladu s platnou legislativou.

Plochy s rozdílným způsobem využití (jev A001a)

Plochy s rozdílným způsobem využití jsou převzaty z platných územních plánů.

Zastavitelné plochy, plochy přestavby a plochy změn v krajině (jev A001b)

Vymezení zastavitelných ploch, ploch přestaveb a ploch změn v krajině bylo převzato z platných územních plánů.

Jev A118 – Další záměry, pokud nejsou vyjádřeny jinou položkou

Součástí dat ÚAP jsou také plochy a koridory VPS, VPO a asanací dle ZÚR a informace z dalších oborových dokumentů.

Struktura a výška zástavby (jev A01a)

Urbanistická struktura je dána uspořádáním a prostorovým členěním území s ohledem na charakter zástavby a druh veřejných prostranství. Zahrnuje strukturu zastavěného a nezastavěného území.

Struktura zástavby v sídle vychází z velikosti sídla, z jeho významu ve struktuře osídlení, urbanistického uspořádání. Struktura zástavby je tvořena různými typy zástavby – tj. podobnými způsoby zastavění pozemku (př. rozvolněná, roztroušená, řadová).

Z pohledu výškového upořádání zástavby převažují ve venkovských sídlech stavby nízkopodlažní (do 2 nadzemních podlaží).

V Litomyšli je pak zastoupena nízkopodlažní, středněpodlažní i vysokopodlažní zástavba.

A.3 Struktura osídlení

„Nejen Litomyšlsko, nýbrž celé východní Čechy daleko na sever a hluboko na jih, byly za dávných časů pokryty pralesem, který zabíhal na východ do sousední Moravy. Krajinu tuto oživovala různá divoká srstnatá a pernatá zvěř, z nichž mnohá byla dravá. Lidí tu bylo pořádku a osada snad žádná. Prales ten dlouho sloužil jako pohraničná ochrana osadám a lidu sídlícímu uvnitř Čech.

Prvním známým držitelem Litomyšlska byl rod Slavníkovců, který vlastnil téměř polovinu Čech a z něhož vyšel druhý český biskup sv. Vojtěch. Z doby té se uvádí, že r. 981 stál již hrad Litomyšl a to u samého pohraničního lesa, což znamená, že bylo tehdy Litomyšlsko již hustěji obydleno, jmenovitě podél a kolem řeky Trstenice (t.j. dnešní Loučné). Dále čteme záznam z r. 993, v němž se uvádí že biskup Vojtěch, syn Slavníkův, daroval klášteru břevnovskému výtěžky ze cla na Trstenici, t.j. na cestě z Uher do Moravy, a odtud' dále běžící do Čech, která byla pralesem prosekána a sloužila i povozům, třebaže se jí říkalo jen stezka Trstenická, kteréž jméno dostala, že běžela podél řeky Trstenice. Na hranici u vchodu do Čech byla pořízena zemská brána, kterou střežilo tam umístěné vojsko, aby chránilo zemi před nepřátelským vpádem a bylo oporou celním úřadům, které vybíraly poplatky ze zboží přiváženého a dobytka přiháněného do Čech. Místo této brány nelze dnes přesně určit, co se uvádí o tom, jsou jen dohady. Víme toliko, že brána byla uzavřena řekou a hradbou skal, že tam bylo hrazené místo (hradíště, hradisko), v němž byla usídlena vojenská ochranná zemská stráž. Jedno hradisko však nestačilo, neboť útočící nepřítel musil býti zadržován na cestě do nitra země, kdyby zabral hraničné hradisko, mimo to obchodníci musely být chráněni před loupežníky i ve vnitrozemí, proto byla budována dle potřeby i ve vnitrozemí podél stezky menší neb větší hradiska, jakožto dále vpravo a vlevo stezky, aby boční útok mohl být odražen.

Trstenická stezka vedla dle jedněch z Moravy přes Svitavy do Litomyšle, odtud' při řece Trstenici (na Dlouhých lukách stál most) do Cerekvice a přes Hrušovou do Džbánova, dále do Vysokého Mýta a Vraclavě, kde stál hrad, nyní u sv. Mikuláše, a přes Pardubice a Kolín do Prahy.

Jiný náhled praví, že tato stezka se Litomyšli vyhnula a brala se krajinou poličskou od hranic moravských k Poříčí, dále okolo Vidlaté Seče k Tržku, aneb něco níže. Prvý náhled je podporován tím, že u nynější obce Benátek se jedna poloha polí jmenuje "Hrutov", kde prý stávalo tržiště s celnicí a nedaleko téhož jsou dobře znatelné zbytky starobylého hradíště, jež lid pojmenoval "hradisko". Tento náhled popírá, že v Tržku bývalo tržiště a dle toho že obec ta dostala své jméno. Praví se, že původně byla nazývána Tržkovice podle rodu tam osedlého, Tržkovici jménem.

Druhý náhled staví na tom, že krajina od Tržku až po Hrušovou slula "hrutovská pole" právě proto, že zde bylo skladiště s celnicí, čímž ovšem Tržek získává.

Necht' však tato obchodní cesta vedla tudy či onudy, dotýkala se Tržku vždy, proto Tržek je prastará obec jako např. Cerekvice a Hrušová, nebo Krekovice, (jež stávala pod lesem Kabátem blíže Osíka a jejíž obyvatelstvo přesídlilo z neznámé příčiny do nynějších Říkovic a z části snad do Osíka), a dále Nedošín, Morašice, Oujezdec a tvrz Sedlišky, nebo na pravém břehu řeky Loučné obec Domašice(nynější Kornice), Bohuňovice, Švábenice a z nich Heřmanice.

Z uvedeného vyrozumíme, že prvotní skupinové osídlení Litomyšlska lze položit do krajiny od Litomyšle k Říkovcím, odtud k Cerekvici, dále Heřmanicím a Kornicím a zpět k Litomyšli, čímž není řečeno, že by tehdy byla ostatní část Litomyšlska úplně liduprázdna. Zajímá nás, že do území prvotně osídleného spadají též Sedlišťky, které jsou však mladšího původu než Tržek a nerozvinuly se v obec, zůstávajíce dlouho toliko osamělým sídlem zemanským.

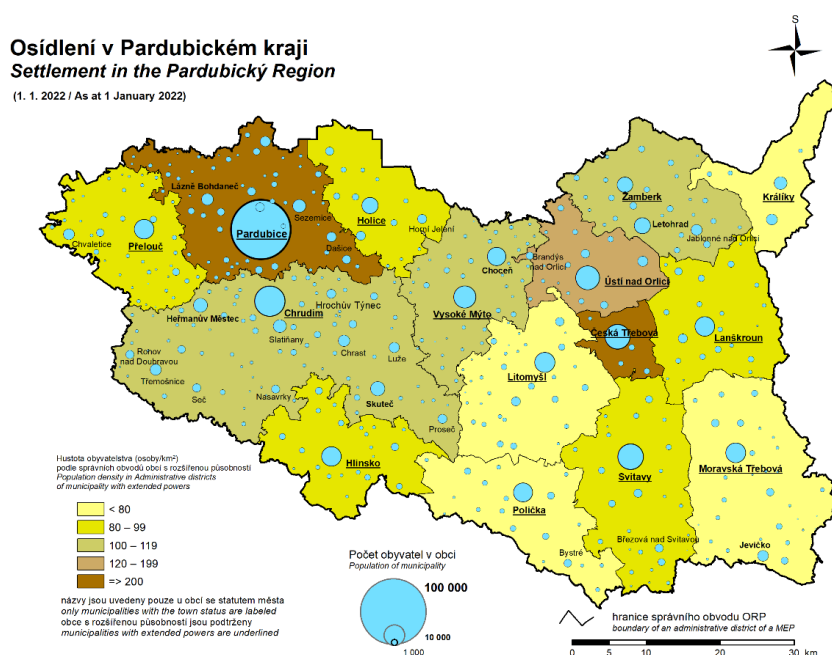
Příčinou osídlení zprvu uvedené části Litomyšlska nebyla jen ona zemská obchodní a vojenská cesta, nýbrž i poloha a povaha tamější půdy, hojnost luk, doubrav, rybná řeka, čili požehnaná země Páně, jakou jest do dneška." (citace ze zápisů v Pamětní knize obce Sedlišťky).

SO ORP Litomyšlsko je součástí Pardubického kraje. V rámci ČR je Pardubický kraj charakteristický nadprůměrným počtem malých obcí, sídelní struktura je od druhé poloviny 90. let relativně stabilní, jedná se také o nižší hustotu zalidnění (117 obyv./km²), 5. v rámci mezikrajského srovnání. V rámci Pardubického kraje je město Litomyšl považováno za střední centrum osídlení (obec s rozšířenou působností, významné centrum dojížděky, centrum služeb atd.).

Správní obvod obce s rozšířenou působností města Litomyšl leží na východě Čech, na východním okraji Pardubického kraje, v návaznosti na ORP Svitavy, ORP Česká Třebová, ORP Ústí nad Orlicí, ORP Vysoké Mýto, ORP Chrudim a ORP Polička. Pardubický kraj zahrnuje území okresů: Chrudim, Pardubice, Svitavy a Ústí nad Orlicí. Litomyšlsko je součástí okresu Svitavy. Územní charakteristika a vazby správního obvodu obce s rozšířenou působností města Litomyšl vychází z centrální polohy v rámci Pardubického kraje, a tím je dopravní vazba na centrum kraje město Pardubice. Litomyšlsko je obklopeno Svitavskou pahorkatinou na východě a Železnými horami na západě.

ORP Litomyšl patří v rámci Pardubického kraje a dle výše uvedené tabulky a mapového diagramu k nejméně osídleným ORP kraje z hlediska počet obyvatel na km² (4. nejmenší – 82 osob/km²). Je to dáno především větší rozlohou ORP (5. největší – 337 km²), kde převažují zejména zemědělské plochy a zemědělská výroba a také lesy na úkor sídel.

Vybrané geografické údaje správních obvodů ORP v Pardubickém kraji (zdroj: csu.gov.cz)						
Kraj, správní obvod ORP	Rozloha v km ²	Počet obyvatel	Počet obyvatel sídla	Hustota osídlení (obyv./km ²)	Počet obcí	Z toho se statutem města
Pardubický kraj	4 519	528 761	92 149	117	451	38
Česká Třebová	80	17 834	15 203	223	5	1
Hlinsko	247	21 127	9 596	86	22	1
Holice	214	18 656	6 813	87	14	2
Chrudim	746	85 271	23 443	114	86	12
Králíky	159	8 557	4 143	54	5	1
Lanškroun	275	23 082	9 709	84	22	1
Litomyšl	337	27 691	10 441	82	35	1
Moravská Třebová	417	25 961	9 685	62	33	2
Pardubice	409	134 359	92 149	329	56	4
Polička	273	19 904	8 910	73	20	2
Přelouč	257	26 522	9 971	103	42	2
Svitavy	352	31 020	16 186	88	28	2
Ústí nad Orlicí	191	26 493	14 141	139	16	2
Vysoké Mýto	282	32 804	12 333	116	40	2
Žamberk	282	29 480	5 951	105	27	3

Obr. 19: Hustota osídlení (zdroj: csu.gov.cz)

Do správního obvodu obce s rozšířenou působností Litomyšl patří celkem 35 obcí: Benátky, Bohuňovice, Budislav, Cerekvice nad Loučnou, Čistá, Desná, Dolní Újezd, Horky, Horní Újezd, Chmelík, Chotěnov, Chotovice, Janov, Jarošov, Litomyšl, Lubná, Makov, Morašice, Němčice, Nová Sídla, Nová Ves u Jarošova, Osík, Poříčí u Litomyšl, Příluka, Řídký, Sebranice, Sedliště, Sloupnice, Strakov, Suchá Lhota, Trstěnice, Tržek, Újezdec, Vidlatá Seč, Vlčkov.

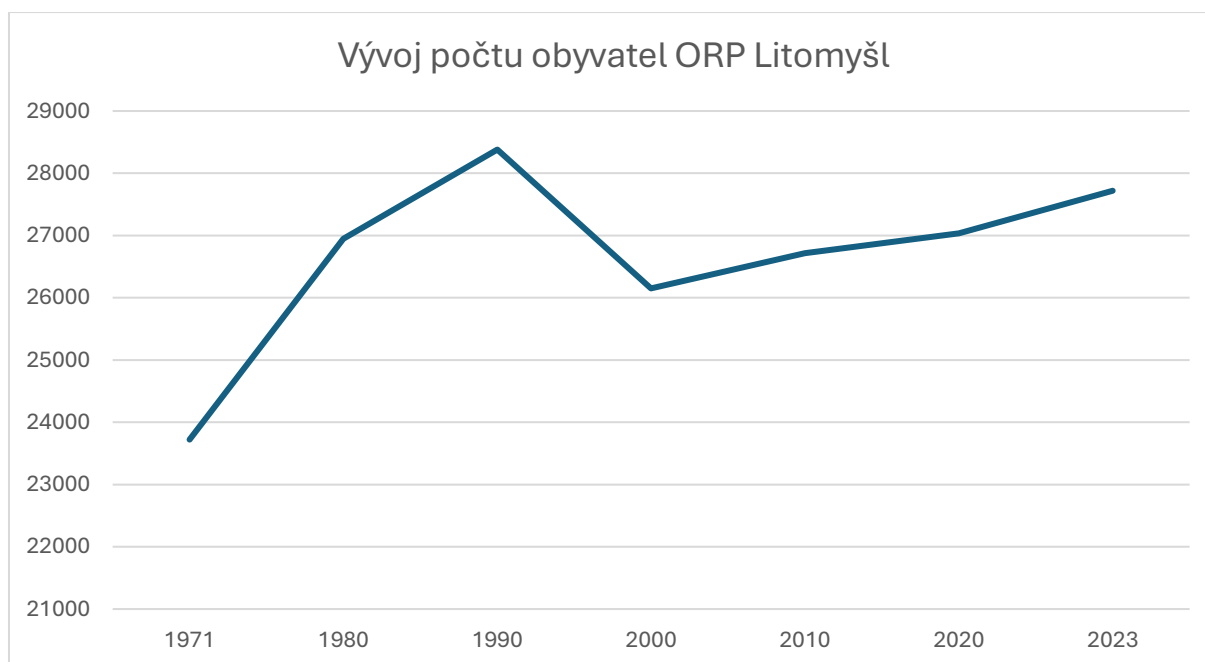
Litomyšl je jedinou obcí na území ORP s více než 10 000 obyvateli. Dále se na území ORP Litomyšl nachází větší sídla (celkem 7) s obyvateli mezi 1 000 – 2 000 obyv., jsou to: Čistá, Dolní Újezd, Janov, Lubná, Němčice, Osík, Sloupnice. Ostatní sídla jsou menší až hodně malá s obyvateli do 1 000 obyv.

Název obce	Počet k. ú.	Názvy k. ú.	Počet obyvatel (2023)	Výměra obce (ha)	Pověřený obecní úřad
Benátky	1	Benátky u Litomyšl	403	479	Litomyšl
Bohuňovice	1	Bohuňovice u Litomyše	111	423	Litomyšl
Budislav	1	Budislav u Litomyše	508	806	Litomyšl
Cerekvice nad Loučnou	2	Cerekvice nad Loučnou, Pekla	891	829	Litomyšl
Čistá	1	Čistá u Litomyšl	1037	2522	Litomyšl
Desná	1	Desná u Litomyše	374	478	Litomyšl
Dolní Újezd	1	Dolní Újezd u Litomyše	1954	1971	Litomyšl
Horky	1	Horky	147	267	Litomyšl
Horní Újezd	1	Horky Újezd u Litomyše	420	774	Litomyšl
Chmelík	1	Chmelík	204	954	Litomyšl
Chotěnov	2	Chotěnov, Olšany u Chotěnova	134	400	Litomyšl
Chotovice	1	Chotovice	158	320	Litomyšl
Janov	1	Janov u Litomyšl	1003	2470	Litomyšl
Jarošov	1	Jarošov u Litomyše	175	482	Litomyšl
Litomyšl	8	Kornice, Lány u Litomyšl, Litomyšl, Nedošín, Nová Ves u Litomyšl, Pazucha, Pohodlí, Záhrad'	10493	3344	Litomyšl
Lubná	1	Lubná u Poličky	1985	937	Litomyšl
Makov	1	Makov u Litomyše	690	337	Litomyšl
Morašice	3	Lažany u Litomyše, Morašice u Litomyše, Řikovice u Litomyše	738	1242	Litomyšl
Němčice	2	Němčice u České Třebové, Zhoř u České Třebové	1038	1315	Litomyšl
Nová Sídla	1	Nová Sídla	260	295	Litomyšl
Nová Ves u Jarošova	1	Nová Ves u Jarošova	67	238	Litomyšl
Osík	1	Osík	1046	1261	Litomyšl
Poříčí u Litomyšl	2	Mladočov, Poříčí u Litomyše	520	651	Litomyšl
Příluka	1	Příluka	173	381	Litomyšl
Řídký	1	Řídký	59	141	Litomyšl
Sebranice	3	Kaliště u Sebranic, Pohora, Sebranice u Litomyše	984	1169	Litomyšl

Název obce	Počet k. ú.	Názvy k. ú.	Počet obyvatel (2023)	Výměra obce (ha)	Pověřený obecní úřad
Sedliště	1	Sedliště u Litomyšl	369	230	Litomyšl
Sloupnice	2	Dolní Sloupnice, Horní Sloupnice	1836	2792	Litomyšl
Strakov	1	Strakov	262	853	Litomyšl
Suchá Lhota	1	Suchá Lhota	81	219	Litomyšl
Trstěnice	1	Trstěnice u Litomyšle	549	2148	Litomyšl
Tržek	1	Tržek u Litomyšle	153	171	Litomyšl
Újezdec	1	Újezdec u Litomyšle	124	346	Litomyšl
Vidlatá Seč	1	Vidlatá Seč	290	610	Litomyšl
Vlčkov	1	Vlčkov	108	285	Litomyšl

A.4 Sociodemografické podmínky a bydlení

V roce 2011 měl Pardubický kraj celkem 518 228 obyvatel, v roce 2015 to bylo 516 149 obyvatel, v roce 2019 pak 522 662 obyvatel a v roce 2023 celkem 530 560 obyvatel, což je od roku 2011 nárůst přibližně o 2 %. Nejlidnatějším SO ORP jsou Pardubice, naopak nejméně obyvatel z celého Pardubického kraje žije v SO ORP Králíky. Největší nárůst obyvatel mezi roky 2001 a 2023 je zaznamenán v SO ORP Holice, a to o 20 %. Ve sledovaném SO ORP Litomyšl došlo za uvedené období k nárůstu obyvatel o cca 7 % (viz graf níže).

Název obce	Počet obyvatel k 31.12.						
	1971	1980	1990	2000	2010	2020	2023
ORP Litomyšl (celkem)	23722*	26949*	28381	26153	26718	27037	27718
Benátky	302	288	260	293	365	384	403
Bohuňovice	160	120	110	136	112	115	111
Budislav	575	521	439	435	444	452	508
Čerekvice nad Loučnou	885	1008	1036	790	865	866	891
Čistá	793	865	853	869	940	969	1037
Desná	341	-	361	330	330	363	374
Dolní Újezd	1725	3098	3055	1856	1998	1961	1954
Horky	148	125	112	113	109	135	147
Horní Újezd	491	-	436	446	440	403	420
Chmelík	182	138	143	123	128	119	134
Chotěnov	182	138	143	123	128	119	134
Chotovice	164	145	121	123	133	144	158
Janov	711	831	763	741	957	987	987
Jarošov	347	288	242	181	183	189	175
Litomyšl	8229	10108	10258	10465	10226	10240	10493
Lubná	973	961	956	969	1015	945	937
Makov	355	295	315	355	345	325	337
Morašice	1219	1241	1230	747	696	726	738
Němčice	671	987	900	866	950	1030	1038

Název obce	Počet obyvatel k 31.12.						
	1971	1980	1990	2000	2010	2020	2023
Nová Sídla	-	-	249	250	225	237	260
Nová Ves u Jarošova	-	-	63	46	60	65	67
Osík	940	890	946	985	986	1025	1046
Poříčí u Litomyšl	469	-	386	410	456	515	520
Příluka	197	179	171	165	169	169	173
Řídký	-	-	75	73	72	63	59
Sebranice	770	776	800	872	960	1003	984
Sedliště	197	168	215	204	240	232	230
Sloupnice	1205	1840	1723	1804	1718	1717	1836
Strakov	215	151	165	206	214	247	262
Suchá Lhota	109	103	78	81	92	86	81
Trstěnice	607	1183	1122	456	513	529	549
Tržek	-	-	161	159	161	158	153
Újezdec	145	103	90	82	95	121	124
Vidlatá Seč	288	290	309	301	286	291	290
Vlčkov	127	109	95	98	107	107	108

Z výše uvedené tabulky počtu obyvatel v jednotlivých obcích ORP Litomyšl od roku 1971 do roku 2023 je patrné, že mezi roky 1990 – 2000 došlo v celkem výraznému poklesu počtu obyvatel v celém ORP Litomyšl. Od roku 2000 dochází k pozvolnému nárůstu počtu obyvatel. To je způsobeno zejména stále atraktivnější polohou ORP z pohledu dopravní dostupnosti krajských měst, jako jsou Pardubice, Olomouc, Hradec Králové a v neposlední řadě i Prahy.

V souladu s vývojem počtu obyvatel jde i výstavba bytů v jednotlivých obcích (viz tabulka „Dokončené byty“). Nejvíce bytů bylo dokončeno v roce 2023, celkem 108. Nejvíce měla na této hodnotě podíl obec Čistá s 21 byty a město Litomyšl s 16 byty.

Název obce	Dokončené byty											
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ORP Litomyšl (celkem)	42	62	35	65	30	75	60	66	65	69	69	108
Benátky	-	2	-	1	3	1	-	1	2	1	1	6
Bohuňovice	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-
Budislav	1	2	-	2	-	-	2	1	2	4	7	5
Cerekvice nad Loučnou	1	4	1	2	4	1	-	3	4	-	4	7
Čistá	-	5	-	2	-	1	-	1	1	2	3	21
Desná	-	2	3	-	2	-	-	2	1	-	2	2
Dolní Újezd	2	1	2	2	1	5	6	9	4	2	4	3
Horky	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	2	-
Horní Újezd	-	-	1	-	-	-	1	-	1	1	3	6
Chmelík	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Chotěnov	-	-	-	-	-	-	-	1	-	6	-	2
Chotovice	-	-	1	-	-	-	2	1	-	1	-	-
Janov	2	3	-	1	-	4	1	2	4	5	5	2

Název obce	Dokončené byty											
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Jarošov	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Litomyšl	7	27	9	31	8	47	18	19	10	26	10	16
Lubná	-	1	1	1	-	-	2	4	6	3	1	4
Makov	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	1	5
Morašice	1	-	3	4	3	1	2	1	2	3	1	2
Němčice	1	1	-	1	-	3	2	-	5	3	2	-
Nová Sídla	-	-	-	-	1	1	1	1	3	-	-	1
Nová Ves u Jarošova	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Osík	1	4	-	1	2	1	4	2	3	4	4	9
Poříčí u Litomyšl	1	-	4	1	1	1	5	2	3	1	3	3
Přiluka	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Řídký	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sebranice	20	1	1	2	-	-	2	4	7	4	1	3
Sedliště	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	1
Sloupnice	2	2	4	10	3	4	11	4	5	1	1	-
Strakov	1	1	-	-	-	1	-	1	1	-	4	2
Suchá Lhota	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Trstěnice	1	1	1	-	-	3	-	-	-	-	4	-
Tržek	-	-	2	-	-	-	-	1	-	-	1	-
Újezdec	-	-	-	1	-	-	-	3	1	1	1	-
Vidlatá Seč	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	3
Vlčkov	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-

A.5 Příroda a krajina

A.5.1 Obecná ochrana přírody

Ochrana přírody a krajiny

Ochrana přírody a krajiny představuje nejen ochranu krajiny, rozmanitosti druhů, přírodních hodnot a estetických kvalit přírody, ale také ochranu a šetrné využívání přírodních zdrojů.

Krajinný ráz

Krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Mezi znaky přírodní charakteristiky krajinného rázu patří například morfologie terénu, lesnatost, druhové složení lesů, členitost lesních okrajů, louky, pastviny, nelesní zeleň, přítomnost vodních toků včetně potoků a struh, meandrující potok, přítomnost rybníků, tůní, výrazné skalní útvary a další prvky.

Znaky kulturní a historické charakteristiky tvoří sídlení struktura území a stavby ve volné krajině, jako např. hrady, zámky, hradiště, kostely, boží muka, křížky. Patří sem také stopy historické kultivace krajiny – historické zahrady a parky s navazujícími alejemi, bažantnice meze, plužina, kamenné zídky, mosty a mostky, historická cestní síť.

Přírodní a kulturní znaky jsou často provázány s určitým významovým obsahem, který je při hodnocení krajinného rázu hodnocen jako nehmotný znak kulturně historické charakteristiky.

Přírodní a kulturní znaky jsou často provázány s určitým významovým obsahem, který je při hodnocení krajinného rázu hodnocen jako nehmotný znak kulturně historické charakteristiky.

O harmonickém krajinném rázu hovoříme tehdy, pokud vnímáme v krajině prostorový a funkční soulad přírodních a kulturních prvků. Cílem ochrany krajinného rázu je, aby rozvoj v území tyto vztahy nezhoršil, aby míra harmonie byla zachována či dokonce zvyšována.

Litomyšlsko leží na pomezí Českomoravské vrchoviny a Východočeské tabule, což mu dává mírně zvlněný reliéf. Krajina je převážně zemědělská, ale zahrnuje i lesnaté oblasti, např. Touloucovy Maštale nebo Nedošínský háj. Oblast je historicky a kulturně významná, s dominantou města Litomyšl, kde se nachází renesanční zámek zapsaný na seznamu UNESCO.

Podrobnější členění krajiny je stanoveno v ZÚR Pardubického kraje, kde byly stanoveny krajinné typy charakterizované převažujícím nebo určujícím cílovým využitím. Na území SO ORP Litomyšl byly identifikovány následující krajinné typy:

- Lesozemědělská – přechodový typ mezi krajinou lesní a zemědělskou; nejhojněji je tento typ krajiny zastoupen v západní části ORP Litomyšl,
- Zemědělská – je charakteristická výraznou dominancí kulturních biotopů (pole, louky, pastviny, vesnická sídla); zemědělský typ krajiny je převažujícím typem krajiny;
- Lesní – jedná se o krajinný typ, který je lidskými zásahy méně pozměněn; zastoupen je především ve východní části SO Litomyšl;
- Rybníční – je charakterizován vysokým zastoupením vodních ploch, mokřadních společenstev a rákosin; na Litomyšlsku je zastoupen pouze okrajově;

- Sídlní – jedná se o člověkem nejvíce ovlivněný typ krajiny; plošně rozsáhlejší sídlení jednotky; zastoupen pouze v centrální části území – Litomyšl.

Na území Pardubického kraje je vymezeno 15 oblastí krajinného rázu. Na území ORP Litomyšl ZÚR PK vymezily následující krajiny představující unikátní územní jednotky charakterizované jedinečností a neopakovatelností krajiny:

- 03 Litomyšlsko – Poličsko

Harmonická krajina pahorkatin; ve východní části lesní krajina velkého měřítka, ve zbývajících částech zemědělská – lesozemědělská krajina středního – malého měřítka s vyváženou mozaikou ploch orné půdy s vysokým podílem přírodních krajinných prvků, ploch luk a pastvin, ploch lesů a ploch sídel; stabilizovaná různorodá sídlní struktura s městským centrem Litomyšl a řadou menších venkovských sídel s minimálními nároky na zábor volné krajiny. Zachované a dotvořené hodnotné části a prvky krajiny: údolí vodních toků Loučná, Desná, Jalový potok, Končinský potok a jejich přítoků jako krajinné osy prostupující volnou krajinou i zastavěnými územími sídel. Kozlovský hřbet jako významný krajinný předěl a vymezující horizont. Růžový palouček, Poříčí u Litomyšle, Tržek a Zhoř – Pazucha jako specifické krajinářsky cenné prostory. Zaříznutá údolí v plošinném území s malebnými prostory sídel s dochovanou strukturou zástavby. Zachované vizuální charakteristiky krajiny: silueta města Litomyšl; vymezující horizont Kozlovského hřbetu.

- 02 Chrudimsko – Vysokomýtsko

Harmonická krajiny plošin a pahorkatin; převážně zemědělská krajina středního – malého měřítka s vyváženou mozaikou ploch orné půdy s vysokým podílem přírodních krajinných prvků, ploch luk a pastvin, ploch lesů, ploch rybníků a ploch sídel; venkovská sídla s dochovanou urbanistickou strukturou.

Tento typ krajiny se na území ORP Litomyšl nachází okrajově, konkrétně zasahuje do obcí Sloupnice, Příluka, Nová Ves u Jarošova a Jarošov.

- 05 Svitavsko – Orlickoústecko

Harmonická krajina pahorkatin a vrchovin; převážně lesní krajina velkého měřítka a lesozemědělská krajiny středního – malého měřítka s vyváženou mozaikou ploch lesů, ploch orné půdy s vysokým podílem přírodních krajinných prvků, ploch luk, ploch rybníků a ploch sídel. Zachované a dotvořené hodnotné části a prvky krajiny: Kozlovský hřbet a Hřebečovský hřbet jako významné krajinné předěly a vymezující horizonty.

Tento typ krajiny se na území ORP Litomyšl nachází okrajově, konkrétně zasahuje do obcí Němčice – Zhoř, Janov, Čistá, Trstěnice.

- 12 Hornosvratecká vrchovina

Harmonická krajina vrchovin a pahorkatin; lesozemědělská krajina středního – malého měřítka tvořená mozaikou ploch orné půdy s vysokým podílem přírodních krajinných prvků, ploch lesů, ploch luk a pastvin, vodních ploch a ploch sídel.

Tento typ krajiny se na území ORP Litomyšl nachází okrajově, konkrétně zasahuje do obcí Lubná a Budislav.

Územní systém ekologické stability (jev A021)

Územní systém ekologické stability (ÚSES) je definován jako „vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu“. Jeho úkolem je zvýšení ekologické stability od nejmenších celků až po celoevropské síť. Jedná se tedy o síť skladebných částí, které jsou v krajině na základě prostorových a funkčních kritérií účelně rozmístěny. ÚSES je tvořen ekologicky významnými segmenty krajiny jako částmi kostry ekologické stability. Jednotlivé skladebné části ÚSES jsou biocentra, biokoridory a interakční prvky.

Nadregionální a regionální úroveň prvků ÚSES je stanovena podle platných ZÚR Pardubického kraje a lokální úroveň z územních plánů obcí.

V rámci obecně chráněných území přírody a krajiny byly vymezeny plochy a koridory územního systému ekologické stability, jež zahrnují skladebné části nadregionálního a regionálního ÚSES. Na území SO ORP Litomyšl jsou v rámci ZÚR PK vymezeny nadregionální biokoridory (NBK), regionální biokoridory (RBK) a biocentra (RBC); lokální biokoridory (LBK) a biocentra (LBC) jsou převzaty z územních plánů obcí.

PRVKY ÚSES NADREGIONÁLNÍ A REGIONÁLNÍ ÚROVNĚ V SO ORP LITOMYŠL (zdroj: ÚP OBCÍ, ZÚR PK)					
Typ prvku	Stav/návrh/ označení VPO	NKOD	Název	dotčená obec	dotčené k.ú.
Nadregionální biokoridory	Návrh - U10	K 83	K 82 - K 127	Čistá	Čistá u Litomyšle
				Janov	Janov u Litomyšle
				Trstěnice	Trstěnice u Litomyšle
Regionální biokoridory	Návrh - U37	846	Aronka - Nedošínský háj	Cerekvice nad Loučnou	Cerekvice nad Louč., Pekla
				Litomyšl	Nedošín
				Nová Sídla	Nová Sídla
				Řídký	Řídký
				Tržek	Tržek u Litomyšle
	Návrh - U41	853	Netřebské rybníky - RK 846	Bohuňovice	Bohuňovice u Litomyšle
				Cerekvice nad Loučnou	Cerekvice nad Loučnou
				Horky	Horky
	Návrh - U42	854	Netřebské rybníky - Končiny	Řídký	Řídký
				Bohuňovice	Bohuňovice u Litomyšle
				Horky	Horky
				Litomyšl	Kornice
				Sedliště	Sedliště u Litomyšle
	Návrh - U43	855	Končiny - Buková stráž	Sloupnice	Dolní Sloupnice
				Sloupnice	Horní Sloupnice
				Litomyšl	Kornice
				Němčice	Zhoř u České Třebové
	Návrh - U46	864	Jalový potok - Nedošínský háj	Němčice	Němčice u České Třebové
				Sloupnice	Horní Sloupnice
				Vlčkov	Vlčkov
	Návrh -- U49	882	Lubná - Vysoký les	Čistá	Čistá u Litomyšle
				Litomyšl	Nedošín, Litomyšl, Nová Ves u Litomyšle
				Osík	Osík
				Dolní Újezd	Dolní Újezd u Litomyšle
				Horní Újezd	Horní Újezd u Litomyšle
Regionální biocentrum	Stav	464	Netřebské rybníky	Lubná	Lubná u Poličky
				Sebranice	Sebranice u Litomyšle, Kaliště u Sebranic
	Stav	1922	Končiny	Horky	Horky
				Bohuňovice	Bohuňovice u Litomyšle
	Stav	463	Nedošínský háj	Litomyšl	Kornice
				Litomyšl	Nedošín
	Stav	446	Psí kuchyně	Janov	Janov u Litomyšle
				Čistá	Čistá u Litomyšle
	Stav	1740	Jalový potok	Čistá	Čistá u Litomyšle
				Trstěnice	Trstěnice u Litomyšle
	Stav	447	Sněžník	Čistá	Čistá u Litomyšle
				Trstěnice	Trstěnice u Litomyšle
	Stav	451	Vysoký les	Čistá	Čistá u Litomyšle
				Trstěnice	Trstěnice u Litomyšle
	Stav	9012	V bucích	Chmelík	Chmelík
	Stav	1739	Lubná	Lubná	Lubná u Poličky
	Stav	452	Horní les	Lubná	Lubná u Poličky
	Stav	9003	Maštale	Budislav	Budislav u Litomyšle
				Jarošov	Jarošov u Litomyšle

Významné krajinné prvky (jev A023a)

Významný krajinný prvek (VKP) je v zákoně o ochraně přírody a krajiny definován jako: „ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotná část krajiny utvářející její typický vzhled nebo přispívající k udržení její stability“. VKP jsou vymezeny ve dvou rovinách: VKP „ze zákona“ – jsou uvedeny přímo v zákoně a jsou jimi lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera a údolní nivy; registrované VKP. Registrované významné krajinné prvky ve správním obvodu ORP Litomyšl jsou uvedeny v tabulce.

Registrované VKP (zdroj MěÚ Litomyšl)		
Obec	Název	Popis
Litomyšl	Mršník	Remíz tvořený původními listnatými dřevinami
Litomyšl	Prameny Gregorky	Remíz, kde jsou přítomny tři prameny vodního toku Gregorka
Janov	Na Zadcích	Louky s výskytem vzácné květeny
Lubná	Lubenské paseky	Paseky s výskytem vzácné květeny
Lubná	Rybník Zimka	Lesní rybník s vlhkou loukou
Poříčí u Litomyšle	Zrnětínská stráň	Suché stepní stráně
Poříčí u Litomyšle	Hůra	Suchá stráň se zbytky teplomilných rostlin
Budislav	Louky u Budislavi	Tri izolované vlhké louky s výskytem vzácných rostlin
Budislav	Pod Buky	Pískovcové skalní výchozy v lese
Budislav	Velké hradisko	Pískovcový skalní útvar
Budislav	Malé hradisko	Pískovcový skalní útvar
Budislav	Na Skalách	Pískovcový skalní útvar a suché terasy s charakteristickým porostem
Jarošov	Stepní stráň u osady Olšany	Stepní stráň
Chotěnov	Hořcová lokalita	Hořcová lokalita
Chotěnov	Rybníček u Chotěnova	Výskyt čolka velkého, čolka obecného, čolka horského a kuňky obecné
Chotěnov	Stráň u Chotěnova	Suchá opuková stráň

A.5.2 Zvláštní ochrana přírody a krajiny

Maloplošná zvláště chráněná území (jev A027a)

Přírodní památka je zákonem o ochraně přírody a krajiny definována jako přírodní útvar menší rozlohy, zejména geologický či geomorfologický útvar, naleziště vzácných nerostů nebo ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů, s regionálním ekologickým, vědeckým či estetickým významem. Přírodní památky ve správním obvodu ORP Litomyšl jsou uvedeny v tabulce níže.

Přírodní památka	
Obec	Název
Litomyšl	Nedošínský háj
Chmelík	V Bukách
Chmelík	Sněženky ve Vysokém lese

Přírodní rezervace je menší území soustředěných přírodních hodnot se zastoupením ekosystémů typických a významných pro příslušnou geografickou oblast. Na území ORP Litomyšl je přírodní rezervace zastoupena 2x – přírodní rezervace Maštale (obec Budislav a Jarošov) a přírodní rezervace Psí kuchyně (Janov).

Soustava Natura 2000

Natura 2000 je soustava chráněných území, která vytvářejí podle jednotlivých principů všechny státy Evropské unie. Cílem této soustavy je zabezpečit ochranu těch druhů živočichů, rostlin a typů přírodních stanovišť, které jsou z evropského pohledu nejcennější, nejvíce ohrožené, vzácné či omezené svým výskytem jen na určitou oblast.

Evropsky významné lokality (jev A034)

Evropsky významné lokality (EVL) je druh chráněného území soustavy NATURA 2000, které je vyhlášené k ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Ve správním obvodu ORP Litomyšl se nacházejí dvě EVL.

Evropsky významné lokality ve SO ORP Litomyšl			
Název	Dotčená obec	Důvod ochrany	Rok vyhlášení
Jeskyně u Horního Újezda	Horní Újezd	Jedno z nejpočetnějších zimovišť vrápence malého ve východních Čechách	2005
Psí kuchyně	Janov	Důvodem ochrany jsou vlhkomilná vysokobylinná lemová společenstva nížin a horského až alpského stupně, bučiny asociace <i>Asperulo-Fagetum</i> , smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>).	1994, 2017

Ptačí oblasti (jev A035)

Tento jev se na území ORP Litomyšl nevyskytuje.

Chráněná oblast přirozené akumulace vod (jev A045)

Významnou součástí soustavy ochrany přírody jsou vymezená území CHOPAV, jež významně přispívají k zachování a ochraně ekosystémů v daném území a omezování negativních vlivů na vodní zdroje povrchových podzemních vod.

Celý správní obvod ORP Litomyšl se nachází v oblasti CHOPAV Východočeská křída, kde dochází k přirozené akumulaci podzemních vod. Oblast byla vyhlášena v roce 1981.

Památné stromy (jev A032)

Podle § 46 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny:

Mimořádně významné stromy, jejich skupiny a stromořadí lze vyhlásit rozhodnutím orgánu ochrany přírody za památné stromy.

Dále je zde zakotveno ustanovení zákazu jejich poškozování, ničení a rušení v přirozeném vývoji. Na veškeré zásahy do památného stromu, včetně odborného ošetření, je nezbytný souhlas orgánu přírody.

Památné stromy na území ORP Litomyšl (zdroj: AOPK)				
Kód	Název	Obec	Katastrální území	parc. č.
106257	Lípa srdčitá	Sloupnice	Horní Sloupnice	628/1
106189	Jabloň domácí odrůda "Strýmka"	Němčice	Němčice u České Třebové	210/1
105548	Strakovská lípa	Strakov	Strakov	591/1
101248	Dub na Mendryce	Janov	Janov u Litomyšle	7170
105549	Myslivcova lípa	Trstěnice	Trstěnice u Litomyšle	378/34
101308	Lípa v Lubné	Lubná	Lubná u Poličky	194/3
104590	Lípa Na Tvrzi	Poříčí u Litomyšle	Poříčí u Litomyšle	559
101295	Střítežského dub	Budislav	Budislav u Litomyšle	1161
101282	Veské lípy	Horní Újezd	Horní Újezd u Litomyšle	388
101291	Lípa v Dolním Újezdě	Dolní Újezd	Dolní Újezd u Litomyšle	314/1
101290	Lípa v Dolním Újezdě II.	Dolní Újezd	Dolní Újezd u Litomyšle	2301

Památné stromy na území ORP Litomyšl (zdroj: AOPK)				
Kód	Název	Obec	Katastrální území	parc. č.
106496	Lípa v Makově	Makov	Makov u Litomyšle	135
104812	Lípa v Příluce	Příluka	Příluka	478/7
101288	Jilm v Újezdci	Újezdec	Újezdec u Litomyšle	17/1
101281	Klejchův buk	Lažany	Lažany u Litomyšle	103/1
105385	Lípa u sv. Václava	Litomyšl	Nedošín	401/54
101287	Jinan v Litomyšli	Litomyšl	Záhrad'	463/11
106457	Zerav v zahradě u vily B. Červeného	Litomyšl	Litomyšl	1630/2

A.6 Vodní režim a horninové prostředí

A.6.1 Vodní režim

Na území ORP Litomyšl se nacházejí 2 významné vodní toky: Desná, Loučná. Dále se na území ORP nacházejí potoky, jejichž recipientem jsou právě výše uvedené vodní toky Desná a Loučná. Patří mezi ně zejména: Lesní potok, Oborský potok, Lubenský potok, Jalový potok, Híjecký potok, Drahoška, Kornický potok, Končinský potok, Zlatý pásek, Vlčkovský potok, Labuťka, Sloupnický potok.

Na území ORP Litomyšl je vymezeno záplavové území Q100 pouze na tocích Desná a Loučná (viz Obr. 20). Na území obcí Dolní Újezd, Osík, Čistá, Benátky, Cerekvice nad Loučnou a města Litomyšl je zastavěné území částečně dotčeno tímto záplavovým územím. Ke zploštění povodňové vlny na vodním toku Loučná slouží Primátorská hráz, která má úlohu poldru. Do budoucna se počítá s rekonstrukcí hráze, novým bezpečnostním přelivem a měřicími prvky. Dalšími prvky protipovodňové ochrany jsou nádrže Lány I., Lány II. a Luxova ochranná hrázka na vodním toku Gregorka (ř.km 1,2) sloužící převážně pro zachycení splachů. V JZ části města se nachází park Z. Kopala, kde bylo vybudováno několik průlehů, které slouží k zachycení povrchového odtoku z přilehlého sklonitého terénu. Plánovaným opatřením jsou dále protierozní průlehy v lokalitě Babka, v místní části Lány, kde je plánovaná nová výstavba RD. V plánu je také stabilizace a zkapacitnění toku Loučná v intravilánu. Od roku 2014 byl vybudován poldr Trstěnice na pravostranném přítoku Loučné v obci Trstěnice, který také chrání zájmové území. Výše na toku jsou Povodím Labe, státní podnik navržená opatření v podobě výstavby několika poldrů u obce Karle.

V regionu jsou využívány kvalitní podzemní vody hlubinného oběhu vysokomýtské synklinály s dostatečnou kapacitní rezervou pro vodárenské systémy zásobující území SO ORP i okolní oblasti (Vysoké Mýto, Polička).

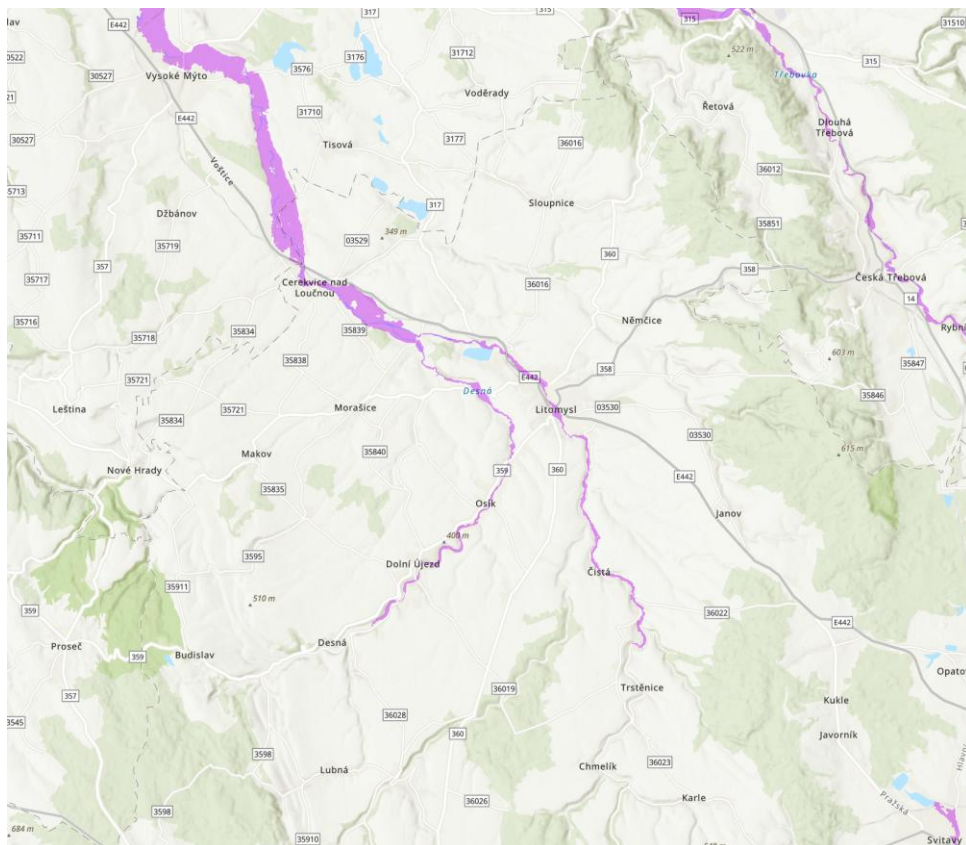
Nejvýznamnější vodní zdroje jsou Čistá (vrt CL1 provozuje VHOS a.s. a zásobuje – Benátky, Dolní Újezd, Horní Újezd, Desná, Poříčí u Lit., Budislav, Vidlatá Seč, Chotěnov, Sebrance, Lubná a část Poličska), Litomyšl (zdroje BT1,2 a Li-1 provozuje VODOVODY s.r.o. a zásobuje město Litomyšl), Cerekvice – Pekla (provozuje VODOVODY s.r.o. a zásobuje Cerekvici nad Loučnou, Horky, mimo ORP Hrušovou a Bučinu, a další provozovatel VAK Vysoké Mýto s.r.o. zásobuje město Vysoké Mýto s okolím), Morašice (provozuje VHOS a.s. a zásobuje Morašice, Tržek, Nová Sídla), Bohuňovice (provozuje VHOS a.s. a zásobuje Bohuňovice, Sedliště, Řídký a Netřeby mimo ORP), Janov (provozuje VHOS a.s. a zásobuje Janov-Strakov a Mikuleč mimo ORP). Samostatnými vodovody jsou zásobeny obce Osík, Sloupnice, Vlčkov, Němčice, Čistá, Trstěnice, Chmelík, Újezdec, Suchá Lhota, část Litomyšle Pazucha-Suchá.

Na vodní zdroje z území jiných ORP jsou napojeny:

- na Nové Hrady je napojen skupinový vodovod Chotovice-Příluka-Nová Ves u Jarošova-Makov;
- na zdroj Svinná je napojena Zhoř (část obce Němčice).

Vodní zdroj Sloupnice-Hrádek zásobuje do území jiné ORP obce Hrádek, Jehnědí.

95% domácností regionu je vodofikováno z veřejného vodovodu. Zásobování pitnou vodou je dostatečné, kvalita vody je velmi dobrá. Existují však značné rozdíly v technickém stavu vodovodní sítě, z nichž některé vyžadují bezprostřední opravu a rekonstrukci. Dlouhodobě ztráty vody ve vodovodech pro veřejnou potřebu jsou vykazovány pod republikovým průměrem. V kvalitě využívaných vod je alarmující neustálý nárůst obsahu dusičnanů přibližující se v některých zdrojích limitním údajům 50 mg/l. Byla provedena opatření pro omezení emisí do podzemních i povrchových vod z bodových i plošných zdrojů znečištění.

Obr. 20: Záplovové území Q100 (zdroj: ČHMU)

A.6.2 Horninové prostředí

Na území ORP Litomyšl se nachází několik sesuvných územích (jev A062):

- aktivní:
 - Chmelík – typ odsedávání a řízení
 - Čistá u Litomyšle – typ odsedávání a řízení
 - Čistá u Litomyšle – typ sesuvy
 - Němčice u České Třebové – typ sesuvy
- dočasně uklidněný:
 - Lubná u Poličky – typ rozvolnění a ploužení
 - Čistá u Litomyšle – typ sesuvy
 - Janov u Litomyšle – typ sesuvy
 - Strakov – typ sesuvy
 - Strakov – typ sesuvy
 - Strakov – typ sesuvy
 - Němčice u České Třebové – typ sesuvy

- Příluka – typ rozvolnění a ploužení
- uklidněný:
 - Chmelík – typ odsedávání a řícení
 - Lubná u Poličky – typ sesuvy
 - Horní Sloupnice – typ sesuvy
 - Pekla – typ sesuvy
 - Lány u Litomyšle – typ sesuvy
 - Říkovice u Litomyšle – typ sesuvy
 - Příluka – typ sesuvy

Na území ORP Litomyšl se nachází jeden dobývací prostor na hranici katastrálních území Budislav u Litomyšle a Poříčí u Litomyšle (jev A057), kde se dobývá surovina stavební kámen, tj. dobývaný nerost křemenný diorit.

Na území ORP Litomyšl se nachází několik chráněných ložiskových území (jev A058):

- Budislav u Litomyšle, Poříčí u Litomyšle – stavební kámen
- Osík – cihlářská surovina
- Janov u Litomyšle, Strakov – jíly

Na území ORP Litomyšl se nachází několik ložisek nerostných surovin (jev A060):

- Budislav u Litomyšle, Poříčí u Litomyšle – stavební kámen (nerost: křemenný diorit, žulový aplit)
- Poříčí u Litomyšle – stavební kámen (nerost: žula, křemenný diorit, alk. syenitový aplit)
- Budislav u Litomyšle – stavební kámen (nerost: křemenný diorit, gabro, žulový aplit)
- Lubná u Poličky – stavební kámen
- Jarošov u Litomyšle, Budislav u Litomyšle – písky sklenářské a slévárenské písky (nerost: pískovec)
- Dolní Újezd u Litomyšle – nerost: kámen pro hrubou a ušlechtilou kamenici
- Osík – cihlářská surovina (nerost: sprašová hlína, spraš)
- Benátky u Litomyšle – kámen pro hrubou a ušlechtilou kamenickou výrobu (nerost: prachovec, opuka)
- Strakov, Janov u Litomyšle – jíly, jíly žáruvzdorné na ostřivo (nerost: jílovec)
- Janov u Litomyšle – jíly, jíly žáruvzdorné na ostřivo (nerost: jílovec)

Na území ORP Litomyšl se nachází staré důlní dílo (jev A063) lom Janov u Litomyšle – opuštěné důlní dílo (surovina: stavební kámen).

A.7 Kvalita životního prostředí

Předmětem hodnocení hygieny životního prostředí je klasifikace kvality jednotlivých složek životního prostředí v daném území, případně negativních faktorů, které ovlivňují nebo mohou ovlivňovat zdraví obyvatelstva a stabilitu ekosystémů v území.

Mezi hlavní charakteristiky patří především zdroje znečišťování a kvalita ovzduší, rozsah znehodnocení půd ve formě starých zátěží a kontaminovaných ploch, produkce a způsob nakládání s odpady, případně další faktory s možnými negativními dopady na životní prostředí.

Za starou ekologickou zátěž považujeme závažnou kontaminaci horninového prostředí, podzemních nebo povrchových vod, ke které došlo nevhodným nakládáním s nebezpečnými látkami v minulosti. Kontaminovanými lokalitami mohou být například skládky odpadů, průmyslové a zemědělské areály, drobné provozovny, nezabezpečené sklady nebezpečných látek, bývalé vojenské základny nebo území postižená těžbou nerostných surovin.

Na území ORP Litomyšl se nachází tyto staré zátěže území a kontaminované plochy (jev A064a):

Název lokality	Katastrální území	Název lokality	Katastrální území
skládky Pazucha	Pazucha	skládky Horky	Horky
skládky Pazucha	Pazucha, Strakov, Záhrad'	Cerekvice 23, skládka TKO	Cerekvice nad Loučnou
středisko mléčná farma Němčice	Němčice u České Třebové	ŽV, RV Nová Sídla – Sedliště	Nová Sídla
skládky Vlčkov	Vlčkov, Němčice u České Třebové	ŽV Újezdec	Újezdec u Litomyšle
středisko ŽV – Dolní Sloupnice	Dolní Sloupnice	skládky Bučina	Suchá Lhota
mléčná farma – Dolní Sloupnice	Dolní Sloupnice	skládky Příluka	Suchá Lhota, Příluka
Kornice 56	Kornice	skládky Újezdec	Újezdec u Litomyšle, Morašice u Litomyšle
VERTEX FABRICS, s.r.o.	Nedošín	Morašice 354	Morašice u Litomyšle
VERTEX GLASS MAT, s.r.o.	Nedošín	Přehrada 516	Makov u Litomyšle
Litomyšl – areál ZD	Litomyšl	Drupork Makov	Makov u Litomyšle
ČEZ Distribuce, a.s. Litomyšl, kontaminovaný areál	Litomyšl	skládky Chotovice	Chotovice
skládky Litomyšl	Litomyšl	skládky Jarošov	Jarošov u Litomyšle
farma pro chov nosnic Litomyšl	Litomyšl	skládky Vidlatá Seč	Vidlatá Seč
skládky Litomyšl	Litomyšl	skládky Budislav	Budislav u Litomyšle
skládky Litomyšl	Litomyšl	skládky Horní Újezd	Horní Újezd u Litomyšle
Sedliště 125, skládka TKO	Sedliště u Litomyšle	skládky Lubná	Lubná u Polička
skládky Horky	Bohuňovice u Litomyšle	skládky Lubná	Lubná u Polička
Kaliště 264, skládka TKO	Kaliště u Sebranic, Pohora	skládky Pohodlí	Pohodlí
skládky Chmelík	Chmelík	skládky Benátky	Benátky u Litomyšle
Trstěnice – cihelna 143	Trstěnice u Litomyšle	Osík 97, skládka TKO	Osík

Název lokality	Katastrální území	Název lokality	Katastrální území
skládka Čistá	Čistá u Litomyšle	skládka Dolní Újezd	Dolní Újezd u Litomyšle
Gajer 39, skládka TKO	Janov u Litomyšle	skládka Dolní Újezd	Dolní Újezd u Litomyšle
MACH DRŮBEŽ, a.s. – chov drůbeže	Janov u Litomyšle		

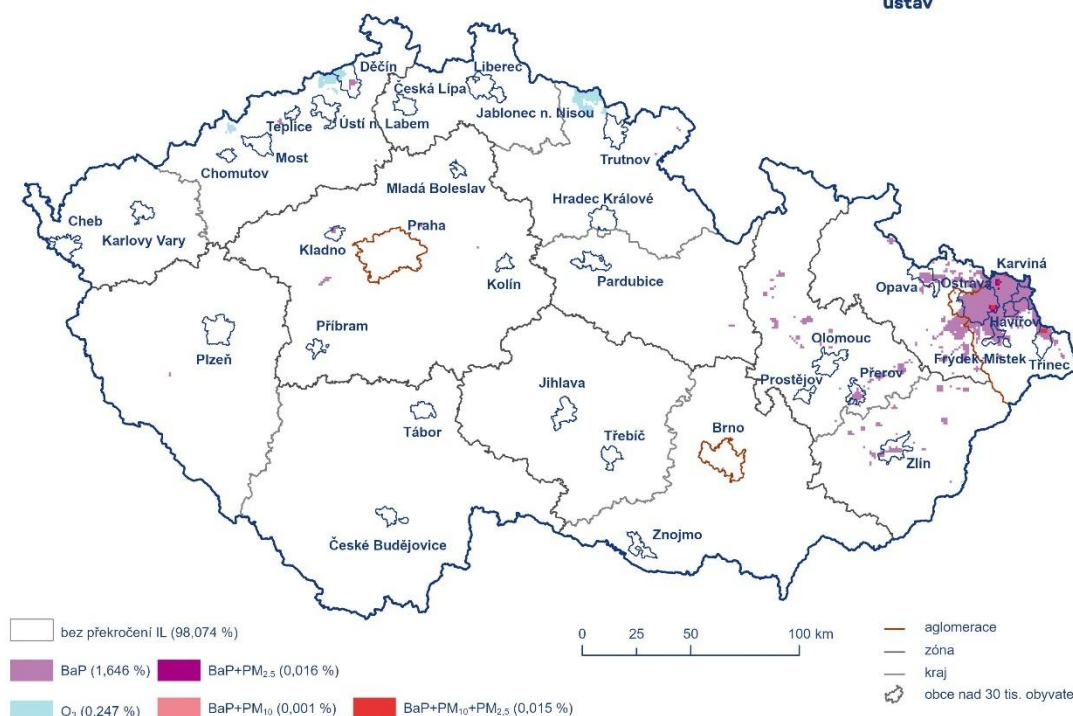
Na území ORP Litomyšl se nachází tyto uzavřená a opuštěná úložná místa těžebního odpadu (jev A064a):

- Budislav u Litomyšle – výsypka (surovina: šterkopísky)
- Osík 1 – skrývka (surovina: cihlářská surovina)
- Osík 2 – skrývka (surovina: cihlářská surovina)
- Osík 3 – skrývka (surovina: cihlářská surovina)

Celé území je zařazeno do oblasti s překročenými imisními limity, tzn. OZKO (jev A065). Zejména je překračován benzo[a]pyren a to v těchto obcích: Litomyšl, Osík, Dolní Újezd, Čistá, Cerekvice nad Loučnou a Dolní Sloupnice. Hodnoty nejsou překročeny nijak výrazně a ovzduší se neustále zlepšuje. Je to způsobeno zejména většinu podílu obnovitelných a ekologických zdrojů vytápění oproti minulosti a také budování dálnic a obchvatů, které odvádí automobilovou dopravu s urbanistického území, kde tak dochází ke zlepšování imisní situace.

Vyznačení oblastí s překročenými imisními limity pro ochranu zdraví vybraných skupin látek, 2022

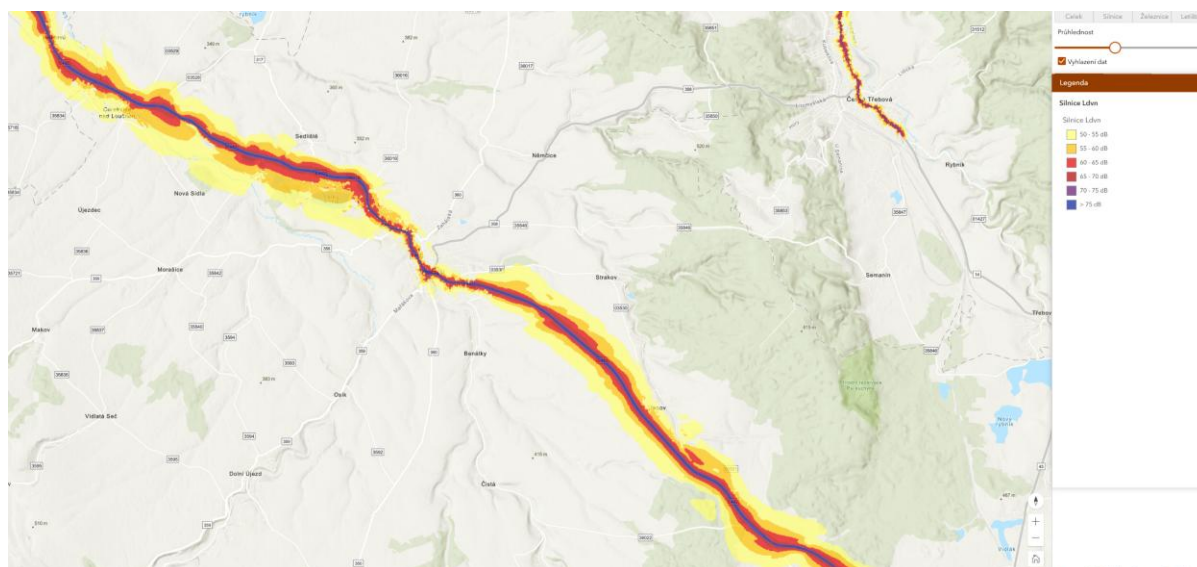
Český
hydrometeorologický
ústav

Obr. 21: Vyznačení oblastí s překročenými imisními limity pro ochranu zdraví vybraných skupin látek, 2022 (zdroj: ČHMÚ)

Na území ORP Litomyšl je nejvýznamnějším zdrojem hluku (jev A065a) silniční doprava, konkrétně silnice I/35 (viz Obr. 22). Z obrázku (Obr. 10), na kterém je uvedena intenzita dopravy mj. na silnicích I. třídy, je patrné, že silnice I/35 je v oblasti ORP Litomyšl zatížena cca

20 000 vozidly za 24 hodin. Dle tohoto ukazatele jde o jednu z nejvytíženějších silnic Pardubického kraje. V současné době již probíhá výstavba dálnice D35, která by na území ORP Litomyšl měla být dokončena cca v roce 2027. Tím dojde ke zklidnění dopravy i hlukové zátěže ve městě Litomyšl a na okrajích obcí, kolem kterých je trasována současná vytižená silnice I/35.

Obr. 22: Hluková mapa 2022 (zdroj: geoportal.mezcr.cz)

Dále se na území ORP Litomyšl nachází několik zdrojů znečištění ovzduší (REZZO), které jsou uvedeny v tabulce níže:

Název	Obec
Zemědělské družstvo Trstěnice – středisko Trstěnice	Trstěnice
Ing. Petr Huška pila	Janov
AGROLIT LITOMYŠL s.r.o.	Litomyšl
TPR s.r.o., dřevovýroba a lakovna	Čistá
NOVOKOV spol. s r.o.	Litomyšl
Agro družstvo Sebranice – středisko Sebranice	Sebranice
GRANITA Lomy s.r.o. - provozovna Budislav	Budislav
Zemědělské družstvo Dolní Újezd – farma Dolní Újezd	Dolní Újezd
Zemědělské družstvo Dolní Újezd – farma Vidlatá Seč	Vidlatá Seč
Zemědělské družstvo Dolní Újezd – BPS Makov	Makov
KOVOMONT – ŠMEJDA s.r.o. - pr. lakovna	Osík
Petr Dvořák – Tiskárna	Osík
KAREX, a.s. - Cerekvice nad Loučnou	Cerekvice nad Loučnou
ŘEZNICTVÍ SLOUPNICE – provozovna Řeznictví	Sloupnice
Zemědělské družstvo Sloupnice – provozovna Horní Sloupnice	Sloupnice
Jiří Drobný – provoz Kornice	Litomyšl
Zemědělské družstvo Sloupnice – provozovna Němčice	Němčice
Ing. Stanislav Černohous	Litomyšl
Zemědělské družstvo chovatelů a pěstitelů Litomyšl – BPS	Litomyšl

Název	Obec
Invekta s.r.o.	Litomyšl
Interio spol. s r.o. - provoz Litomyšl	Litomyšl
umdasch STORY DESIGN, a.s. - závod	Litomyšl
H. R. G. spol. s r.o.	Litomyšl
CEMEX betonárna Litomyšl	Litomyšl
KVADRANT 1990 a.s. - nanášení práškových plastů	Litomyšl
WILLI plast	Litomyšl
GAMA GROUP a.s. - kotelna Litomyšl	Litomyšl
ČEZ Energo – kogenerační jednotka Litomyšl	Litomyšl
AUTO MOTIVE INDUSTRIAL a.s.	Litomyšl
V O D O V O D Y spol. s r.o. Městská čistírna odpadních vod	Litomyšl
SAINT-GOBAIN ADFORS CZ s.r.o. - závod 1 Litomyšl	Litomyšl
SAINT-GOBAIN ADFORS CZ s.r.o. - divize CP	Litomyšl
SAINT-GOBAIN ADFORS CZ s.r.o. - divize GM	Litomyšl

Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že mezi významné znečišťovatele patří zejména závod SAINT-GOBAIN ADFORS v Litomyšli a také zemědělská družstva v jednotlivých obcích, což je dáno charakterem území ORP Litomyšl, které je zaměřeno převážně na zemědělskou výrobu.

Na území ORP Litomyšl se nachází jedna aktivní skládka, konkrétně skládka Malinové dolce (jev A085).

A.8 Zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí lesa

Vybrané rozlohy zemědělské a lesní půdy v ORP Litomyšl (zdroj: csu.gov.cz) **Chyba!**
Chybné propojení.

Název obce	Celková výměra (ha)	Zeměděl- ská půda (ha)	Orná půda (ha)	Zahrady (ha)	Ovocné sady (ha)	Trvalé travní porosty (ha)	Nezemě- dělská půda (ha)	Lesní pozemk- y (ha)
ORP Litomyšl	33 711	23 184	18 905	1 013	163	3 103	10 527	7 884
Benátky	479	420	367	15	1	37	59	13
Bohuňovice	423	370	315	11	1	43	53	25
Budislav	806	365	185	30	-	150	441	348
Cerekvice nad Loučnou	829	719	547	27	3	142	110	12
Čistá	2 522	1 561	1 251	44	21	245	961	764
Desná	478	415	384	17	-	14	63	28
Dolní Újezd	1 971	1 670	1 477	66	17	110	301	144
Horky	267	216	175	10	-	31	52	31
Horní Újezd	774	662	580	25	0	57	112	52
Chmelík	954	578	500	12	2	65	376	311
Chotěnov	400	341	279	9	5	48	59	37
Chotovice	320	283	234	6	-	43	37	17
Janov	2 470	1 223	1 018	51	-	154	1 247	1 131
Jarošov	513	315	240	16	-	59	198	164
Litomyšl	3 344	2 392	1 764	205	36	386	953	394
Lubná	1 985	877	726	39	1	110	1 108	1 006
Makov	690	568	518	17	-	33	122	85
Morašice	1 242	1 064	934	27	13	90	178	95
Němčice	1 315	862	646	49	6	162	453	375
Nová Sídla	295	241	173	11	2	55	54	28
Nová Ves u Jarošova	238	198	138	6	-	54	40	22
Osík	1 261	1 107	940	49	42	75	154	41
Poříčí u Litomyšle	651	488	336	25	1	126	163	117
Příluka	381	349	300	10	-	38	33	10
Řídký	141	114	66	2	1	45	27	12
Sebranice	1 169	931	814	44	-	73	238	128
Sedliště	369	322	287	7	1	27	47	17
Sloupnice	2 792	1 823	1 468	93	0	262	969	809
Strakov	853	309	225	12	2	70	544	510
Suchá Lhota	219	179	146	6	-	27	40	30
Trstěnice	2 148	1 106	936	39	7	125	1 042	938
Tržek	171	136	66	7	1	62	36	-
Újezdec	346	314	301	6	-	7	32	13
Vidlatá Seč	610	501	465	14	-	21	110	71
Vlčkov	285	168	105	7	-	57	117	104

A.8.1 Zemědělský půdní fond

Na území SO ORP Litomyšl patří zemědělství k tradičním hospodářským odvětvím. Podíl orné půdy na celkové výměře území SO ORP a jeho vývoj proto patří k významným charakteristikám.

Rozloha zemědělské a orné půdy na území jednotlivých obcí SO ORP Litomyšl a jejich porovnání v čase je uvedena v tabulce níže.

Porovnání rozlohy zemědělské a orné půdy v ORP Litomyšl mezi roky 2018 a 2023

(zdroj: csu.gov.cz)

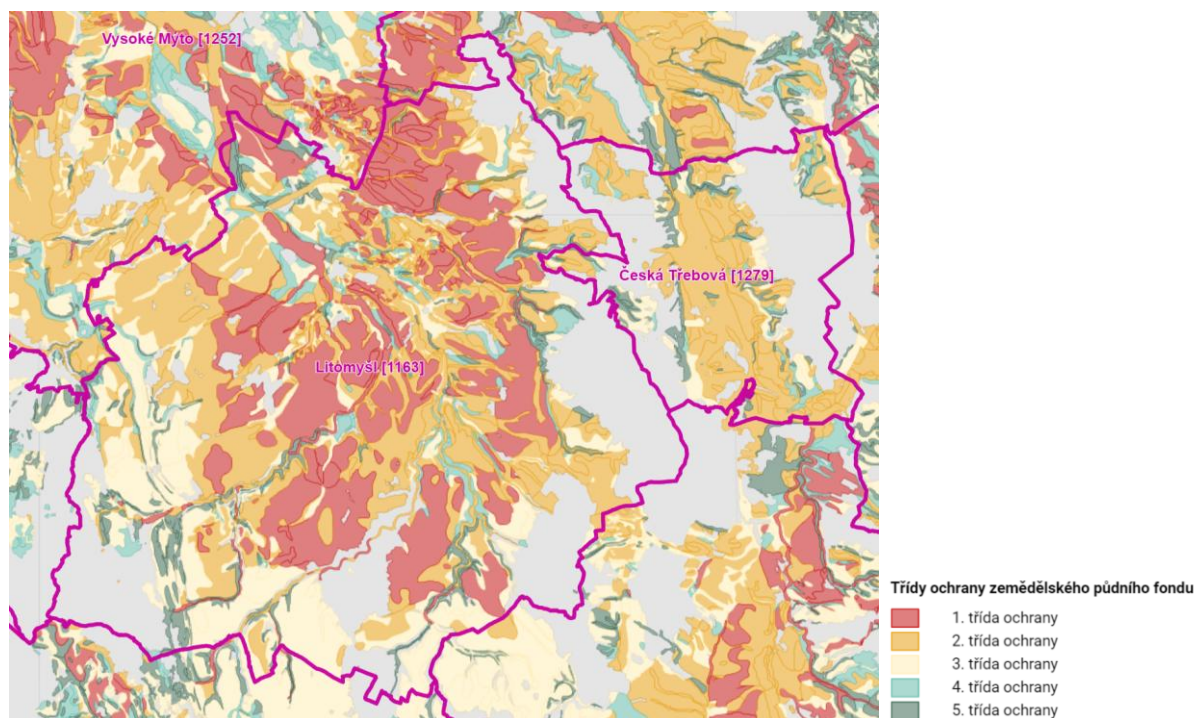
Název obce	Celková výměra (ha)	2023		2018		Přírůstek/ úbytek zemědělské půdy 2018 - 2023 (%)	Přírůstek/ úbytek orné půdy 2018 - 2023 (%)
		Zeměděl- ská půda (ha)	Orná půda (ha)	Zeměděl- ská půda (ha)	Orná půda (ha)		
ORP Litomyšl	33 711	23 184	18 905	23 189	18 931	-0,02	-0,14
Benátky	479	420	367	420	367	-0,07	-0,00
Bohuňovice	423	370	315	369	312	0,21	0,97
Budislav	806	365	185	371	185	-1,67	-0,16
Cerekvice nad Loučnou	829	719	547	716	549	0,45	-0,26
Čistá	2 522	1 561	1 251	1 562	1 253	-0,03	-0,16
Desná	478	415	384	415	384	-0,04	-0,02
Dolní Újezd	1 971	1 670	1 477	1 672	1 477	-0,08	-0,02
Horky	267	216	175	213	174	1,09	0,53
Horní Újezd	774	662	580	662	580	-0,02	-0,02
Chmelík	954	578	500	578	502	-0,00	-0,30
Chotěnov	400	341	279	341	281	0,10	-0,75
Chotovice	320	283	234	283	234	-0,03	-0,00
Janov	2 470	1 223	1 018	1 216	1 022	0,58	-0,38
Jarošov	513	315	240	315	240	-0,01	0,00
Litomyšl	3 344	2 392	1 764	2 404	1 771	-0,51	-0,40
Lubná	1 985	877	726	877	727	-0,05	-0,06
Makov	690	568	518	566	517	0,37	0,08
Morašice	1 242	1 064	934	1 064	934	-0,02	-0,00
Němčice	1 315	862	646	864	656	-0,20	-1,60
Nová Sídla	295	241	173	241	173	-0,06	-0,00
Nová Ves u Jarošova	238	198	138	198	138	-0,01	0,00
Osík	1 261	1 107	940	1 108	942	-0,13	-0,19
Poříčí u Litomyšle	651	488	336	488	336	-0,06	-0,09
Příluka	381	349	300	349	300	-0,01	0,00
Rídký	141	114	66	114	66	0,00	0,00
Sebranice	1 169	931	814	926	813	0,58	0,15
Sedliště	369	322	287	322	287	-0,13	0,00
Sloupnice	2 792	1 823	1 468	1 823	1 468	-0,05	-0,04
Strakov	853	309	225	309	225	-0,04	-0,05
Suchá Lhota	219	179	146	179	146	-0,04	-0,01
Trstěnice	2 148	1 106	936	1 106	936	-0,04	-0,04
Tržek	171	136	66	136	66	-0,02	0,00
Újezdec	346	314	301	314	301	-0,02	-0,01
Vidlatá Seč	610	501	465	501	465	-0,02	0,00
Vlčkov	285	168	105	167	103	0,69	1,08

Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že z celkové výměry ORP Litomyšl 33 711 ha je 23 184 ha zemědělská půda a 18 905 ha orná půda. Mezi léty 2018 – 2023 došlo úbytku zemědělské půdy o 0,02 % (tj. 5 ha) a orné půdy o 0,14 % (tj. 26 ha).

Hodnocení z hlediska kvality půd probíhá na základě vymezení 5 tříd ochrany, které vycházejí z kódů mapy BPEJ - bonitovaných půdně-ekologických jednotek (správcem je SPÚ).

Nepříjemností je neaktuálnost zdrojových dat BPEJ, které byly vymezeny v 70. letech minulého století a od té doby došlo (dle řady výzkumů) k výraznému posunu v kvalitě půd, obvykle k výrazné degradaci profilů zhutněním či erozí, tudíž reálná bonita půd neodpovídá kategorii v BPEJ. K rebonitaci sice dochází, avšak nikoli plošně.

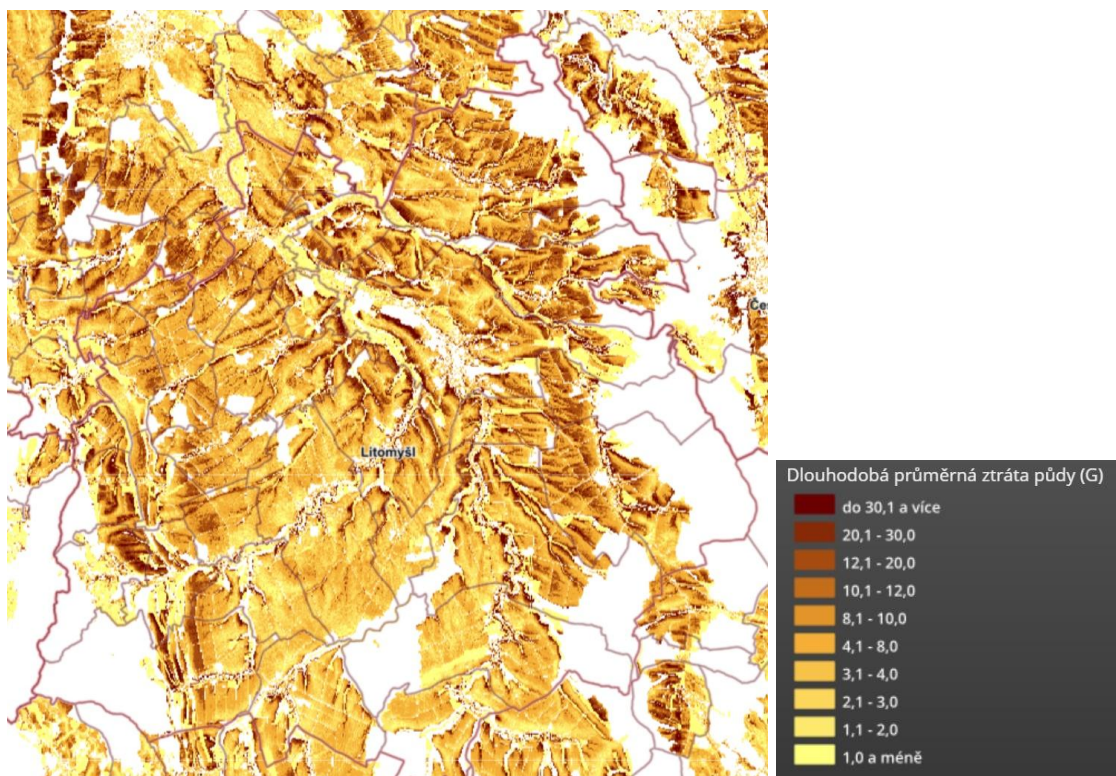
Na mapce je zobrazeno rozložení půd v jednotlivých třídách ochrany. Dle evidence BPEJ se nejvíce bonitně hodnotné půdy I. a II. třídy vyskytují v ORP Litomyšl poměrně významně, čemuž i odpovídá zaměření území na zemědělskou výrobu.

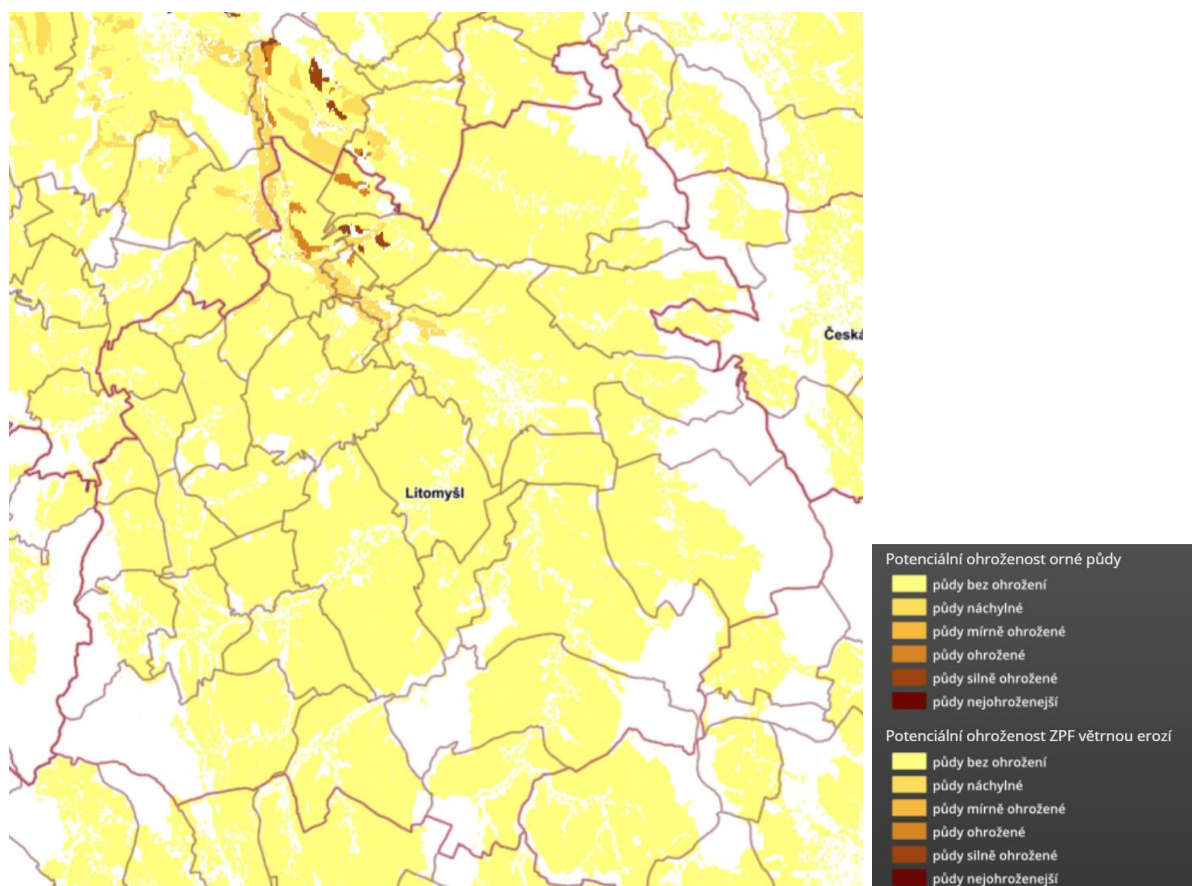
Obr. 23: Bonitované půdně ekologické jednotky (zdroj: Státní pozemkový úřad)

Na níže uvedených obrázcích (Obr. 24 a Obr. 25) jsou znázorněny stupně ohrožení půd z hlediska vodní a větrné eroze. ORP Litomyšl je de facto téměř celé v různých stupních zasaženo vodní erozí půdy. Nejvíce je zasaženo území obcí Jarošov, Budislav a Poříčí na jihozápadě ORP Litomyšl a dále v oblasti obcí Bohuňovic, Sedliště Benátky a Janov.

Naopak větrnou erozí půdy je zasažena prakticky jen malá část území ORP Litomyšl, konkrétně severozápad území. Nejpostiženější je obec Bohuňovice. A dále jsou ještě více zasažené obce Cerekvice nad Loučnou a Horky.

Obr. 24: Vodní eroze na ORP Litomyšle (zdroj: ministerstvo zemědělství)

Obr. 25: Větrné eroze na ORP Litomyšle (zdroj: ministerstvo zemědělství)

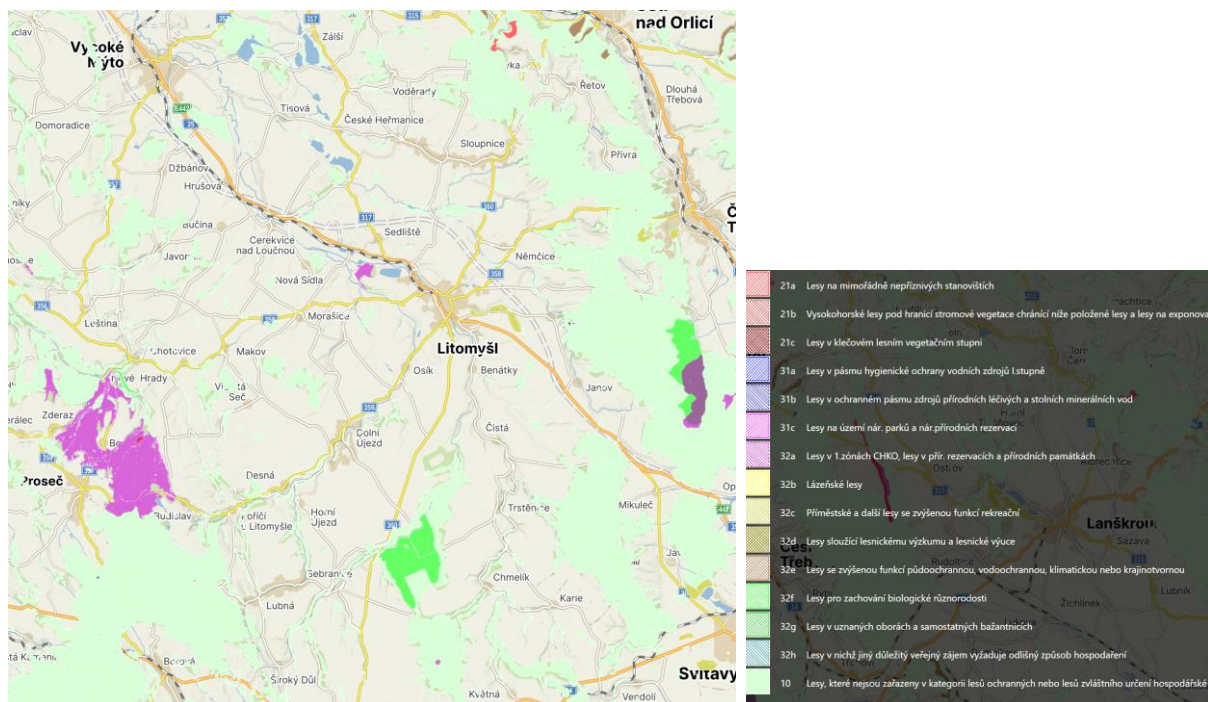
A.8.2 Pozemky určené k plnění funkcí lesa

Lesní pozemky na území SO ORP Litomyšl představují významný přírodní zdroj. Lesnatost SO ORP Litomyšl činila v roce 2023 rozlohu 7 884 ha, což je cca 23,4 % z celkové rozlohy ORP Litomyšl. Oproti roku 2018 došlo k poklesu lesních pozemků o 0,05 %, tj. 4 ha. Pozemky trvalého travního porostu na území ORP Litomyšl měly v roce 2023 rozlohu 3 103 ha, což je cca 9,2 % z celkové rozlohy ORP Litomyšl. Oproti roku 2018 došlo k poklesu pozemků trvalého travního porostu o 0,15 %, tj. 5 ha.

Porovnání rozlohy lesních pozemků a pozemků trvalého travního porostu v ORP Litomyšl mezi roky 2018 a 2023 (zdroj: csu.gov.cz)

Název obce	Celková výměra (ha)	2023		2018		Přírůstek/úbytek lesních pozemků 2018 - 2023 (%)	Přírůstek/úbytek pozemků trvalého travního porostu 2018 - 2023 (%)
		Lesní pozemky (ha)	Trvalé travní porosty (ha)	Lesní pozemky (ha)	Trvalé travní porosty (ha)		
ORP Litomyšl	33 711	7 884	3 103	7 888	3 108	-0,05	-0,15
Benátky	479	13	37	13	37	0,00	-0,67
Bohuňovice	423	25	43	25	43	0,17	-0,12
Budislav	806	348	150	348	156	-0,00	-3,94
Cerekvice nad Loučnou	829	12	142	12	142	0,00	-0,36
Čistá	2 522	764	245	764	243	-0,01	0,76
Desná	478	28	14	28	14	0,16	-1,19
Dolní Újezd	1 971	144	110	144	110	-0,08	-0,07
Horky	267	31	31	31	31	0,00	-0,17
Horní Újezd	774	52	57	53	57	-0,30	-0,31
Chmelík	954	311	65	311	65	0,00	-0,05
Chotěnov	400	37	48	37	52	0,86	-7,76
Chotovice	320	17	43	17	43	-0,07	-0,08
Janov	2 470	1 131	154	1 131	150	0,00	2,76
Jarošov	513	164	59	164	59	-0,00	-0,01
Litomyšl	3 344	394	386	394	389	-0,00	-0,78
Lubná	1 985	1 006	110	1 008	110	-0,23	-0,27
Makov	690	85	33	85	33	0,00	1,31
Morašice	1 242	95	90	95	90	0,00	-0,03
Němčice	1 315	375	162	376	153	-0,27	5,37
Nová Sídla	295	28	55	28	55	0,00	-0,10
Nová Ves u Jarošova	238	22	54	22	54	0,00	-0,00
Osík	1 261	41	75	41	75	0,00	-0,07
Poříčí u Litomyšle	651	117	126	117	126	-0,03	-0,08
Příluka	381	10	38	10	38	0,00	0,00
Řídký	141	12	45	12	45	0,00	0,00
Sebranice	1 169	128	73	128	78	0,03	-6,42
Sedliště	369	17	27	17	28	0,00	-1,22
Sloupnice	2 792	809	262	810	262	-0,03	-0,14
Strakov	853	510	70	510	70	0,00	-0,09
Suchá Lhota	219	30	27	30	27	0,00	-0,10
Trstěnice	2 148	938	125	938	125	-0,01	-0,00
Tržek	171	0	62	0	62	0,00	-0,03
Újezdec	346	13	7	13	7	0,00	0,00
Vidlatá Seč	610	71	21	71	21	-0,02	0,00
Vlčkov	285	104	57	104	57	0,00	0,09

Ve výše uvedené tabulce jsou uvedeny rozlohy lesních pozemků a pozemků trvalého travního porostu za roky 2018 a 2023 na území jednotlivých obcí a celého ORP Litomyšl.

Obr. 26: Kategorie lesů na území ORP Litomyšl (zdroj: geoportal.uhul.cz)

A.9 Občanská vybavenost včetně její dostupnosti a veřejná prostranství

Školství (jev A003)

Na území ORP Litomyšl se nachází celkem 21 mateřských škol. V samotné Litomyšli fungují 2 mateřské školy. Celková kapacita všech 21 mateřských škol je 1065 dětí.

Základní vzdělávání se ve správní obvodu ORP Litomyšl odehrává v celkem 18 základních školách, z nichž 5 škol je přímo v Litomyšli. Kapacita všech základních škol je 3870 žáků.

Střední školy jsou situovány pouze v Litomyšli a jejich kapacita je 2000 studentů.

Školská zařízení (zdroj MŠMT)			
Úroveň vzdělávání	Obec	Název školy	Kapacita
Předškolní vzdělávání	Benátky	Mateřská škola	20
	Budislav	Základní škola a Mateřská škola Budislav	30
	Cerekvice nad Loučnou	Mateřská škola	50
	Čistá	Základní škola a Mateřská škola Čistá	40
	Desná	Mateřská škola	38
	Dolní Újezd	Základní škola a Mateřská škola Dolní Újezd	82
	Horní Újezd	Mateřská škola	28
	Janov	Mateřská škola Janov	52
	Jarošov	Mateřská škola Jarošov	35
	Litomyšl	Mateřská škola v Libánkách	112
		Mateřská škola Sedmíráska	196
	Lubná	Základní škola Lubná-Sebranice a Mateřská škola Lubná	50
	Makov	Základní škola a Mateřská škola	20
	Morašice	Mateřská škola	50
	Němčice	Základní škola a mateřská škola Všechnálek	40
	Osík	Mateřská škola	40
	Příluka	Mateřská škola Příluka	25
	Sebranice	Mateřská škola Sebranice	45
	Sedliště	Mateřská škola Sedliště	35
	Sloupnice	Mateřská škola Sloupnice	50
	Trstěnice	Základní škola a mateřská škola	27
	CELKEM	21	1065
Základní vzdělávání	Budislav	Základní škola a Mateřská škola Budislav	60
	Cerekvice nad Loučnou	ZŠ Cerekvice nad Loučnou	250
	Čistá	Základní škola a Mateřská škola Čistá	60
	Dolní Újezd	Základní škola a Mateřská škola Dolní Újezd	552
	Janov	Základní škola Janov	60
	Litomyšl	Základní škola, Zámecká 496	619
		Základní škola, U Školek 1117	420
		Základní škola, T. G. Masaryka	450
		Speciální základní škola Litomyšl	97
		Základní škola ŠKOLAMYŠL	neuvezeno
	Lubná, Sebranice	Základní škola Lubná-Sebranice a Mateřská škola Lubná	350
	Makov	Základní škola a Mateřská škola	22
	Morašice	Masarykova ZŠ Morašice	240
	Němčice	Základní škola a mateřská škola Všechnálek	70
	Osík	Základní škola	100
	Sloupnice	Základní škola Sloupnice	220
	Trstěnice	Základní škola a mateřská škola	250
	Vidlatá Seč	Základní škola	50
	CELKEM	18	3870
Střední vzdělávání	Litomyšl	Gymnázium Aloise Jiráska	380
		Vyšší odborná škola pedagogická a Střední pedagogická škola	450
		Soukromá střední odborná škola TRADING CENTRE s.r.o.	240
		Střední škola zahradnická a technická Litomyšl	930
	CELKEM	4	2000
Ostatní	Dolní Újezd	Základní umělecká škola Dolní Újezd	450
		Výtvarné studio Dolní Újezd - soukromá zúš, o.p.s.	210
	Litomyšl	Základní umělecká škola Bedřicha Smetany	657
		Soukromá základní umělecká škola, o.p.s.	neuvezeno
		Středisko volného času Litomyšl	576

Zdravotnická zařízení a zařízení sociální péče (jev A003)

Na celém území ORP Litomyšl je situováno cca 50 zařízení zdravotnických služeb. Největší koncentrace těchto zařízení je ve městě Litomyšl, kde se nachází také Litomyšlská nemocnice. Zdravotnická zařízení se kromě Litomyšle nacházejí i v dalších obcích správního obvodu.

V celém ORP Litomyšl funguje také 9 zařízení ve formě domovů se sociálními službami.

Zdravotní a sociální péče (zdroj: dotazník)				
Obec	Zařízení sociálních služeb		Zdravotnictví	
	Počet	Typ, název	Počet	Typ
Benátky	0	–	0	–
Bohuňovice	0	–	0	–
Budislav	0	–	0	–
Cerekvice nad Loučnou	0	–	1	Ordinace praktického lékaře
Čistá	1	Domov pro seniory	1	Ordinace praktického lékaře
Desná	0	–	0	–
Dolní Újezd	1	Dům s pečovatelskou službou	1	Ordinace praktického lékaře
	1	Farní charita	1	Ordinace pro děti a dorost
	1	Bílá Holubice mobilní hospicová péče z.s.	1	Zubní ordinace
Horky	0	–	0	–
Janov	1	Domov pro seniory	0	–
Jarošov	0	–	0	–
Litomyšl	1	Domov pro seniory	1	Gynekologie Grácie s.r.o.
	1	Domov se zvláštním	6	Zubní ordinace
	1	Farní charita Litomyšl	2	Ortodoncie
	1	Respitní péče Jindra	3	Ordinace pro děti a dorost
	1	Naděje - pobočka Litomyšl	6	Ordinace praktického lékaře
	1	Rodinné centrum Litomyšl	1	Gynekologie
	1	Ruka pro život o.p.s.	3	Oční lékařství
	1	Parkinson klub Litomyšl	1	ORL
	1	Integrační centrum pro cizince - pobočka Litomyšl	1	Neurologie
	1	Společnost pro podporu lidí s mentálním postižením	6	Fyzioterapie
Lubná	1	Domov s pečovatelskou službou	1	Nemocnice Pardubického kraje, Litomyšlská nemocnice
			1	
Makov	0	–	0	–
Morašice	0	–	1	Ordinace praktického lékaře
			1	Ordinace pro děti a dorost
Němčice	0	–	0	–
Nová Sídla	0	–	0	–
Nová Ves u Jarošova	0	–	0	–
Osík	0	–	1	Fyzioterapie
Poříčí u Litomyšle	0	–	0	–
Příluka	0	–	0	–
Řídký	0	–	0	–
Sebranice	0	–	1	Ordinace praktického lékaře
			1	Ordinace pro děti a dorost
Sedliště	0	–	0	–
Sloupnice	1	Domov pro seniory	1	Ordinace praktického lékaře
			1	Ordinace pro děti a dorost
			2	Zubní ordinace
Strakov	0	–	0	–
Suchá Lhota	0	–	0	–
Trstěnice	1	Domov pro seniory	1	Ordinace praktického lékaře
			1	Ordinace pro děti a dorost
			1	Zubní ordinace
Tržek	0	–	0	–
Újezdec	0	–	0	–
Vidlatá Seč	0	–	0	–
Vlčkov	0	–	0	–
CELKEM		18		50

Veřejný a kulturní život obcí

Největší volnočasové využití lze najít ve městě Litomyšl, kde se nachází řada historických památek, ale bohatý je zde i kulturní, společenský a sportovní život.

Mezi nejznámější památky na území ORP Litomyšl můžeme zařadit zámek v Litomyšli, který byl postaven v 60.-80. letech 16. století nejvyšším kancléřem Království českého Vratislavem II. z Pernštejna jako dar pro jeho ženu Marii Manrique de Lara. Zámek byl v roce 1999 zapsán na Seznam světového a kulturního dědictví UNESCO. Přirozeným centrem města je Smetanovo náměstí, jehož velkou část lemují měšťanské domy s podloubím. Náměstí dominuje socha Bedřicha Smetany, uprostřed se nachází budova bývalé radnice a na Horním konci náměstí se nalézá morový sloup.

K největším kulturním a společenským událostem patří Smetanova Litomyšl, Lázně Ducha – zahájení litomyšlské lázeňské sezony, Gastro slavnosti M.D. Rettigové, Opera pod májovým nebem a další. V Litomyšli se dále nachází Městská knihovna, Kino Sokol, Smetanův dům.

Ve většině obcí ORP Litomyšl fungují sbory dobrovolných hasičů a tělovýchovné jednoty.

V Litomyšli v současné době fungují tyto sportovní organizace: Basketbalový klub Litomyšl, Florbal Litomyšl, HC Litomyšl, Plavecký klub Litomyšl, TJ Jiskra Litomyšl a mnoho dalších.

Veřejná prostranství

Veřejným prostranstvím jsou všechny prostory, které jsou přístupné každému bez omezení a slouží obecnému užívání. Takový prostor slouží k užívání veřejností a plní více vzájemně souvisejících funkcí. Jedná se především o obsluhu území včetně dopravní, nakupování a vyřizování nezbytných záležitostí, docházku domů a do zaměstnání, ale rovněž o samotný pobyt na veřejných prostranstvích, o rekreaci a v neposlední řadě o společenská setkávání.

Veřejným prostranstvím jsou například: náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky.

Veřejná prostranství (jev A003a)

Tento jev se na celém území ORP Litomyšl vyskytuje v každé obci. Nejvíce je tento jev zastoupen ve městě Litomyšl. V ostatních obcích se jedná o centrum sídla v okolí obecních úřadů, škol a kostelů.

A.10 Dopravní a technická infrastruktura včetně její dostupnosti

A.10.1 Dopravní infrastruktura

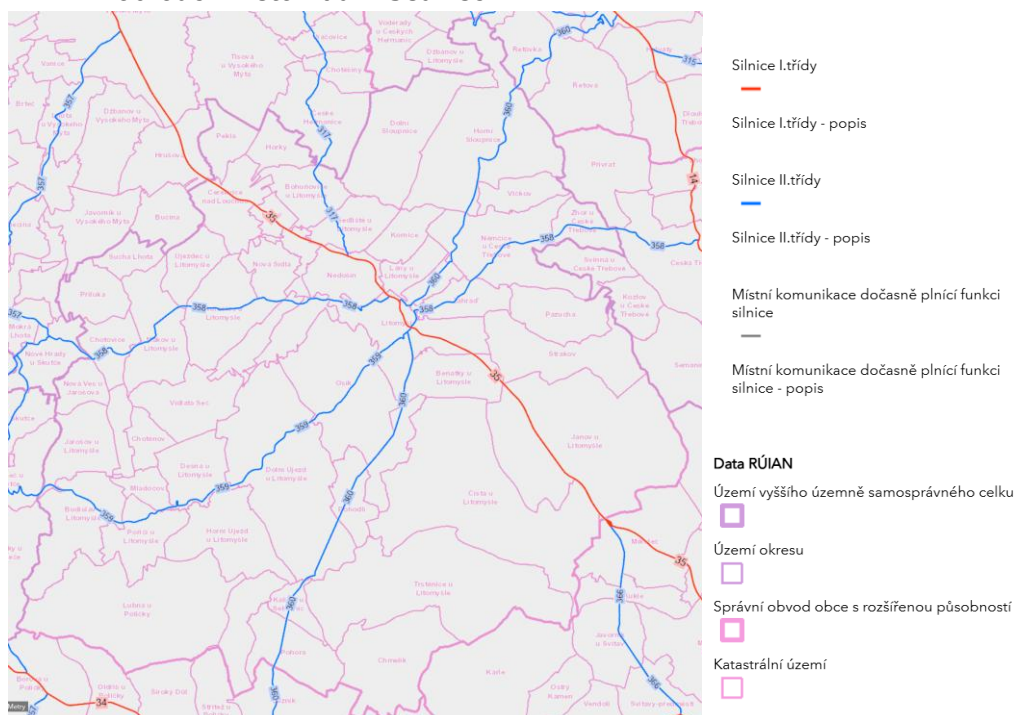
Jev č. 93a – Pozemní komunikace, jejich kategorie a jejich ochranná pásma

Dálnice – územím ORP Litomyšl v současné době nevede žádná trasa dálnice. V současné době je ale ve výstavbě dálnice D35, která povede celým ORP Litomyšl a odvede tranzitní dopravu ze současné vytížené silnici I. třídy č. 35.

Silnice I. třídy – ORP Litomyšl a zejména město Litomyšl protíná z jihovýchodu na severozápad silnice I. třídy č. 35. Tato silnice celostátního významu je trasována od státní hranice České republiky se Slovenskem přes Rožnov p. Radhoštěm – Hranice – Lipník – Olomouc – Mohelnice – Moravská Třebová – Litomyšl – Hradec Králové – Hořice – Turnov – Liberec až po státní hranice České republiky s Polskem.

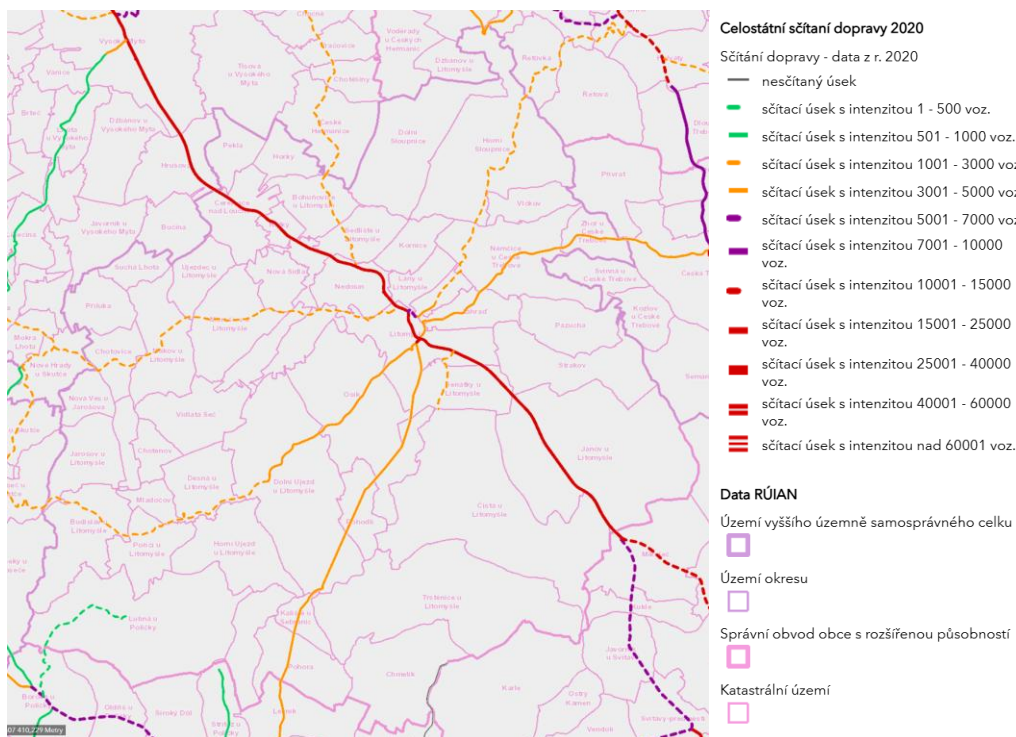
Silnice II. třídy – územím ORP Litomyšl vedou trasy celkem 5 silnic II. třídy.

- II/315 – Týniště – Dobříkov – Choceň – Ústí nad Orlicí – Lanškroun – Tatenice – Hoštejn – Zábřeh – Leština – Úsov
- II/317 – Borohrádek – Choceň – České Heřmanice – Litomyšl
- II/358 – Slatiňany – Chrast – Skuteč – Zderaz – Nové Hradky – Litomyšl – Česká Třebová
- II/359 – Zderaz – Proseč – Dolní Újezd – Litomyšl
- II/360 – Jaroměřice nad Rokytnou – Třebíč – Velké Meziříčí – Křižanov – Bobrová – Nové Město na Moravě – Jimramov – Polička – Litomyšl – Ústí nad Orlicí – Dolní Dobruč – Letohrad – Šedivec

Obr. 27: Silnice I. a II. třídy na území ORP Litomyšl (zdroj: geoportal.rsd.cz)

Páteří silniční sítě dále doplňující silnice III. třídy, místní a účelové komunikace, které zajišťují dopravní napojení jednotlivých obcí.

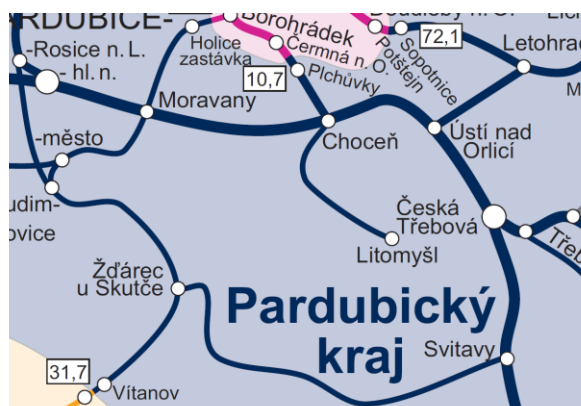
Obr. 28: Intenzita dopravy na území ORP Litomyšl v roce 2020 (zdroj: rsd.cz)

Jev č. 93b – Terminály a logistická centra

Jev se na území ORP Litomyšl nevyskytuje.

Jev č. 94a – Železniční dráhy, jejich kategorie a jejich ochranná pásma

ORP Litomyšl je napojeno na nadřazenou železniční síť prostřednictvím regionální tratě č. 018 Litomyšl – Choceň (Obr. 12). Jedná se o jednokolejnou trať nevyhovujících parametrů, která neumožňuje konkurenceschopnou cestovní rychlost. Proto většina cestujících, kteří směřují na tranzitní koridory, využívají raději autobusovou dopravu do České Třebové, odkud pokračují železniční dopravou.

Obr. 29: Výřez železniční sítě v okolí ORP Litomyšl (zdroj: www.spravazeleznic.cz)

Jev č. 98 – Lanové dráhy a jejich ochranná pásma

Jev se na území ORP Litomyšl nevyskytuje.

Jev č. 100 – Tramvajové dráhy a jejich ochranná pásma

Jev se na území ORP Litomyšl nevyskytuje.

Jev č. 101 – Trolejbusové dráhy a jejich ochranná pásma

Jev se na území ORP Litomyšl nevyskytuje.

Jev č. 102a – Letiště a letecké stavby a jejich ochranná pásma a zájmová území

Na území ORP Litomyšl se nenachází žádné letiště. Řešené území je však dotčeno ochrannými pásmo blízkých letiště. Na severozápadě je to letiště Vysoké Mýto a na jihu letiště Polička.

Dále je jih ORP Litomyšl dotčen ochranným pásmem radaru Pomezí.

Jev č. 104 – Sledované vodní cesty

Jev se na území ORP Litomyšl nevyskytuje.

Jev č. 105 – Hraniční přechody

Jev se na území ORP Litomyšl nevyskytuje.

Jev č. 105a – Linky a zastávky veřejné hromadné dopravy

Na území ORP Litomyšl se nachází celkem 169 zastávek veřejné hromadné dopravy. Z toho je 6 železničních a 163 autobusových. Nejvýznamnějším dopravním uzlem je autobusové nádraží v Litomyšli.

Jev č. 106 – Cyklostezky, cyklotrasy, hipostezky, turistické stezky, běžkařské trasy, sjezdovky

Územím ORP Litomyšl prochází páteřní cyklistická trasa č. 182 Moravská Třebová – Choceň. Na tuto cyklotrasu navazují cyklotrasy IV. třídy, které spojují jednotlivé obce a hlavně turisticky zajímavá místa, jako jsou Touloucovy maštale, Nové Hradky, Zámek Litomyšl, Přírodní rezervace Psí Kuchyně apod.

V řešeném území se nacházejí tyto naučné stezky:

- NS Kolem Štamberka
- NS Kudy tudy, šel tu Yetti
- NS Sebranice
- NS Na pomezí Čech a Moravy
- NS Růžový palouček
- NS Nedošínský Háj
- NS Velký Košíř
- NS Černá Hora

Na území ORP Litomyšl se nacházejí také turistické trasy – barevně značené. Pokrývají celé řešené území.

A.10.2 Technická infrastruktura

Všechny obce ORP Litomyšle jsou napojeny na vodovod a elektřiny, odkanalizováno není ani 50 % všech obcí (viz tabulka níže). Velká část obcí je také plynofikována. Na předmětném území se nachází celkem 74 vodojemů, které zásobují obce a město Litomyšl pitnou vodou.

Název obce	vodovodní síť	kanalizace	plynovod	elektřina	vodojem
Benátky	ano	ano	ano	ano	0
Bohuňovice	ano	ne	ano	ano	3
Budislav	ano	ne	ano	ano	1
Cerekvice nad Loučnou	ano	ano	ano	ano	3
Čistá	ano	ano (DČOV)	ano	ano	3
Desná	ano	ne	ano	ano	1
Dolní Újezd	ano	ano	ano	ano	4
Horky	ano	ne	ano	ano	1
Horní Újezd	ano	ne	ano	ano	1
Chmelík	ano	ne	ne	ano	4
Chotěnov	ano	ne	ano	ano	0
Chotovice	ano	ne	ano	ano	1
Janov	ano	ano	ano	ano	3
Jarošov	ano	ano	ano	ano	3
Litomyšl	ano	ano, částečně	ano, částečně	ano	16
Lubná	ano	ano	ano	ano	2
Makov	ano	ne	ne	ano	0
Morašice	ano	ano	ano	ano	2
Němčice	ano	ano	ne	ano	5
Nová Sídla	ano	ne	ano	ano	0
Nová Ves u Jarošova	ano	ne	ne	ano	1
Osík	ano	ano	ano	ano	2
Poříčí u Litomyšle	ano	ano	ano	ano	3
Příluka	ano	ne	ano	ano	0
Řídký	ano	ne	ne	ano	0
Sebranice	ano	ne	ano	ano	1
Sedliště	ano	ne	ano	ano	0
Sloupnice	ano	ano	ano	ano	5
Strakov	ano	ne	ne	ano	1
Suchá Lhota	ano	ne	ano	ano	2
Trstěnice	ano	ne	ano	ano	3
Tržek	ano	ano	ne	ano	0
Újezdec	ano	ne	ne	ano	1
Vidlatá Seč	ano	ano	ne	ano	1
Vlčkov	ano	ne	ne	ano	1

V řešeném území se nachází dle dostupných informací celkem 7 velkých čistíren odpadních vod a také mnoho tzv. domovních čistíren odpadních vod. Např. obec Čistá je odkanalizována soustavou domovních čistíren odpadních vod, které mají jednoho správce.

Jev č. 71 – Výrobní elektřiny a jejich ochranná pásma

V řešeném území se nacházejí dvě fotovoltaické elektrárny, obě na území obce Bohuňovice. Dále se na území obce Janov nacházejí dvě větrné elektrárny. V řešeném území jsou

vybudovány i bioplynové stanice, celkem 6 stanic. Jsou umístěny v Litomyšli a obcích Makov, Vidlatá Seč, Sebranice, Trstěnice a Němčice.

Jev č. 72 – Elektrické stanice a jejich ochranná pásma

Tento jev sleduje elektrické stanice – rozvodny a trafostanice, který se v řešeném území nachází celkem 316.

Jev č. 73 – Nadzemní a podzemní vedení elektrizační soustavy a jejich ochranná pásma

V ORP Litomyšl jsou všechny obce pokryty vedením elektrického napětí. Téměř celé území

Přes území ORP Litomyšl vede významná trasa elektrizační soustavy 400 kV (viz Obr. 30). Toto vedení je plánováno zkapacitnit (dle Zásad územního rozvoje Pardubického kraje).

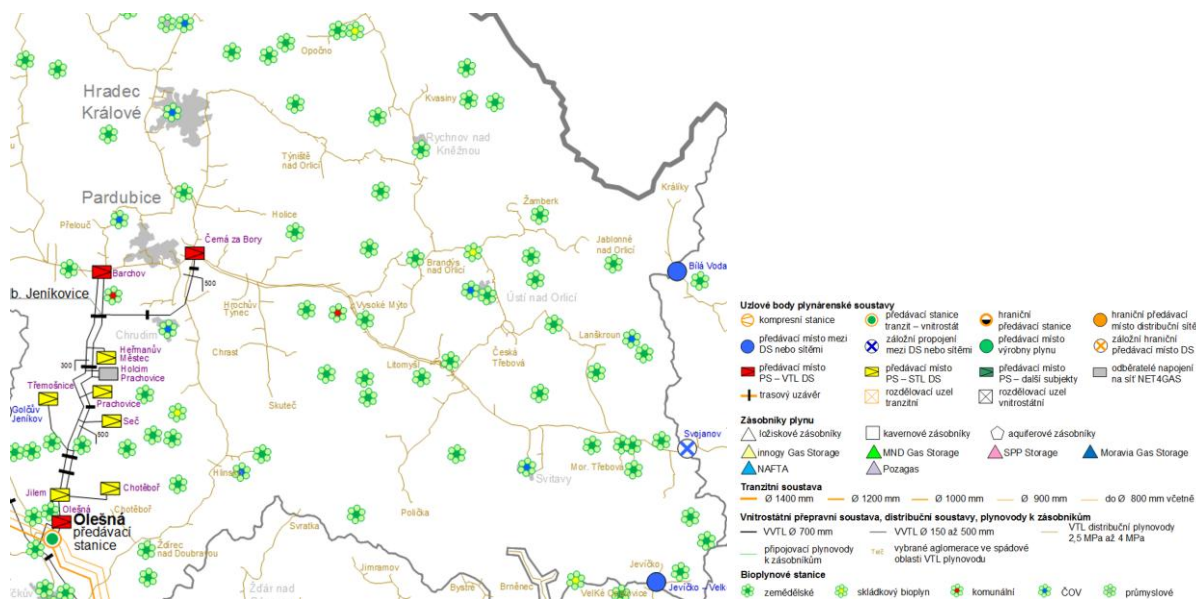
Obr. 30: Elektrizační soustava ČR (zdroj: ote-cr.cz)

Jev č. 74 – Technologické objekty zásobování plynem a jejich ochranná pásma

V řešeném území ORP Litomyšl se nachází celkem 25 stávajících technologických objektů zásobování plynem. Jedná se o dvě stanice katodové ochrany, 10 regulačních stanic STL a 13 regulačních stanic VTL.

Jev č. 75 – Vedení plynovodů a jejich ochranná pásma a bezpečnostní pásma

Přes řešené území je vedena páteřní trasa VTL plynovodu (viz Obr. 31). Zásobovány plynem jsou obce Benátky, Bohuňovice, Budislav, Cerekvice nad Loučnou, Čistá, Desná, Dolní Újezd, Horky, Horní Újezd, Chotěnov, Chotovice, Janov, Jarošov, Litomyšl, Lubná, Morašice, Nová Sídla, Osík, Poříčí u Litomyše, Příluka, Sebranice, Sedliště, Suchá Lhota, Trstěnice. Do těchto obcí je veden plyn středotlakým plynovodem.

Obr. 31: Plynárenská soustava ČR (zdroj: ote-cr.cz)

Jev č. 76 – Technologické objekty zásobování jinými produkty a jejich ochranná pásma

Jev se na území ORP Litomyšl nevyskytuje.

Jev č. 77a – Vedení pro zásobování jinými produkty a jejich ochranná pásma

Na územní ORP Litomyšl se nachází je ve městě Litomyšl bývalý sklad dřeva a olejů TO.

Jev č. 79 – Technologické objekty zásobování teplem a jejich ochranná pásma

Jev se na území ORP Litomyšl nevyskytuje.

Jev č. 80 – Teplovody a jejich ochranná pásma

Jev se na území ORP Litomyšl nevyskytuje.

Jev č. 82a – Elektronické komunikace, jejich ochranná pásma a zájmová území

Celým územím ORP Litomyšl prochází trasy komunikačního vedení společnosti CETIN a.s., které jsou vedeny převážně podzemními i nadzemními kabely.

Řešené území je dále dotčeno ochranným pásmem komunikačního vedení ministerstva obrany.

Na území ORP Litomyšl se nachází zařízení radiových komunikačních spojů společností T-Mobile Czech Republic a.s., České Radiokomunikace a.s.

Sledované území je pokryto mobilním signálem všech mobilních operátorů působících v ČR.

A.11 Ekonomické a hospodářské podmínky

V ORP Litomyšl a zejména Litomyšli se nachází několik významných zaměstnavatelů. Jedná se např. o tyto firmy:

- **ADFORS SAINT-GOBAIN** – výrobce skloviny, která se dále zpracovává.
- **umdasch Story Design** – výrobce vnitřního vybavení prodejen, obchodů a kanceláří.
- **HRG tiskárna** – zabývá se ofsetovým a digitálním tiskem.
- **Zemědělské družstvo Dolní Újezd** – zabývá se rostlinou a živočišnou výrobou.
- **Zemědělské družstvo chovatelů a pěstitelů Litomyšl** – pěstováním obilovin, máku a píce, živočišná výroba (odchov jalovic) a bioplynové stanice o výkonu 1 MWh.
- **CIMBRIA HMD, s.r.o.** – výroba a prodej strojů a technologií pro posklizňové zpracování osiva, plnění sypkých materiálů do papírových pytlů, vážení a paletizaci.
- **Nemocnice Pardubického kraje, a.s., Litomyšlská nemocnice** – v současné době Litomyšlská nemocnice, ve které pracuje 600 zaměstnanců, disponuje téměř 250 lůžky, ročně ošetří přes 266 tisíc pacientů a provede skoro 4 tisíce plánovaných a neplánovaných operací. Nemocnice má kromě 18 oddělení také Centrum vysoce specializované péče o pacienty s iktem. V Litomyšlské nemocnici zároveň sídlí centrála a dispečink Dopravní zdravotní služby, která zajišťuje transporty pacientů ve východní části regionu.

Jev č. 7a – Daňové příjmy rozpočtů obcí a krajů

Daňové příjmy rozpočtů obcí upravuje zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávním celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů. Rozhodující úlohu v daňových příjmech obcí hrají daň z nemovitostí, daň z přidané hodnoty, daň z příjmů právnických osob a daň z příjmů fyzických osob.

Daňové příjmy zahrnují tyto položky:

- Daň a poplatky z vybraných činností a služeb
 - Daň, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění v oblasti hazardních her
 - Místní poplatky z vybraných činností a služeb
 - Poplatky a obvody v oblasti životního prostředí
 - Správní poplatky
- Daň z příjmů, zisku a kapitálových výnosů
 - Daň z příjmů fyzických osob
 - Daň z příjmů právnických osob
- Daň ze zboží a služeb v tuzemsku
 - Obecné daň ze zboží a služeb v tuzemsku (DPH)
 - Majetkové daň (Daň z nemovitosti)

V roce 2018 dosáhly daňové příjmy v ORP Litomyšl 448 922 tis. Kč. Do roku 2023 došlo k nárůstu daňových příjmů na 690 307 tis. Kč, tj. nárůst o 54 %. Nejvyšší daňová výtěžnost v roce 2023 na jednoho obyvatele byla v obci Bohuňovice, naopak nejnižší v obci Nová Sídla (viz následující tabulka).

Název obce	Daňové příjmy rozpočtů obcí (tis. Kč)			Daňová výtěžnost na 1 obyv. za rok 2023
	2018	2021	2023	
Benátky	5 366	6 342	8 559	21,24
Bohuňovice	2 210	2 342	3 543	31,92
Budislav	7 105	7 736	10 888	21,43
Cerekvice nad Loučnou	14 979	17 595	22 577	25,34
Čistá	14 883	17 057	23 891	23,04
Desná	5 249	6 014	8 097	21,65
Dolní Újezd	32 493	37 021	48 034	24,58
Horký	1 786	2 235	2 931	19,94
Horní Újezd	6 168	7 092	9 069	21,59
Chmelík	3 398	4 101	4 964	24,33
Chotěnov	1 866	2 052	2 921	21,80
Chotovice	1 965	2 372	3 250	20,57
Janov	15 668	17 827	23 721	23,65
Jarošov	3 174	3 708	4 847	27,70
Litomyšl	183 000	214 284	286 679	27,32
Lubná	16 191	18 050	23 431	25,01
Makov	4 982	5 915	7 741	22,97
Morašice	12 649	14 260	19 121	25,91
Němčice	15 236	17 171	22 633	21,80
Nová Sídla	2 954	3 542	4 770	18,35
Nová Ves u Jarošova	1 177	1 181	1 640	24,47
Osík	15 667	20 227	23 828	22,78
Poříčí u Litomyšle	6 406	8 782	10 949	21,06
Přiluka	2 756	3 132	4 002	23,13
Řídký	1 154	1 159	1 461	24,77
Sebranice	14 415	15 905	20 665	21,00
Sedliště	3 659	3 922	5 139	22,34
Sloupnice	26 438	30 170	40 878	22,26
Strakov	3 794	4 335	5 920	22,60
Suchá Lhota	1 386	1 441	1 794	22,15
Trstěnice	10 446	11 715	16 667	30,36
Tržek	2 100	2 306	3 635	23,76
Újezdec	2 040	2 241	2 859	23,06
Vidlatá Seč	4 669	5 414	7 085	24,43
Vlčkov	1 493	1 723	2 115	19,58
SO ORP Litomyšl	448 922	520 369	690 307	24,83

Jev č. 8 – Nezaměstnanost

Z údajů o nezaměstnanosti dostupných dat z Českého statistického úřadu a Úřadu práce (viz tabulka níže) je zřejmé, že od roku 2018 došlo k nárůstu celkového počtu nezaměstnaných za celé ORP Litomyšl o 183 osob, tj. z 275 osob v roce 2018 na 458 osob v roce 2023. Vyjádřeno procentuálně došlo nárůstu nezaměstnanosti z 1,57 % v roce 2018 na 2,47 % v roce 2023. Mezi obce s nejnižší nezaměstnaností patří obec Desná a Makov, kteří mají nezaměstnanost pod 0,5 %. Naopak mezi obce s nejvyšší nezaměstnaností patří obec Tržek se skoro 6,5 % nezaměstnaných, což výrazně více oproti průměru celého ORP Litomyšl.

	Počet uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP – celkem			Podíl nezaměstnaných osob dosažitelných (%)		
Název obce	2018	2021	2023	2018	2021	2023
Benátky	6	5	5	2,26	1,48	1,75
Bohuňovice	2	2	3	2,60	2,78	4,23
Budislav	5	3	7	1,67	1,04	2,37
Cerekvice nad Loučnou	8	5	5	1,43	0,70	0,89
Čistá	16	15	23	2,50	2,18	3,27
Desná	4	3	2	1,93	1,47	0,47
Dolní Újezd	23	14	21	1,78	1,04	1,61
Horky	1	1	2	1,32	1,15	2,11
Horní Újezd	6	3	7	2,35	0,78	2,39
Chmelík	1	-	4	0,77	-	2,63
Chotěnov	3	6	3	3,57	7,41	3,45
Chotovice	-	2	2	-	1,92	1,84
Janov	7	10	21	1,10	1,42	3,36
Jarošov	2	-	1	1,72	-	0,93
Litomyšl	98	92	193	1,48	1,31	2,81
Lubná	5	8	11	0,77	1,25	1,45
Makov	2	1	1	0,94	0,45	0,45
Morašice	10	12	17	2,12	2,31	3,66
Němčice	10	10	16	1,55	1,25	2,25
Nová Sídla	-	-	1	-	-	0,60
Nová Ves u Jarošova	1	-	2	2,08	-	3,92
Osík	11	6	19	1,66	0,76	2,91
Poříčí u Litomyšle	2	3	8	0,63	0,87	2,01
Příluka	1	1	1	0,88	-	0,90
Řídký	2	1	1	4,44	2,50	2,78
Sebranice	14	11	21	2,18	1,70	3,14
Sedliště	3	2	5	1,83	1,21	3,07
Sloupnice	15	18	23	1,36	1,48	1,77
Strakov	5	3	8	3,19	1,31	4,38
Suchá Lhota	-	1	-	-	1,64	-
Trstěnice	4	7	15	1,29	2,21	4,18
Tržek	1	2	7	0,90	1,85	6,48
Újezdec	1	-	1	1,61	-	1,37
Vidlatá Seč	6	5	2	3,05	2,66	1,05
Vlčkov	-	-	-	-	-	-
SO ORP Litomyšl	275	252	458	1,57	1,33	2,47

A.12 Rekreační a cestovní ruch

Rekreace (z lat. recreatio – osvěžení, občerstvení, zotavení) je pojem, který je v nejširším smyslu používán pro označení činností vykonávaných ve volném čase za účelem regenerace, relaxace, kompenzace a zábavy. Cestovní ruch je mezinárodně definován jako činnosti osob cestujících do míst a pobývajících v místech mimo své obvyklé prostředí po dobu kratší než jeden rok, za účelem trávení volného času, obchodu a za jinými účely. Do cestovního ruchu nepatří pracovní pobyty, jejichž účelem je hlavní pracovní náplň návštěvníků (hlavní zdroj příjmu je v místě pobytu).

Atraktivita a rekreační potenciál regionu závisí na několika faktorech, které ovlivňují jeho schopnost přitáhnout návštěvníky a nabídnout jim kvalitní zážitky. Mezi hlavní aspekty patří: přírodní podmínky, kulturní a historické památky, rekreační infrastruktura, specifické turistické produkty, image a marketing regionu.

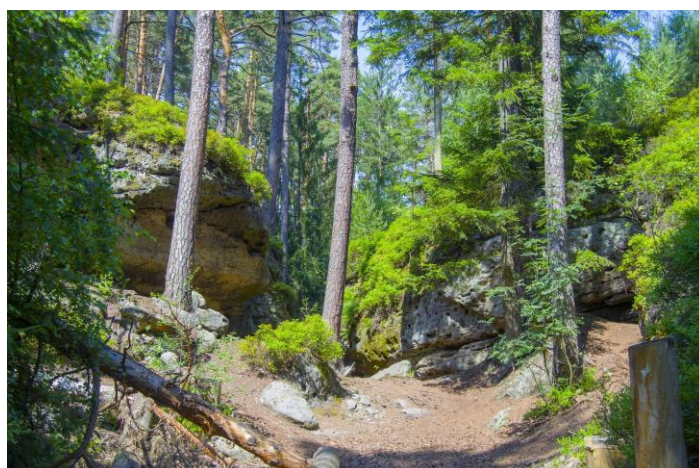
ORP Litomyšl je atraktivním regionem s bohatým historickým, kulturním i přírodním dědictvím. Celým územím prochází několik turistických i cyklo tras a okrajově také jezdecká trasa. Na území celého správního obvodu se nachází množství naučných stezek: NS Kolem Štamberka, NS Kudy tudy, šel tu Yetti, NS Sebranice, NS Na pomezí Čech a Moravy, NS Růžový palouček, NS Nedošínský Háj, NS Velký Košíř a NS Černá Hora.

Mnoho zajímavých kulturních a historických památek nabízí město Litomyšl. Mezi nejvýznamnější památky patří Státní zámek Litomyšl, Smetanovo náměstí – historické centrum města s řadou renesančních a barokních domů, piaristický chrám Nalezení sv. Kříže, Portmoneum – Museum Josefa Váchala, Litomyšlské sedmikostelí, Klášterní zahrady. Významným turistickým cílem je také moderní litomyšlská architektura, např. Univerzitní knihovna a městská obřadní síň dle návrhu atelieru Burian Křivinka Architekti, Zámecká jízdárna a horní nádvoří dle návrhu Petra Hájka, Tomáše Hradečného a Jana Šépky, Smetanova lávka od architektů Ehla a Koumara, Oko nad rybníkem dle návrhu architektonické kanceláře OVA architekti, zrcadlová stěna s názvem The Door od Winyho Masse a mnoho dalších realizací.

Obr. 32: Zámek Litomyšl, Oko nad rybníkem (zdroj: mapy.cz)

K přírodním krásám na území Litomyšlska patří především Přírodní rezervace Maštale s výchozím bodem v Budislavi. Jádrem území je pískovcové skalní město Touloucovy Maštale se skalním bludištěm. V Budislavi nalezneme také Dům bratří Čapků, jedná se o památkově chráněný objekt, který vznikl na podnět Karla Čapka a byl určen pro práci, setkávání a odpočinek českých spisovatelů. Dalšími turistickými cíli jsou potom křížové cesty, např. Křížová cesta u kostela sv. Martina v Dolním Újezdě, Křížová cesta v Čisté, Křížová cesta Končiny.

Obr. 33: Přírodní rezervace Maštale, zdroj: mapy.cz

Cestovní potenciál obohacují také rozhledny na území ORP Litomyšl.

- Touloucova rozhledna na kopci Jarošov (výška 15 metrů)
- Vyhlídka Fajmonova lípa – vyhlídka má podobu vyhlídkového chodníku
- Vyhlídková věž VýhledNa
- Červená věž – poslední dochovanou částí hradeb kolem města Litomyšl.

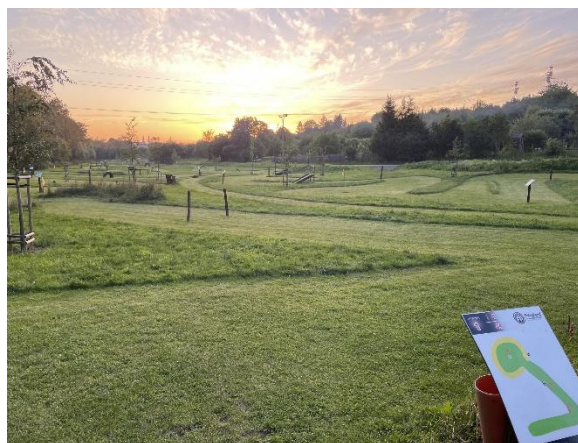
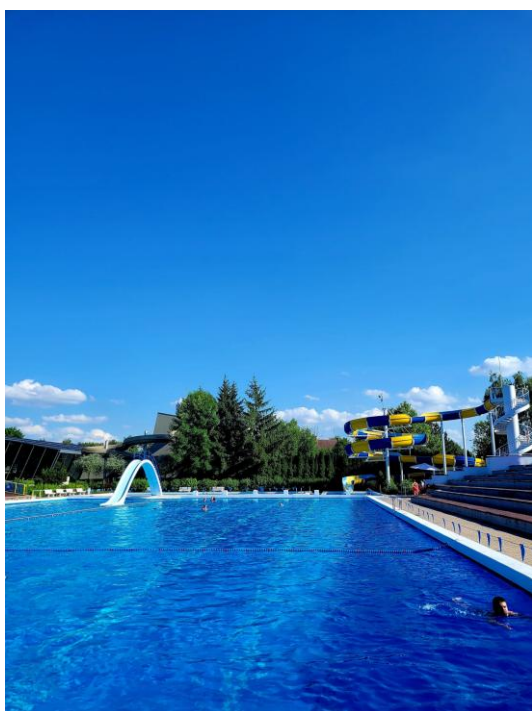

Obr. 34: Toulouvcova rozhledna, vyhlídka VýhledNa (zdroj: mapy.cz)

Sport, rekreace

Sportovní zařízení je situováno především do města Litomyšl, kde najdeme velké množství sportovišť, např. Městský stadion Černá hora, městský bazén, plovárna, zimní stadion, discgolfpark, fotbalpark, sportovní areál za sokolovnou, šachové hřiště, městská sportovní hala, sokolovna, sportovní hala Jiskra, areál „Webmley“ včetně dopravního a workoutového hřiště, bikepark, pumptrackové hřiště, lezecká stěna, tenisové kurty.

Ve všech obcích ve správním obvodu ORP Litomyšl je situováno hřiště (travnatá plochy, zpevněné, umělý povrch...), dětské hřiště.

Obr. 35: Plovárna Litomyšl, FotbalPark Litomyšl (zdroj: mapy.cz)

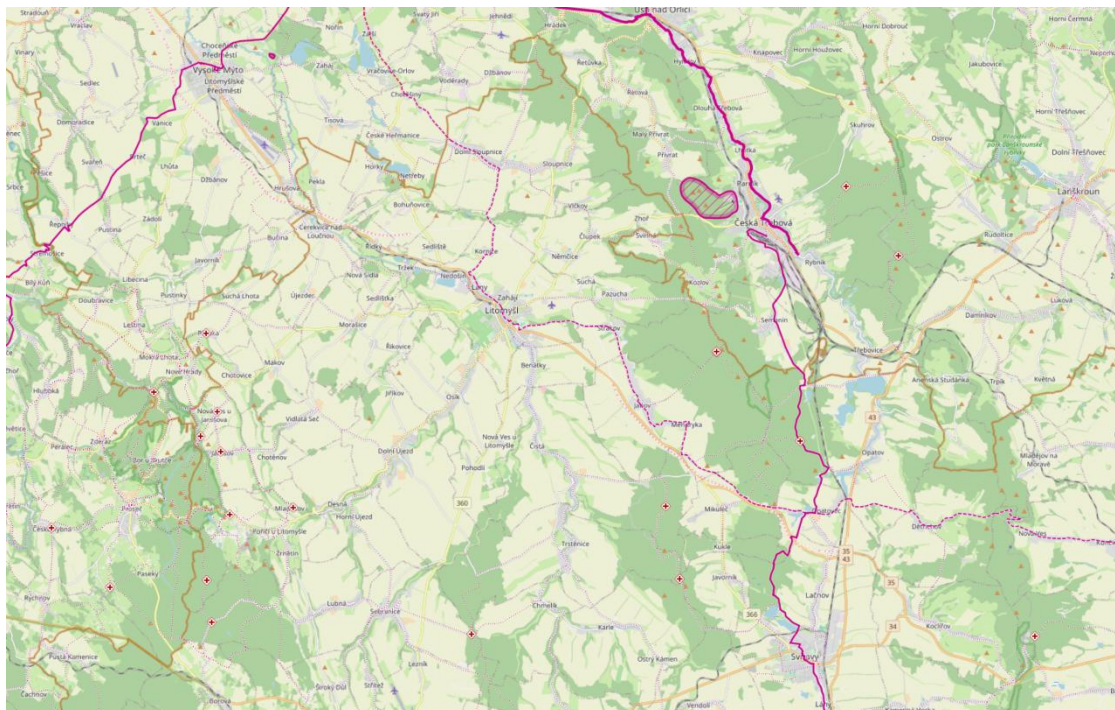
Ubytovací kapacity

Ubytovací zařízení jsou v rámci správního obvodu ORP Litomyšl rozložena nerovnoměrně. Drtivá většina ubytovacích kapacit je situována ve městě Litomyšl, kde jsou zastoupeny různé druhy ubytovacích zařízení.

Hromadná ubytovací zařízení v obcích SO Litomyšl (zdroj: ČSÚ)					
Obec	Počet zařízení dle jejich typu				
	Hotel	Penzion	Kemp	Turistická ubytovna	Ostatní
Benátky	0	1	0	0	0
Bohuňovice	0	1	0	0	0
Budislav	0	7	0	1	0
Cerekvice nad Loučnou	0	1	0	0	0
Čistá	0	1	0	0	0
Desná	0	3	0	0	1
Dolní Újezd	0	5	0	0	0
Horky	0	1	0	0	0
Horní Újezd	0	0	0	0	0
Chmelík	0	1	0	0	0
Chotěnov	0	1	0	0	0
Chotovice	0	0	0	0	1
Janov	0	0	0	0	0
Jarošov	0	0	0	1	0
Litomyšl	4	19	1	1	0
Lubná	0	2	0	0	0
Makov	0	0	0	0	0
Morašice	0	4	0	0	0
Němčice	0	2	0	0	0
Nová Sídla	0	0	0	0	0
Nová Ves u Jarošova	0	0	0	0	0
Osík	0	0	0	0	0
Poříčí u Litomyšle	0	1	0	1	2
Příluka	0	0	0	0	0
Řídký	0	0	0	0	0
Sebranice	0	0	0	0	0
Sedliště	0	0	0	0	0
Sloupnice	0	1	0	0	1
Strakov	0	1	0	0	0
Suchá Lhota	0	0	0	0	0
Trstěnice	0	0	0	0	0
Tržek	0	0	0	0	0
Újezdec	0	0	0	0	0
Vidlatá Seč	0	0	0	0	0
Vlčkov	0	1	0	0	0
CELKEM	4	53	1	4	5

Turistické trasy, cyklostezky (jev A106)

Na území ORP Litomyšl jsou využívány nadregionální a regionální cyklistické trasy – značené místní komunikace a síť polních a lesních cest, které zajišťují podmínky pro rozvoj každodenní i rekreační cyklistiky.

Obr. 36: Cyklotrasy a cyklostezky Pardubického kraje (zdroj: pardubickykraj.cz)

Značené turistické stezky pro pěší turisty lze považovat za jeden z významných nástrojů k udržování a podpoře návštěvnosti území. Jejich existence má v České republice dlouhou a zajímavou historii. Také ve SO ORP Litomyšl nalezneme hustou síť značených turistických cest. Existující síť klasickým způsobem značených turistických tras je doplněna sítí naučných stezek.

Atraktivní turistické trasy, které procházejí SO ORP Litomyšl:

- **číslo 0448** – Litomyšl – Nedošínský háj – Morašice – Makov – Chotovice – Nové Hrady – Vranice – Touloucovy maštale – Pod Cikánkou – Budislav (32,5 km)
- **číslo 4292** – Litomyšl – Svinná – Za Horami – Hory – Javorka – Česká Třebová – Rybník – Nad Damníkovskou hájovnou – Lanškroun (39,5 km)
- **číslo 7332** – Polička – Na Kamencem – Lubná – Budislav – Vranice – Roudná – Nové Hrady (24 km).

A.13 Bezpečnost a ochrana obyvatel

Systém ochrany obyvatelstva je soubor činností a úkolů orgánů veřejné správy, právnických a podnikajících fyzických osob a občanů prováděných s cílem minimalizace negativních dopadů mimořádných událostí a zabezpečení ochrany života, zdraví, majetku a životního prostředí, v souladu s platnými právními předpisy. Obecnou koordinační roli v oblasti ochrany obyvatelstva plní Ministerstvo vnitra.

Na území Pardubického kraje je ochrana obyvatelstva realizována v době přípravy, po dobu trvání mimořádných událostí i ve fázi obnovy postiženého území. Pomoc obyvatelstvu probíhá zejména v oblasti materiální pomoci při zdolávání mimořádných událostí, zabezpečení provozu jednotného systému varování a vyrozumění, metodické pomoci při plnění všech úkolů ochrany obyvatelstva, spolupráce s nevládními neziskovými organizacemi, školení starostů obcí, jednotek sboru dobrovolných hasičů, pedagogických pracovníků a dalších cílových skupin (senioři, atd.). Teoretické znalosti jsou procvičovány při cvičeních integrovaného záchranného systému Pardubického kraje.

Krizový plán ORP zpracovává HZS kraje ve spolupráci s pracovištěm krizového řízení ORP a schvaluje jej starosta ORP. Základní část krizového plánu obsahuje vymezení působnosti, odpovědnosti a úkolů příslušných orgánů, jimž krizový zákon ukládá povinnost zpracovat krizový plán, charakteristiku organizace krizového řízení, výčet a hodnocení možných krizových rizik, jejich dopad na území a činnost orgánů a organizačních složek státu. Přílohu tvoří přehled sil a prostředků k eliminaci krizových situací, katalog krizových opatření, typové plány a potřebné operační plány. Jedná se především o havarijný plán (obsahuje plán vyrozumění, traumatologický plán, plán varování obyvatelstva, ukrytí obyvatelstva, nouzového přežití, povodňový plán, plán mimořádných veterinárních opatření, plán veřejného pořádku a bezpečnosti, plán ochrany kulturních památek, plán hygienických a protiepidemických opatření, plán komunikace s veřejností a sdělovacími prostředky), plán nezbytných dodávek, plán hospodářské mobilizace, plán akceschopnosti zpracovatele krizového plánu, plány spojení, materiálně technického a zdravotnického zabezpečení a topografické mapy s vyznačením rizik a řešením ohrožení. Připravenost jednotlivých obcí na řešení krizových situací zajišťují orgány obce. Starosta ORP v souladu s krizovým plánem zřizuje bezpečnostní radu ORP jako koordinační orgán pro přípravu na krizové situace a dále může zřídit jako svůj pracovní orgán krizový štáb obce.

Na území ORP Litomyšl se nachází jedna profesionální stanice HZS Litomyšl a dle dostupných informací celkem 36 sdružení dobrovolných hasičů:

Litomyšl – Lány, Sedliště, Kornice, Nedošín, Suchá u Litomyšle, Pazucha, Osík, Nová Ves u Litomyšle, Pohodlí, Dolní Újezd, Jarošov, Nová Ves u Jarošova, Vidlatá Seč, Chotěnov, Jiříkov, Budislav, Desná, Horní Újezd, Poříčí u Litomyšle, Chotovice, Příluka, Tržek, Říkovice, Makov, Suchá Lhota, Horky, Nová Sídla, Újezdec, Cerekvice nad Loučnou, Morašice, Čistá, Strakov, Benátky, Janov, Trstěnice, Chmelík.

Cele správní území ORP Litomyšl se nachází ve vymezeném území Ministerstva obrany „Ochranné pásmo radiolokačního zařízení“ dle § 37 zákona č. 49/1997 Sb., o civilním letectví.

V řešeném území se dále nenachází žádný vojenský újezd.

Seznam obrázků

Obr. 1: Správní území ORP Litomyšl (zdroj: csu.gov.cz)	12
Obr. 2: Správní obvody Pardubického kraje (zdroj: csu.gov.cz)	15
Obr. 3: Geografická mapa Pardubického kraje (zdroj: csu.gov.cz)	15
Obr. 4: Hustota osídlení (zdroj: csu.gov.cz)	16
Obr. 5: Zobrazení celkové pracovní dojížděky do zaměstnání do ORP Litomyšl (zdroj: csu.gov.cz)	20
Obr. 6: Zobrazení celkové pracovní vyjížděky do zaměstnání z ORP Litomyšl (zdroj: csu.gov.cz)	20
Obr. 7: Zobrazení celkové dojížděky za vzděláváním do ORP Litomyšle (zdroj: csu.gov.cz)	21
Obr. 8: Zobrazení celkové vyjížděky za vzděláváním z ORP Litomyšl (zdroj: csu.gov.cz)	21
Obr. 9: Silniční síť (zdroj: geoporta.rsd.cz)	22
Obr. 10: Intenzita dopravy na dálnicích a silnicích I. třídy v roce 2020 (zdroj: rsd.cz)	22
Obr. 11: Tranzitní koridory (zdroj: www.spravazeleznic.cz)	23
Obr. 12: Železniční síť v rámci působnosti krajů (zdroj: www.spravazeleznic.cz)	24
Obr. 13: Cyklotrasy a cyklostezky Pardubického kraje (zdroj: pardubickykraj.cz)	24
Obr. 14: Geografická mapa ORP Litomyšl (zdroj: csu.gov.cz)	25
Obr. 15: Elektrizační soustava ČR (zdroj: ote-cr.cz)	26
Obr. 16: Plynárenská soustava ČR (zdroj: ote-cr.cz)	26
Obr. 17: ORP Litomyšl (zdroj: mapy.cz)	28
Obr. 18: Mapa a fotografie z Litomyšlska (zdroj: mapy.cz)	29
Obr. 19: Hustota osídlení (zdroj: csu.gov.cz)	34
Obr. 20: Záplavové území Q100 (zdroj: ČHMU)	48
Obr. 21: Vyznačení oblastí s překročenými imisními limity pro ochranu zdraví vybraných skupin látek, 2022 (zdroj: ČHMI)	51
Obr. 22: Hluková mapa 2022 (zdroj: geoportal.mezcr.cz)	52
Obr. 23: Bonitované půdně ekologické jednotky (zdroj: Státní pozemkový úřad)	56
Obr. 24: Vodní eroze na ORP Litomyšle (zdroj: ministerstvo zemědělství)	57
Obr. 25: Větrné eroze na ORP Litomyšle (zdroj: ministerstvo zemědělství)	57
Obr. 26: Kategorie lesů na území ORP Litomyšl (zdroj: geoportal.uhul.cz)	59
Obr. 27: Silnice I. a II. třídy na území ORP Litomyšl (zdroj: geoportal.rsd.cz)	63
Obr. 28: Intenzita dopravy na území ORP Litomyšl v roce 2020 (zdroj: rsd.cz)	64
Obr. 29: Výřez železniční sítě v okolí ORP Litomyšl (zdroj: www.spravazeleznic.cz)	64
Obr. 30: Elektrizační soustava ČR (zdroj: ote-cr.cz)	67
Obr. 31: Plynárenská soustava ČR (zdroj: ote-cr.cz)	68
Obr. 32: Zámek Litomyšl, Oko nad rybníkem (zdroj: mapy.cz)	73
Obr. 33: Přírodní rezervace Maštale, zdroj: mapy.cz	73
Obr. 34: Toulavcová rozhledna, vyhlídka VýhledNa (zdroj: mapy.cz)	74
Obr. 35: Plovárna Litomyšlk, FotbalPark Litomyšl (zdroj: mapy.cz)	74
Obr. 36: Cyklotrasy a cyklostezky Pardubického kraje (zdroj: pardubickykraj.cz)	76